

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk
(Registrasienommer 1999/004069/06)
Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate
vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Algemene inligting

Land van inkorporasie en domisilie	Suid-Afrika
Aard van besigheid en hoofaktiwiteite	Ontvangste, verwerking en bemarking van landbouprodukte en die verskaffing en finansiering van boerderybenodighede, graan en dienste.
Direkteure	HGN Scheepers - Voorsitter JD le Roux - Ondervoorsitter CT Bender QA de Bruyn MW Dobrowsky PJ du Plessis JCC Moll FP Nel JJ Swanepoel FJ Terblanche FJ van Zyl S Oberholzer - Uitvoerende direkteur - Besturend
Uitvoerende bestuur	JC Cronje - Finansies WJ Dietrichsen - Meganisasie en Motors DP du Plessis - Interne Regsdienste MP Jafta - Korporatief JH Rossouw - Vesel en Lewende Hawe Noord JB Snyman - Graan en Nywerhede WG Weeks - Vesel en Lewendehawe Suid
Geregistreerde kantoor	Dan Pienaarstraat 19 Ladybrand 9745
Posadres	Posbus 96 Ladybrand 9745
Houermaatskappy	Oos Vrystaat Kaap Beherend Eiendoms Beperk geïnkorporeer in Suid-Afrika
Bankiers	ABSA Bank Beperk
Ouditeure	PricewaterhouseCoopers Geïnk. Geregistreerde Ouditeure
Sekretaris	DP du Plessis
Maatskappyregistrasienommer	1999/004069/06
Vlak van gerusstelling	Hierdie gekonsolideerde finansiële jaarstate is geoudit in ooreenstemming met die toepaslike vereistes van die Maatskappywet, nr.71 van 2008.
Opsteller	Hierdie gekonsolideerde finansiële jaarstate is onafhanklik voorberei deur: S van Niekerk GR(SA) Onder die toesig van JC Cronje (Hoofbestuurder - Finansies)
Gepubliseer	14 Junie 2019

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Indeks

Die verslae en state soos vervat in die dokument verteenwoordig die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate wat aan die aandeelhouders voorgelê is:

Indeks	Bladsy
Direkteursverantwoordelikhede en -goedkeuring	3
Verklaring deur die Oudit- en Risikokomitee	4
Sertifikaat van die Maatskappy Sekretaris	5
Onafhanklike Ouditeursverslag	6 - 7
Direkteursverslag	8 - 11
Staat van Finansiële Posisie	12 - 13
Staat van Omvattende Inkomste	14
Staat van Verandering in Ekwiteit	15
Staat van Kontantvloei	18
Rekeningkundige Beleid	19 - 51
Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate	52 - 105
Die volgende aanvullende inligting is nie deel van die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate nie en is nie geaudit nie:	
Volledige inkomstestaat	106 - 108

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Direkteursverantwoordelikhede en -goedkeuring

Die Maatskappywet, nr. 71 van 2008 bepaal dat die direkteure omvattende rekeningkundige rekords moet byhou en verantwoordelik is vir die inhoud en integriteit van die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate en verwante finansiële inligting wat by die direkteursverslag ingesluit word. Dit is hul verantwoordelikheid om te verseker dat die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate ter voldoening aan die 'International Financial Reporting Standards' 'n redelike weergawe is van die groep se sake aan die einde van die finansiële jaar en die resultate van sy bedrywighede vir die tydperk wat op daardie tydstop geëindig het. Die onafhanklike ouditeure is aangestel om 'n onafhanklike mening oor die finansiële jaarstate uit te spreek.

Die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate is ooreenkomstig die 'International Financial Reporting Standards' opgestel en is gegrond op toepaslike rekeningkundige beleid wat konsekwent toegepas word en deur redelike en verstandige oordeel en ramings ondersteun word.

Die direkteure erken dat hulle uiteindelik verantwoordelik is vir die stelsels van interne finansiële beheer wat die groep ingestel het en plaas aansienlike klem op die belangrikheid van handhawing van streng interne beheer. Ten einde alle direkteure in staat te stel om die verantwoordelikhede na te kom, stel die direksie standarde vir interne beheer wat daarop gerig is om die risiko van foute of verlies op 'n kostedoeltreffende wyse te verlaag. Die standarde sluit in die behoorlike delegasie van verantwoordelikhede binne 'n duidelik omskrewe raamwerk, effektiewe rekeningkundige prosedures en toereikende skeiding van pligte om 'n aanvaarbare risikovlak te verseker. Die beheermaatreëls word deur die hele groep gemonitor en alle werknemers moet die hoogste etiese standarde handhaaf om te verseker dat die groep se besigheid gedoen word op 'n wyse wat onder alle redelike omstandighede bo verdenking is. Die groep se risikobestuur is gerig op die identifisering, evaluering, bestuur en monitering van alle bekende risiko's in die groep. Hoewel die bedryfsrisiko nie heeltemal uitgeskakel kan word nie, probeer die groep dit tot 'n minimum beperk deur te verseker dat die toepaslike infrastruktuur-, beheer- en ander stelsels en etiese gedrag volgens voorafbepaalde prosedures en beperkings toegepas word.

Die direkteure is op grond van inligting en verduidelikings wat bestuur verskaf, van mening dat die interne beheerstelsels redelike sekerheid bied dat daar vir die opstel van die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate op die finansiële rekords gesteun kan word. Enige interne stelsels vir finansiële beheer kan egter slegs redelike en nie absolute versekering nie, teen enige beduidende wanverklaring of verlies bied.

Die direkteure het die groep se begroting vir die jaar tot 29 Februarie 2020 nagesien en is in die lig van die nasiening en die huidige finansiële posisie oortuig dat die groep toereikende middele het of toegang tot toereikende middele het, om sy bedrywighede in die afsienbare toekoms voort te sit.

Hoewel die direksie primêr verantwoordelik is vir die finansiële sake van die groep, word hulle deur die groep se onafhanklike ouditeure ondersteun.

Die onafhanklike ouditeure is verantwoordelik vir die onafhanklike audit van die groep se opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate en om daaroor verslag te doen. 'n Onafhanklike audit is uitgevoer op hierdie opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate deur die groep se onafhanklike ouditeure en hul verslag word op bladsye 6 tot 7 aangebied.

Die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate wat op bladsye 8 tot 108 uiteengesit word en op die lopendesaaigrondslag opgestel is, is op 4 Junie 2019 deur die direksie goedgekeur en namens hulle onderteken deur:

HGN Scheepers - Voorsitter
JD le Roux - Ondervoorsitter

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Verklaring deur die Oudit- en Risikokomitee

1. Samestelling van die Oudit- en Risikokomitee

Die Oudit- en Risikokomitee bestaan uit vier nie-uitvoerende direkteure soos aangestel deur die aandeelhouders. Die lede van die Oudit en Risikokomitee vir die jaar onder oorsig is die volgende:

Mnr CT Bender, wat deur die Oudit- en Risikokomitee as voorsitter aangewys is.

Mnr PJ du Plessis, wat deur die Oudit- en Risikokomitee as ondervoorsitter aangewys is.

Mnr QA de Bruyn

Mnr FJ Terblanche

Die besturende direkteur, hoofbestuurder: finansies, die bestuurder: interne audit, verteenwoordigers van die onafhanklike ouditeure en die voorsitter van OVK se direksie woon, wanneer nodig, die vergaderings van die Oudit- en Risikokomitee by.

2. Oudit- en Risikokomitee vergaderings

Die belangrikste besprekingspunte tydens Oudit- en Risikokomitee vergaderings was die onderstaande:

- * Die interne auditverslae en interne beheermaatreëls
- * Identifisering van risiko's
- * Die versekeringsportefeulje van OVK se bates
- * Die bedryfsresultate vir 2018/2019
- * Die eksterne auditbeplanning vir 2018/2019
- * Die eksterne auditfooie vir 2018/2019 en 2019/2020 is by die direksie aanbeveel
- * Die bestuursverslag van finale auditbevindinge van die onafhanklike ouditeure aan die direksie en Oudit- en Risikokomitee
- * Die gekonsolideerde finansiële jaarstate vir 2018/2019
- * Die bedryfsbegroting vir 2019/2020
- * Die interne auditplan vir 2019/2020
- * Die heraanstelling van die huidige onafhanklike ouditeure, PricewaterhouseCoopers Geïnk, is by die direksie aanbeveel

3. Interne finansiële beheermaatreëls

Die Oudit- en Risikokomitee het die prosedures waarvolgens die interne auditafdeling die effektiwiteit van die groep se interne kontroles beoordeel, geëvalueer. Daar het niks onder die aandag van die Oudit- en Risikokomitee gekom wat enige aanduiding gegee het dat daar enige wesenlike swakhede in die groep se interne beheerstelsels bestaan nie. Die Oudit- en Risikokomitee is tevrede met die groep se interne finansiële kontroles.

4. Onafhanklikheid van die ouditeure

Die Oudit- en Risikokomitee is ingevolge artikel 94 van die Maatskappywet, nr. 71 van 2008, tevrede dat die onafhanklike ouditeure, PricewaterhouseCoopers Geïnk, onafhanklik van die maatskappy en ander maatskappe in die groep is.

CT Bender - Voorsitter

4 Junie 2019

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Sertifikaat van die Maatskappy Sekretaris

Na my mening, as sekretaris bevestig ek ingevolge die Maatskappywet dat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019, die maatskappy alle opgawes soos van 'n publieke maatskappy vereis, by die Kommissie vir Maatskappye en Intellektuele Eiendom ingedien het en dat alle sodanige opgawes waar, korrek en op datum is.

Maatskappysekreteraris
4 Junie 2019

Onafhanklike ouditeur se verslag oor die opgesomde gekonsolideerde finansiële state

Aan die Aandeelhouders van Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

Mening

Die opgesomde gekonsolideerde finansiële state van Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk, soos uiteengesit op bladsye 12 tot 105, wat bestaan uit die opgesomde gekonsolideerde staat van finansiële posise soos op 28 Februarie 2019, die opgesomde gekonsolideerde staat van omvattende inkomste, state van veranderings in ekwiteit en kontantvloei vir die jaar geëindig, en verwante aantekeninge, is opgestel vanuit die geouditeerde gekonsolideerde finansiële state van Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019.

Na ons mening, is die meegaande opgesomde gekonsolideerde finansiële state konsekwent, in alle wesenlike opsigte, met die geouditeerde gekonsolideerde finansiële state, ooreenkomstig *'International Financing Reporting Standards'* en die vereistes van die Maatskappywet van Suid-Afrika soos van toepassing op opgesomde finansiële state.

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële State

Die opgesomde gekonsolideerde finansiële state bevat nie alle openbaarmaking soos vereis deur *'International Financing Reporting Standards'* en die vereistes van die Maatskappywet van Suid-Afrika soos van toepassing op finansiële jaarstate nie. Die lees van die opgesomde gekonsolideerde finansiële state en die ouditeur se verslag daarop kan gevolglik nie as plaasvervanger vir die lees van die geouditeerde gekonsolideerde finansiële state en die ouditeur se verslag daarop gesien word nie.

Die Geouditeerde Gekonsolideerde Finansiële State en Ons Verslag Daarop

Ons het 'n ongekwalifiseerde auditmening uitgespreek oor die geouditeerde gekonsolideerde finansiële state in ons verslag gedateer 14 Junie 2019.

Direkteure se Verantwoordelikheid vir die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële State

Die direkteure is verantwoordelik vir die opstel van die opgesomde gekonsolideerde finansiële state ooreenkomstig *'International Financing Reporting Standards'* tot die opgesomde gekonsolideerde finansiële state en die vereistes van die Maatskappywet van Suid-Afrika soos van toepassing op opgesomde finansiële state.

PricewaterhouseCoopers Geïnk., Tweedelaan 61, Westdene, Bloemfontein, 9301, Posbus 818, Bloemfontein, 9300
T: +27 (0) 51 503 4100, F: +27 (0) 51 503 4299/4399, www.pwc.co.za

Hoof Uitvoerende Beampte: T D Shango
Bestuurskomitee: S N Madikane, J S Masondo, P J Mothibe, C Richardson, F Tonelli, C Volschenk
Die Maatskappy se besigheidsadres is te Lisbonlaan 4, Waterfall City, Jukskei View, waar 'n lys van die direkteure se name ter insae is.
Reg-nr. 1998/012055/21, BTW reg-nr. 4950174682

Ouditeur se Verantwoordelikheid

Ons verantwoordelikheid is om 'n mening uit te spreek of die opgesomde gekonsolideerde finansiële state konsekwent is, in alle wesenlike opsigte, met die geouditeerde gekonsolideerde finansiële state, gebaseer op ons prosedures, wat ooreenkomstig die *'International Standard on Auditing (ISA) 810 (Revised)', "Engagements to Report on Summary Financial Statements"*, uitgevoer is.

A handwritten signature in black ink that reads 'PricewaterhouseCoopers Geïnk'.

PricewaterhouseCoopers Geïnk.
Direkteur: Etienne van Niekerk
Geregistreerde Ouditeur
Bloemfontein
14 Junie 2019

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Direkteursverslag

Die direkteure dien hul verslag oor die jaarlikse opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate van die maatskappy en die groep vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019 in.

1. Oorsig van finansiële resultate en aktiwiteite

Die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate is voorberei in ooreenstemming met 'International Financial Reporting Standards' en die vereistes van die Maatskappywet, nr. 71 van 2008. Die rekeningkundige beleid was konsekwent toegepas in vergelyking met die vorige jaar behalwe vir die toepassing van nuwe of hersiene rekeningkundige standaarde soos uiteengesit in aantekening 1.

Die groep is betrokke by ontvangste, verwerking en bemarking van landboupprodukte en die verskaffing en finansiering van boerderybenodighede, graan en dienste en is hoofsaaklik in Suid-Afrika bedrywig.

Die groep se bedryfsresultate en stand van sake word ten volle in die aangehegte gekonsolideerde finansiële jaarstate uiteengesit en vereis na ons mening geen bykomende kommentaar nie.

Aktiwiteite toeskryfbaar aan verskillende besigheidsareas:

2019

Besigheidsareas

	Groep bydrae tot inkomste R'000	Groep bydrae tot wins voor belasting R'000	Maatskappye bydrae tot inkomste R'000	Maatskappy bydrae tot wins voor belasting R'000
Handel, brandstofverspreiding, motors en meganisasie	3 406 374	102 928	3 355 602	105 377
Graanhantering en -bemarking	-	16 923	-	17 006
Lewendehawe, vesel en abattoir	533 532	3 404	512 186	(2 157)
Nywerhede	231 096	(9 669)	193 593	(12 538)
Versekering	19 135	8 563	19 135	8 563
Hoofkantoor	4 209	1 928	6 114	8 508
Kliëntefinansiering	292 276	39 066	292 276	39 066
Lojaliteitskema - agterskot	(31 148)	-	(30 935)	-
Kortingverdeling	(15)	-	-	-
	4 455 459	163 143	4 347 971	163 825

2018

Besigheidsareas

	Groep bydrae tot inkomste R'000	Groep bydrae tot wins voor belasting R'000	Maatskappy bydrae tot inkomste R'000	Maatskappy bydrae tot wins voor belasting R'000
Handel, brandstofverspreiding, motors en meganisasie	3 164 152	104 281	3 185 879	104 052
Graanhantering en -bemarking	-	54 706	-	54 115
Lewendehawe, vesel en abattoir	539 089	61 969	513 481	52 202
Nywerhede	172 028	(13 604)	139 456	(15 037)
Versekering	20 125	10 080	20 125	10 080
Hoofkantoor	4 004	(22 474)	6 974	(8 978)
Kliëntefinansiering	234 375	37 468	234 375	37 468
Lojaliteitskema - agterskot	(27 209)	-	(27 209)	-
Kortingverdeling	(2 200)	-	-	-
	4 104 364	232 426	4 073 081	233 902

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Direkteursverslag

2. Direkteure en uitvoerende bestuur se belange

Die belange op jaareinde van die direkteure en uitvoerende bestuur in die getal uitgereikte aandele van die maatskappy word hieronder uiteengesit:

	Groep 2019	2018	Maatskappy 2019	2018
Direk: Nie-uitvoerende direkteure	728 334	719 383	496 520	494 708
Direk: Uitvoerende direkteure en hoofbestuur	343 779	339 120	343 779	339 120
Indirek: Nie-uitvoerende direkteure	557 704	677 528	534 828	656 624
Indirek: Uitvoerende direkteure en hoofbestuur	-	-	-	-
	1 629 817	1 736 031	1 375 127	1 490 452

3. Gebeure na die verslagdoeningstydperk

Die direkteure is nie bewus van enige wesenslike gebeure wat sedert die einde van die finansiële jaar ontstaan het nie, wat openbaarmaking in die finansiële state vereis nie.

4. Gemagtigde en uitgereikte aandelekapitaal

Gedurende die finansiële jaar is daar geen verandering in die gemagtigde gewone of Klas B aandele nie. Gedurende die finansiële jaar is daar 119 885 (2018: 150 435) Klas B aandele teruggekoop.

5. Dividende

Die direkteure stel 'n dividend van 52 sent (2018: 70 sent) per gewone en Klas B aandele voor wat in totaal R28 711 921 (2018: R38 701 254) bedra wat aan aandeelhouders geregistreer op 28 Februarie 2019, betaal sal word uit winste van die jaar onder oorsig.

Geen voorkeurdividend is vir die jaar verklaar of betaal nie, maar wel rente teen primakoers minus 2.50% per jaar wat in totaal R16 214 001 (2018: R14 450 147) bedra op aandeelhouderslening B, C, D, E, F en Afwagtingsrekening.

6. Direkteure

Die maatskappy se direksie gedurende die jaar en tot die datum van dié verslag is soos volg:

HGN Scheepers - Voorsitter

JD le Roux - Ondervoorsitter

CT Bender

HW Botha

Afgetree 24 Julie 2018

QA de Bruyn

MW Dobrowsky

PJ du Plessis

JCC Moll

FP Nel

JJ Swanepoel

Aangestel 24 Julie 2018

FJ Terblanche

FJ van Zyl

S Oberholzer - Uitvoerende direkteur - Besturend

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Direkteursverslag

7. Sekretaris

Die maatskappy sekretaris is DP du Plessis wat by die volgende adres werksaam is:

Posadres

Posbus 96
Ladybrand
9745

Besigheidsadres

Dan Pienaarstraat 19
Ladybrand
9745

8. Houermaatskappy

Die groep se houermaatskappy is Oos Vrystaat Kaap Beherend Eiendoms Beperk wat 51% (2018: 51%) van die groep se uitgereikte gewone aandele besit. Oos Vrystaat Kaap Beherend Eiendoms Beperk is in Suid-Afrika geïnkorporeer.

9. Belang in filiale

Naam van filiaal	2019 belang	2018 belang	
Oos Kaap Boerdery en Graanhandelaars Eiendoms Beperk	100.00 %	100.00 %	Aktief
OVK Rekenadienste Eiendoms Beperk	100.00 %	100.00 %	Aktief
Oos Vrystaat Kunsmis Eiendoms Beperk	54.26 %	51.00 %	Aktief
OVK Eiendomme Eiendoms Beperk	100.00 %	100.00 %	Aktief
Van Lill Woolbuyers Eiendoms Beperk	100.00 %	100.00 %	Aktief
Blue Crane Fibre Eiendoms Beperk	100.00 %	100.00 %	Aktief
Matla Energy Eiendoms Beperk	74.00 %	74.00 %	Aktief
OVK Lesotho Eiendoms Beperk	80.00 %	80.00 %	Aktief

10. Belegging in geassosieerde maatskappy

VGK Beleggings Eiendoms Beperk

Die maatskappy is betrokke in die verhuring van vaste eiendom. OVK hou 44.11% van die maatskappy se ekwiteitsaandele.

Die Groep het geen effektiewe beheer in die geassosieerde maatskappy nie. VGK Beleggings Eiendoms Beperk se jaareinde is 28 Februarie.

11. Belegging in gesamentlik beheerde ondernemings

Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk

Die maatskappy is 'n agent vir koop en verkoop van vesel en veselprodukte. OVK hou 49% van die maatskappy se ekwiteitsaandele.

Die Groep het gesamentlik beheer in die maatskappy. Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk se jaareinde is 28 Februarie.

Orange River Popcorn Eiendoms Beperk

Die maatskappy is betrokke in die verwerking, bemarking en verspreiding van springmielies. OVK het op 1 Julie 2004 50% van die maatskappy se ekwiteitsaandele bekom.

Die Groep het gesamentlik beheer in die maatskappy. Orange River Popcorn Eiendoms Beperk se jaareinde is 28 Februarie.

Poli Ea Thaba Eiendoms Beperk

Die maatskappy is 'n agent vir koop en verkoop van vesel en veselprodukte. OVK hou 49% van die maatskappy se ekwiteitsaandele.

Die Groep het gesamentlik beheer in die maatskappy. Poli Ea Thaba Eiendoms Beperk se jaareinde is 28 Februarie.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Direkteursverslag

12. Kliëntlojaliteitskema - agterskot

Die direksie het 'n lojaliteitskema goedgekeur om 'n deel van die wins op aankope aan bona fide boere as 'n maandelikse agterskot terug te gee.

In die geval van vesellewerings is dit 'n bedrag per kilogram en by graanlewerings is dit 'n bedrag per ton hanteer en 'n bedrag per ton bemark. In die geval van Gariep Abattoir is dit 'n bedrag per skaap of bees geslag. In die geval van diesel aankope is dit 25 sent per liter op sekere aankope.

'n Totaal van R36 703 957 (2018: R32 554 687) vir die groep en R36 490 618 (2018: R32 554 687) vir die maatskappy is ten opsigte van agterskot toegestaan aan kliënte in terme van die lojaliteitskema, waarvan 'n bedrag van R31 148 285 (2018: R27 209 264) vir die groep en R30 934 946 (2018: R27 209 264) vir die maatskappy ingesluit is in aantekening 29 en 'n bedrag van R5 555 672 (2018: R5 345 423) vir die groep en R5 555 672 (2018: R5 345 423) vir die maatskappy ingesluit is in aantekening 30.

13. Totale besigheid gedoen

Die omvang van totale besigheid deur die groep gedoen vir die jaar beloop R 10 158 021 431 (2018: R 9 134 140 738) en totale besigheid deur die maatskappy gedoen vir die jaar beloop R 9 951 756 843 (2018: R 8 953 416 086). Vanweë rekeningkundige hantering word die volle omset egter nie onder inkomste getoon nie, soos byvoorbeeld in die geval van graan word slegs die marge gewys en lewendehawe, vesel en versekering waar slegs die kommissie gedeelte gewys word.

14. Ouditeure

PricewaterhouseCoopers Geïnk. sal kragtens artikel 90 van die Maatskappywet, nr.71 van 2008 hul amp voortsit.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Staat van Finansiële Posisie soos op 28 Februarie 2019

		Groep		Maatskappy	
	Aan- teke- ninge	2019	2018	2019	2018
		R	R	R	R
Bates					
Nie-bedryfsbates					
Beleggingseiendom	6	19 293 040	19 064 762	27 246 108	27 093 081
Eiendom, aanleg en toerusting	7	406 363 602	389 759 897	337 664 464	319 759 692
Klandisiewaarde	8	3 334 257	3 334 257	-	-
Ontasbare bates	9	1 247 889	2 630 889	255 889	1 390 889
Beleggings in filiale	10	-	-	11 001 188	11 001 188
Beleggings in gesamentlik beheerde ondernemings	11	4 373 705	4 041 170	609	609
Belegging in geassosieerde	12	3 214 155	3 021 169	141 643	141 643
Ander finansiële bates	13	127 179	127 213	127 179	127 213
Uitgesteldebelaasting	14	156 421	3 605 318	-	3 343 089
Langtermynhuurkope en termynlenings	15	170 087 806	142 152 968	170 087 806	142 152 968
Ledefondse	16	24 574	24 574	24 574	24 574
		608 222 628	567 762 217	546 549 460	505 034 946
Bedryfsbates					
Biologiese bates	17	23 988 425	25 802 506	23 988 425	25 802 506
Voorraad	18	862 277 332	689 981 413	827 447 333	668 066 577
Lenings aan groepmaatskappye	19	8 530	1 330	122 912 911	105 629 961
Ander finansiële bates	13	3 326 279	7 901 040	3 326 279	7 901 040
Inkomstebelasting ontvangbaar		4 943 698	665 208	3 876 933	-
Handels- en ander debiteure	20	1 758 378 994	1 499 872 701	1 749 173 157	1 490 432 152
Kontant en kontantekwivalente	21	62 256 267	78 893 551	41 701 041	64 364 835
		2 715 179 525	2 303 117 749	2 772 426 079	2 362 197 071
Totale bates		3 323 402 153	2 870 879 966	3 318 975 539	2 867 232 017
Ekwiteit en laste					
Ekwiteit					
Ekwiteit toeskryfbaar aan ekwiteitshouers van houermaatskappy					
Aandelekapitaal	22	75 992 379	77 811 919	75 992 379	77 811 919
Nie-verdeelbare reserwes		(67 185 013)	(67 871 082)	-	-
Opgelope inkomste		1 182 436 380	1 104 984 387	1 150 348 242	1 075 305 776
		1 191 243 746	1 114 925 224	1 226 340 621	1 153 117 695
Nie-beherendebelang		11 564 005	13 103 258	-	-
		1 202 807 751	1 128 028 482	1 226 340 621	1 153 117 695
Laste					
Nie-bedryfslaste					
Uitgesteldebelaasting	14	20 882 010	17 327 607	2 206 185	-

Die rekeningkundige beleid op bladsy 20 tot 52 en die aantekeninge op bladsy 53 tot 108 vorm 'n integrale deel van die gekonsolideerde finansiële jaarstate.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Staat van Finansiële Posisie soos op 28 Februarie 2019

		Groep		Maatskappy	
		2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
	Aan- teke- ninge				
Bedryfslaste					
Lenings vanaf groepmaatskappye	23	11 686 035	10 755 371	12 124 117	11 080 327
Lenings vanaf aandeelhouders	24	214 357 133	200 564 787	214 357 133	200 564 787
Inkomstebelasting betaalbaar		35 940	10 635 072	-	9 561 801
Handels- en ander krediteure	25	482 241 449	467 868 031	473 504 897	458 236 641
Werknemersvoordele verskuldig	26	27 727 900	50 369 507	26 778 651	49 339 657
Ander finansiële aanspreeklikhede	27	23 277 529	17 241 042	23 277 529	17 241 042
Bankoortrekking	21	1 340 386 406	968 090 067	1 340 386 406	968 090 067
		2 099 712 392	1 725 523 877	2 090 428 733	1 714 114 322
Totale laste		2 120 594 402	1 742 851 484	2 092 634 918	1 714 114 322
Totale ekwiteit en laste		3 323 402 153	2 870 879 966	3 318 975 539	2 867 232 017

Die rekeningkundige beleid op bladsye 19 tot 51 en die aantekeninge op bladsye 52 tot 105 vorm 'n integrale deel van die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Staat van Omvattende Inkomste

	Aan- teke- ninge	Groep		Maatskappy	
		2019	2018	2019	2018
		R	R	R	R
Inkomste	29	4 455 459 462	4 104 364 487	4 347 971 031	4 073 080 957
Koste van verkope		(3 802 093 469)	(3 441 075 773)	(3 722 346 289)	(3 435 463 512)
Bruto wins		653 365 993	663 288 714	625 624 742	637 617 445
Ander inkomste	30	193 015 231	183 647 169	193 781 734	187 895 085
Administratiewe uitgawes		(551 269 164)	(523 782 235)	(535 295 963)	(510 644 042)
Bedryfskoste		(76 859 687)	(59 301 889)	(73 247 011)	(57 400 088)
Vervoer en verspreidingskoste		(60 428 691)	(54 339 206)	(58 479 080)	(52 971 870)
Bedryfswins	31	157 823 682	209 512 553	152 384 422	204 496 530
Beleggingsinkomste	32	6 249 664	2 248 792	13 316 102	10 208 049
Graan bruto wins ingesluit billike waarde bewegings	33	93 594 483	98 060 152	93 594 483	98 060 152
Inkomste uit ekwiteitsverantwoorde beleggings		963 961	1 458 561	-	-
Finansieringskoste	34	(95 488 347)	(78 853 693)	(95 469 770)	(78 862 762)
Wins voor belasting		163 143 443	232 426 365	163 825 237	233 901 969
Belasting	35	(48 530 037)	(69 198 502)	(46 472 744)	(64 153 351)
Wins vir die jaar		114 613 406	163 227 863	117 352 493	169 748 618
Ander omvattende inkomste		-	-	-	-
Totale omvattende inkomste vir die jaar		114 613 406	163 227 863	117 352 493	169 748 618
Totale omvattende inkomste toeskryfbaar aan:					
Eienaars van die houermaatskappy		114 736 769	162 888 347	117 352 493	169 748 618
Nie-beherende belang		(123 363)	339 516	-	-
		114 613 406	163 227 863	117 352 493	169 748 618
Wins toeskryfbaar aan					
Eienaars van die houermaatskappy		114 736 769	162 888 347	117 352 493	169 748 618
Nie-beherende belang		(123 363)	339 516	-	-
		114 613 406	163 227 863	117 352 493	169 748 618

Verdienste per aandeel (Gewone en Klas B)

Inligting per aandeel

Verdienste per aandeel voor rente aan aandeelhouders (sent) 208.94 297.52 195.78 282.00

Verdienste per aandeel na rente aan aandeelhouders (sent) 207.37 295.84 194.35 280.48

Wesensverdienste per aandeel (Gewone en Klas B)

Inligting per aandeel

Wesensverdienste per aandeel voor rente aan aandeelhouders (sent) 206.71 293.46 200.25 280.36

Wesensverdienste per aandeel na rente aan aandeelhouders (sent) 205.14 291.78 198.81 278.84

Die rekeningkundige beleid op bladsye 19 tot 51 en die aantekeninge op bladsye 52 tot 105 vorm 'n integrale deel van die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Staat van Verandering in Ekwiteit

	Aandele- kapitaal	Aandele- premie	Totale aandele- kapitaal	Billike waarde en ander verdeelbare reserwes	Verander- ing in aandeel- houding	Tesourie aandele	Totale reserwes	Opgelope inkomste	Totaal toeskryfbaar aan ekwiteitshouers van die groep/ maatskappy	Nie- beherende belang	Totale ekwiteit
	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
Groep											
Saldo op 1 Maart 2017	79 791 404	24 940	79 816 344	11 242 031	7 704 037	(70 743 559)	(51 797 491)	956 227 081	984 245 934	12 563 482	996 809 416
Wins vir die jaar	-	-	-	-	-	-	-	162 888 347	162 888 347	339 516	163 227 863
Ander omvattende inkomste	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale omvattende inkomste vir die jaar	-	-	-	-	-	-	-	162 888 347	162 888 347	339 516	163 227 863
Verkoop van eie/tesourie aandele	-	-	-	-	-	2 872 477	2 872 477	-	2 872 477	-	2 872 477
Terugkoop van aandele	(2 004 425)	-	(2 004 425)	-	-	-	-	-	(2 004 425)	-	(2 004 425)
Uitreik van aandele	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200 260	200 260
Dividende	-	-	-	-	-	-	-	(33 077 109)	(33 077 109)	-	(33 077 109)
Oordrag van reserwes	-	-	-	(11 242 031)	(7 704 037)	-	(18 946 068)	18 946 068	-	-	-
Totale bydraes deur en verdelings aan eienaars van die maatskappy direk in ekwiteit erken	(2 004 425)	-	(2 004 425)	(11 242 031)	(7 704 037)	2 872 477	(16 073 591)	(14 131 041)	(32 209 057)	200 260	(32 008 797)
Saldo op 1 Maart 2018	77 786 979	24 940	77 811 919	-	-	(67 871 082)	(67 871 082)	1 104 984 387	1 114 925 224	13 103 258	1 128 028 482

Die rekeningkundige beleid op bladsy 20 tot 52 en die aantekeninge op bladsy 53 tot 108 vorm 'n integrale deel van die gekonsolideerde finansiële jaarstate.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Staat van Verandering in Ekwiteit

	Aandele- kapitaal	Aandele- premie	Totale aandele- kapitaal	Billike waarde en ander verdeelbare reserwes	Verander- ing in aandeel- houding	Tesourie aandele	Totale reserwes	Opgelope inkomste	Totaal toeskryfbaar aan ekwiteitshouders van die groep/ maatskappy	Nie- beherende belang	Totale ekwiteit
	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
Groep											
Saldo oorgebring op 1 Maart 2018	77 786 979	24 940	77 811 919	-	-	(67 871 082)	(67 871 082)	1 104 984 387	1 114 925 224	13 103 258	1 128 028 482
Wins vir die jaar	-	-	-	-	-	-	-	114 736 769	114 736 769	(123 363)	114 613 406
Ander omvattende inkomste	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale omvattende inkomste vir die jaar	-	-	-	-	-	-	-	114 736 769	114 736 769	(123 363)	114 613 406
Verkoop van eie/tesourie-aandele	-	-	-	-	-	686 069	686 069	-	686 069	-	686 069
Terugkoop van aandele	(1 819 540)	-	(1 819 540)	-	-	-	-	-	(1 819 540)	-	(1 819 540)
Aandele verbeur	-	-	-	-	-	-	-	1 200 000	1 200 000	(1 200 000)	-
Verandering in belang	-	-	-	-	-	-	-	215 890	215 890	(215 890)	-
Dividende	-	-	-	-	-	-	-	(38 700 666)	(38 700 666)	-	(38 700 666)
Totale bydraes deur en verdelings aan eienaars van die maatskappy direk in ekwiteit erken	(1 819 540)	-	(1 819 540)	-	-	686 069	686 069	(37 284 776)	(38 418 247)	(1 415 890)	(39 834 137)
Saldo op 28 Februarie 2019	75 967 439	24 940	75 992 379	-	-	(67 185 013)	(67 185 013)	1 182 436 380	1 191 243 746	11 564 005	1 202 807 751
Aantekeninge	22	22	22								

Die rekeningkundige beleid op bladsy 20 tot 52 en die aantekeninge op bladsy 53 tot 108 vorm 'n integrale deel van die gekonsolideerde finansiële jaarstate.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Staat van Verandering in Ekwiteit

	Aandele- kapitaal	Aandele- premie	Totale aandele- kapitaal	Opgelope inkomste	Totale ekwiteit
	R	R	R	R	R
Maatskappy					
Saldo op 1 Maart 2017	79 791 404	24 940	79 816 344	941 849 555	1 021 665 899
Wins vir die jaar	-	-	-	169 748 618	169 748 618
Ander omvattende inkomste	-	-	-	-	-
Totale omvattende inkomste vir die jaar	-	-	-	169 748 618	169 748 618
Terugkoop van aandele	(2 004 425)	-	(2 004 425)	-	(2 004 425)
Dividende	-	-	-	(36 292 397)	(36 292 397)
Totale bydraes deur en verdelings aan eienaars van die maatskappy direk in ekwiteit erken	(2 004 425)	-	(2 004 425)	(36 292 397)	(38 296 822)
Saldo op 1 Maart 2018	77 786 979	24 940	77 811 919	1 075 305 776	1 153 117 695
Wins vir die jaar	-	-	-	117 352 493	117 352 493
Ander omvattende inkomste	-	-	-	-	-
Totale omvattende inkomste vir die jaar	-	-	-	117 352 493	117 352 493
Terugkoop van aandele	(1 819 540)	-	(1 819 540)	-	(1 819 540)
Dividende	-	-	-	(42 310 027)	(42 310 027)
Totale bydraes deur en verdelings aan eienaars van die maatskappy direk in ekwiteit erken	(1 819 540)	-	(1 819 540)	(42 310 027)	(44 129 567)
Saldo op 28 Februarie 2019	75 967 439	24 940	75 992 379	1 150 348 242	1 226 340 621
Aantekeninge	22	22	22		

Die rekeningkundige beleid op bladsye 19 tot 51 en die aantekeninge op bladsye 52 tot 105 vorm 'n integrale deel van die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Staat van Kontantvloeië

		Groep		Maatskappy	
	Aan- teke- ninge	2019	2018	2019	2018
		R	R	R	R
Kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite					
Kontant (aangewend in)/gegeneer deur bedrywighede	36	(338 934 582)	45 403 926	(327 651 631)	28 736 377
Rente-inkomste		169 546 146	145 904 876	174 095 962	153 864 133
Dividende ontvang		13 898	16 181	452 337	4 784 706
Finansieringskoste		(95 488 347)	(78 853 693)	(95 469 770)	(78 862 762)
Belasting betaal	37	(56 406 647)	(66 155 847)	(54 362 205)	(64 883 162)
Netto kontant uit bedryfsaktiwiteite		(321 269 532)	46 315 443	(302 935 307)	43 639 292
Kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite					
Verkryging van eiendom, aanleg en toerusting	7	(46 779 328)	(40 160 650)	(45 748 196)	(27 255 151)
Verkoop van eiendom, aanleg en toerusting	7	4 694 585	2 136 427	4 692 291	3 909 924
Verkryging van beleggingseiendom	6	(456 035)	-	(467 886)	(8 028 319)
Lenings aan groepmaatskappye terugbetaal		(12 219)	-	(21 207 638)	(12 570 116)
Lenings aan groepmaatskappye toegestaan		-	413 051	-	-
Aankoop van belegging		-	-	-	(800 740)
Verkoop (koop) van finansiële bates		34	59	34	59
Ledefondse		-	(6 795)	-	(6 795)
Besigheidsamevoeging		-	(7 986 528)	-	-
Uitreik van aandele in groepmaatskappye		-	200 260	-	-
Netto kontant uit beleggingsaktiwiteite		(42 552 963)	(45 404 176)	(62 731 395)	(44 751 138)
Kontantvloei uit finansieringsaktiwiteite					
Vermindering van aandeelkapitaal of terugkoop van aandele	22	(1 819 540)	(2 004 425)	(1 819 540)	(2 004 425)
Opbrengs op lenings van groepmaatskappye		930 663	4 892 308	1 043 790	5 275 812
Opbrengs op aandeelhouderslening		13 792 346	38 887 969	13 792 346	38 887 969
Terugbetaling van langtermynlenings		-	(790 723)	-	(790 723)
Dividende betaal	38	(38 700 666)	(33 077 109)	(42 310 027)	(36 292 397)
Tesourie aandele		686 069	2 872 477	-	-
Netto kontant uit finansieringsaktiwiteite		(25 111 128)	10 780 497	(29 293 431)	5 076 236
Totale kontantbeweging vir die jaar		(388 933 623)	11 691 764	(394 960 133)	3 964 390
Saldo aan die begin van die jaar		(889 196 516)	(900 888 280)	(903 725 232)	(907 689 622)
Saldo aan die einde van die jaar	21	(1 278 130 139)	(889 196 516)	(1 298 685 365)	(903 725 232)

Die rekeningkundige beleid op bladsye 19 tot 51 en die aantekeninge op bladsye 52 tot 105 vorm 'n integrale deel van die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1. Aanbieding van opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate

Die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate is ooreenkomstig 'International Financial Reporting Standards' en die Maatskappywet, nr. 71 van 2008 opgestel. Die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate is op die historiesekoste grondslag opgestel en word in Suid-Afrikaanse Rand aangebied.

Die rekeningkundige beleid stem ooreen met die vorige tydperk, buiten vir die veranderings wat in aantekening 2 - Veranderings in rekeningkundige beleid uiteengesit word.

1.1 Konsolidasie

Konsolidasiegrondslag

Die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate sluit die finansiële jaarstate van die maatskappy en sy filiale, geassosieerde maatskappye, gesamentlik beheerde ondernemings en spesialedoelentiteite in.

Die groep het beheer van 'n beleggingnemer wanneer dit mag het oor die beleggingnemer; dit blootgestel is aan of regte het tot veranderlike opbrengste vanuit die betrokkenheid met die beleggingnemer; en dit die vermoë het om sy mag oor die beleggingnemer te gebruik om die bedrag van die beleggers se opbrengs te beïnvloed.

Die resultate van filiale word in die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate ingesluit vanaf die effektiewe datum van verkryging tot die effektiewe datum van vervreemding.

Aanpassings word tot die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate van filiale gemaak, waar nodig, ten einde hul rekeningkundige beleid in lyn te bring met dié van die groep.

Alle intermaatskappytransaksies, saldo's, inkomste en uitgawes word met konsolidasie ten volle uitgeskakel.

Nie-beherende belange in die netto bates van gekonsolideerde filiale word afsonderlik van die groep se belang daarin geïdentifiseer en word in ekwiteit erken. Verliese van filiale toeskryfbaar aan nie-beherende belange word aan die nie-beherende belang toegeken selfs al het dit tot gevolg dat 'n debietsaldo vir nie-beherende belang erken word.

Transaksies wat veranderings in eienaarskap tot gevolg het waar die groep beheer het van die filiaal, beide voor en na die transaksie, word beskou as 'n ekwiteitstransaksie en word regstreeks in die staat van verandering in ekwiteit erken.

Die verskil tussen die billike waarde van die teenprestasie betaal of ontvang en die beweging in nie-beherende belang vir sodanige transaksie, word erken in ekwiteit toeskryfbaar aan die eienaars van die houermaatskappy.

Waar 'n filiaal verkoop word en 'n nie-beherende aandeelhouing behou word, word die oorblywende belegging gemeet teen billike waarde met die aanpassing tot billike waarde erken in wins of verlies as deel van die wins of verlies op die verkoop van die beherende belang.

Besigheidsamevoegings

Die groep stel besigheidsamevoegings te boek deur die verkrygingsmetode te gebruik. Die koste van besigheidsamevoegings word bereken as die totaal van die billike waarde van die gegewe bates, laste aangegaan of veronderstel en ekwiteitsinstrumente uitgereik. Koste direk toeskryfbaar aan besigheidsamevoegings word as 'n uitgawe erken soos aangegaan, buiten die koste om skuld uit te reik wat geamortiseer word as deel van die finansieringstransaksie en koste om ekwiteit uit te reik, wat by ekwiteit ingesluit word.

Voorwaardelike teenprestasie word ingesluit by die koste van die samevoeging teen billike waarde op die verkrygingsdatum. Daaropvolgende veranderings van die bate, las of ekwiteit wat ontstaan as gevolg van die voorwaardelike teenprestasie word nie teen klandisiewaarde verantwoord nie mits daar geldige berekeningstydperkaanpassings is.

Die verkryger se identifiseerbare bates, laste en voorwaardelike aanspreeklikhede wat aan die erkenningsvoorwaardes van 'IFRS 3 Business Combinations' voldoen, word teen hul billike waardes op die verkrygingsdatum erken, buiten vir niebedryfsbates (of verkoopsgroep) geklassifiseer as gehou-vir-verkoop ooreenkomstig 'IFRS 5 Non-current Assets Held-For-Sale' en beëindigde bedrywighede, wat teen billike waarde minus koste van verkope erken word.

Voorwaardelike aanspreeklikhede word ingesluit by die identifiseerbare bates en laste van die verkrygde indien daar op die verkrygingsdatum 'n huidige verpligting is.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.1 Konsolidasie (vervolg)

Met verkryging evalueer die groep die klassifikasie van die verkrygte se bates en laste en herklassifiseer dit wanneer die klassifikasie vir die groep se doeleindes ontoepaslik is. Dit sluit uit huurooreenkomste en versekeringskontrakte wat se klassifikasie dieselfde bly as op die aanvangsdatum daarvan.

Nie-beherende belange voortspruitend uit 'n besigheidsamevoeging, wat huidige eienaarskapbelange is en die houer daarvan geregtig is op 'n proporsionele aandeel van die entiteit se netto bates in die geval van likwidasië, word gemeet teen die huidige eienaarskapbelang se proporsionele aandeel in die erkende bedraë van die verkryger se identifiseerbare netto bates, of teen billike waarde. Die hantering is nie 'n rekeningkundige beleidskeuse nie, maar word gekies vir elke individuele besigheidsamevoeging en geopenbaar in die aantekening vir besigheidsamevoegings. Alle ander komponente van nie-beherende belange word gemeet teen billike waarde op die verkrygingsdatum, tensy 'n ander metingsbasis deur IFRS vereis word.

In gevalle waar die groep 'n nie-beherende aandeelhouding gehad het in die verkrygte voordat beheer verkry is, word daardie belang teen billike waarde op die verkrygingsdatum hermeet. Die hermeting teen billike waarde word by wins of verlies vir die jaar ingesluit. Waar die bestaande aandeelhouding as 'n beskikbaar-vir-verkoop finansiële bate geklassifiseer is, word die kumulatiewe billikewaarde-aanpassing wat voorheen erken en in ekwiteit opgehoop is, as 'n herklassifikasie aanpassing na wins of verlies gemaak.

Klandisiewaarde word bereken as die billike waarde van die teenprestasie betaal, plus die billike waarde van enige aandeelhouding gehou voor die verkryging van beheer, plus nie-beherende belang en minus die billike waarde van die identifiseerbare bates en laste van die verkrygte.

Klandisiewaarde word gedra teen koste minus enige opgelope waardedaling.

Klandisiewaarde word nie geamortiseer nie, maar word op 'n jaarlikse basis vir waardedaling getoets. Indien vasgestel word dat klandisiewaarde se waarde gedaal het, word sodanige waardedaling nie daarna omgeswaai nie.

Belegging in geassosieerdes

'n Geassosieerde is 'n entiteit waaroor die groep beduidende invloed het en wat nie 'n filiaal of 'n gesamentlik beheerde onderneming is nie. Beduidende invloed is die mag om deel te neem aan die finansiële en bedryfsbeleidbesluite van die beleggingnemer maar is nie beheer of gesamentlike beheer oor die beleid nie.

'n Belegging in geassosieerde word verantwoord deur die ekwiteitsmetode te gebruik, buiten wanneer die belegging as gehou-vir-verkoop geklassifiseer word ooreenkomstig 'IFRS 5 Non-current Assets Held-For-Sale' en beëindigde bedrywighede. Ingevolge die ekwiteitsmetode word beleggings in geassosieerdes in die gekonsolideerde staat van finansiële posisie gedra teen kosprys aangepas vir na verkrygingskoste in die groep se deel van netto bates van die geassosieerde, minus enige waardedalingsverliese.

Verliese in 'n geassosieerde wat meer is as die groep se belang in daardie geassosieerde word slegs erken in soverre die groep 'n wetlike of konstruktiewe verpligting het om namens die geassosieerde betalings te doen.

Gesamentlik beheerde entiteite

'n Belang in 'n gesamentlik beheerde onderneming word verantwoord deur gebruik te maak van die ekwiteitsmetode, behalwe wanneer die belegging geklassifiseer is as gehou-vir-verkoop in ooreenstemming met 'IFRS 5 Non-current assets held-for-sale and discontinued operations'. Ingevolge die ekwiteitsmetode word belange in gesamentlik beheerde ondernemings gedra teen kosprys in die gekonsolideerde staat van finansiële posisie, aangepas vir na-verkrygingsveranderinge in die maatskappy se aandeel van netto bates van die gesamentlik beheerde onderneming, minus enige waardedalingsverliese. Wins of verliese op transaksies tussen die maatskappy en 'n gesamentlik beheerde onderneming word tot die omvang van die maatskappy se belang daarin uitgeskakel.

Wanneer die maatskappy gesamentlike beheer verloor, herklassifiseer die groep die verwante items, wat voorheen in ekwiteit opgehoop was deur ander omvattende inkomste, eweredig na wins of verlies as 'n herklassifikasie aanpassing. In sodanige gevalle, indien daar steeds 'n belegging is, word daardie belegging teen billike waarde gemeet, met die billikewaarde-aanpassing erken in wins of verlies as deel van die wins of verlies op die vervreemding.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.2 Beduidende oordele en bronne van ramingsonsekerheid

Met die opstel van die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate moet die bestuur sekere ramings en aannames maak wat die bedrae en verwante openbaarmaking kan beïnvloed wat in die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate vervat word. Die gebruik van beskikbare inligting en die toepassing van oordeel is eie aan ramings. Die werklike toekomstige resultate kan dus van dié ramings verskil, wat 'n beduidende invloed op die opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate kan hê. Belangrike ramings sluit in:

Voorsiening vir stadigbewegende, beskadigde en verouderde voorraad

'n Voorsiening vir voorraad om voorraad afwaarts te waardeer tot die kosprys of die netto realiseerbare waarde, welke een ook al die laagste is. Die bestuur het ramings gedoen oor die verkoopsprys en direkte koste tot verkope op sekere voorraaditems. Die afwaartse waardasie is by die bedryfswins aantekening ingesluit.

Billikewaarderaming

Die billike waarde van finansiële instrumente wat in aktiewe markte verhandel is gegrond op gekwoteerde markpryse op die verslagdoeningsdatum. Die gekwoteerde markprys wat gebruik is vir finansiële bates wat die groep besit, is die huidige bodprys.

Die billike waarde van finansiële instrumente wat nie in 'n aktiewe mark verhandel word nie (byvoorbeeld biologiese bates) word bepaal deur waardasietegnieke te gebruik. Die groep gebruik 'n verskeidenheid metodes en veronderstellings wat op heersende marktoestande op elke verslagdoeningsdatum gegrond is. Ander tegnieke, soos beraamde verdiskonteerde kontantvloei, word gebruik om billike waarde vir die oorblywende finansiële instrumente te bereken. Die billike waarde van vooruit kommoditeitskontrakte word bereken deur gekwoteerde markpryse op die verslagdoeningsdatum te gebruik.

Daar word veronderstel dat die drawaarde minus waardedalingvoorsiening van debiteure en handelskrediteure bykans hul billike waarde is. Die billike waarde van finansiële aanspreeklikhede vir openbaarmakingsdoeleindes word beraam deur die toekomstige kontraktuele kontantvloei te verdiskonteer teen die huidige markrentekoers wat vir soortgelyke finansiële instrumente aan die groep beskikbaar is.

Waardedalingstoets

Die verhaalbare bedrae van kontantgenererende eenhede en individuele bates is bereken op grond van die berekening van gebruikswaarde en billike waardes, welke een ook al die hoogste is. Dié berekenings vereis die gebruik van ramings en veronderstellings.

Die groep toets en sien die drawaarde van bates na wanneer gebeurtenisse of veranderings in omstandighede aandui dat die drabedrag dalk nie verhaalbaar is nie. Hierbenewens word klandisiewaarde op 'n jaarlikse grondslag vir waardedaling getoets. Bates word gegroepeer teen die laagste vlak waar identifiseerbare kontantvloei grotendeels afhanklik is van kontantvloei van ander bates en laste. Indien daar aanduidings is dat waardedaling kon plaasgevind het, word ramings van die verwagte toekomstige kontantvloei vir elke bategroep gedoen. Verwagte toekomstige kontantvloei wat gebruik word om die gebruikswaarde van klandisiewaarde en tasbare bates te bereken, is inherent onseker en kan mettertyd wesenlik verander. Dit word wesenlik beïnvloed deur 'n aantal faktore, waaronder produksieramings, vraag en aanbod saam met ekonomiese faktore soos wisselkoerse, inflasie en rente.

Voorsienings

Voorsienings is erken en die bestuur het op grond van die beskikbare inligting 'n raming gedoen.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.2 Beduidende oordele en bronne van ramingsonsekerheid (vervolg)

Belasting

Weens die ingewikkeldheid van die relevante wetgewing verg dit oordeel om die voorsiening vir inkomstebelasting te bepaal. Daar is talle transaksies en berekenings waarvoor die uiteindelijke belastingberekening in die gewone gang van sake onseker is. Die groep erken aanspreeklikhede vir verwagte belastingouditaangeleenthede op grond van die feit dat bykomende belasting betaalbaar sal wees al dan nie. Indien die finale uitslag van dié aangeleenthede verskil van die bedrae wat aanvanklik aangeteken is, sal sodanige verskille die inkomstebelasting en uitgesteldebelaastingvoorsiening beïnvloed in die tydperk waarin sodanige berekening gedoen word.

Die groep erken die netto toekomstige belastingvoordeel ten opsigte van die uitgesteldebelaastingbates in soverre dit waarskynlik is dat die aftrekbare tydelike verskille in die afsienbare toekoms omgeswaai sal word. In die evaluering van die verhaalbaarheid van uitgesteldebelaastingbates moet die groep beduidende ramings oor belasbare inkomste maak. Ramings oor toekomstige belasbare inkomste is gegrond op voorspelde kontantvloei uit bedrywighede en die toepassing van bestaande belastingwette in elke jurisdiksie. In soverre die toekomstige kontantvloei en belasbare inkomste wesenlik van ander ramings verskil, kan die groep se vermoë om die netto uitgesteldebelaastingbates te realiseer wat op die verslagdoeningsdatum aangeteken is, beïnvloed word.

Lenings en debiteure

Die groep evalueer sy lenings en debiteure op elke verslagdoeningsdatum vir waardedaling. Wanneer bepaal word of 'n waardedalingsverlies in die staat van omvattende inkomste aangeteken moet word, besluit die maatskappy of daar waarneembare inligting is wat 'n meetbare afname in die beraamde toekomstige kontantvloei van 'n finansiële bate aandui.

Die waardedaling vir lenings en debiteure word op 'n individuelegrondslag bereken, gegrond op historiese verliesverhoudings wat aangepas is vir nasionale en bedryfspesifieke ekonomiese toestande en ander aanduiders op die verslagdoeningsdatum wat met gebreke in die portefeulje verband hou. Dié jaarlikse verliesverhoudings word toegepas op leningsaldo's en by die beraamde verliesvoorkomstydperk aangepas.

1.3 Biologiese bates

Die groep erken 'n biologiese bate in die rekeningkundige rekords wanneer:

- dit beheer word deur en in besit is van die entiteit as 'n gevolg van gebeure in die verlede;
- dit waarskynlik is dat toekomstige ekonomiese voordele ten opsigte van hierdie bate sal vloei; en
- die billike waarde van die bate betroubaar bereken kan word

Biologiese bates word aanvanklik erken teen koste en daarna op elke balansstaatdatum teen billike waarde minus koste om te verkoop.

Billike waarde is die prys wat ontvang sal word om 'n bate te verkoop of betaal sal word om 'n las te vereffen in 'n ordelike transaksie tussen mark deelnemers op die metings datum – IFRS 13.

Die billike waarde van vee word bereken op grond van die markprys van vee van dieselfde ouderdom, ras en genetiese meriete.

'n Wins of verlies wat spruit uit die aanvanklike erkenning van biologiese bates teen billike waarde minus die koste van verkope word ingesluit by wins of verlies vir die tydperk wanneer dit voorkom.

1.4 Beleggingseiendom

Beleggingseiendom word as 'n bate erken wanneer en slegs wanneer dit waarskynlik is dat die toekomstige ekonomiese voordeel wat met die beleggingseiendom geassosieer word, die onderneming sal toekom en die koste van die beleggingseiendom betroubaar bepaal kan word.

Beleggingseiendom word aanvanklik teen kosprys erken. Transaksiekoste word by die aanvanklike berekening ingesluit.

Koste sluit koste in wat aanvanklik aangegaan is en koste wat daarna aangegaan is ten einde by eiendom aan te bou en 'n deel daarvan te vervang. Indien 'n deel vervang word in die drabedrag van die beleggingseiendom word die drabedrag van die vervangde deel onterken.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasiensnommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.4 Beleggingseiendom (vervolg)

Kostemodel

Beleggingseiendom word gedra teen kosprys minus waardevermindering en opgehoopte waardedalingsverliese.

Daar word voorsiening getref vir waardevermindering om die koste afwaarts te waardeer, op die reguitlynmetode oor die verwagte nutsduur van die eiendom, wat soos volg is:

Item	Nutsduur
Eiendom	50 jaar

1.5 Eiendom, aanleg en toerusting

Die koste van 'n item van eiendom, aanleg en toerusting word as 'n bate erken wanneer:

- dit waarskynlik is dat toekomstige ekonomiese voordeel verbonde aan die item die maatskappy sal toekom; en
- die koste van die item betroubaar bepaal kan word.

Eiendom, aanleg en toerusting word aanvanklik teen kosprys erken.

Koste sluit koste in wat aanvanklik aangegaan is om 'n item van eiendom, aanleg en toerusting te verkry of op te rig en koste wat daarna aangegaan is om aan te bou, 'n deel daarvan te vervang of dit te diens. Indien 'n vervangingskoste in die drabedrag van 'n item van eiendom, aanleg en toerusting erken word, word die drabedrag van die vervangingskoste onterken.

Eiendom, aanleg en toerusting word teen kosprys minus enige opgehoopte waardevermindering en enige waardedalingsverlies gedra.

Eiendom, aanleg en toerusting word op die verminderdesaldo-metode asook reguitlynmetode oor die verwagte nuttige gebruiksduur tot die beraamde reswaarde daarvan gedeprimeer.

Die nutsduur van eiendom, aanleg en toerusting is soos volg evalueer:

Item	%	Waardeverminderingsmetode
Eiendom, graansilobuise en meulegeboue	2	Reguitlyn
Sinksilo's	5	Reguitlyn
Silomasjinerie	22	Verminderdesaldo
Meule, masjinerie en toerusting	22	Verminderdesaldo
Kantoortoerusting	22	Verminderdesaldo
Vliegtuig		
- Vliegtuig romp	20	Verminderdesaldo
- Vliegtuig motor	aantal vliegre	Reguitlyn
Rekenaartoerusting		
- Persoonlike rekenaars	33	Reguitlyn
- Ander rekenaartoerusting	20	Reguitlyn
Ander voertuie	24	Verminderdesaldo
Vervaardigingsmasjinerie	22	Verminderdesaldo
Trekkers	20	Verminderdesaldo
Vragmotors en afleweringvoertuie	25	Verminderdesaldo
Vurkhyers	22	Verminderdesaldo
Kunsmis aanleg	4	Reguitlyn
Huurverbetering word afgeskryf oor die huurtermyn		Reguitlyn

Die reswaarde, nutsduur en waardeverminderingmetode van elke bate word aan die einde van elke verslagdoeningstydperk nagesien. Indien die verwagting van vorige ramings verskil, word die verandering as 'n verandering in rekeningkundige raming in berekening gebring.

Die wins of verlies voortspruitend uit die verkoop van 'n item van eiendom, aanleg en toerusting word by wins of verlies ingesluit wanneer die item verkoop word. Die wins of verlies word bereken as die verskil tussen die netto opbrengs ontvang, indien enige, en die drabedrag van die item.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasiensnommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.6 Ontasbare bates

'n Ontasbare bate word erken wanneer:

- dit waarskynlik is dat die verwagte toekomstige ekonomiese voordeel toeskryfbaar aan die bate die entiteit sal toekom; en
- die koste van die bate betroubaar bepaal kan word.

Ontasbare bates word aanvanklik teen kosprys erken.

'n Ontasbare bate voortspruitend uit die ontwikkeling (of uit die ontwikkelingsfase van 'n interne projek) word erken wanneer:

- dit tegnies uitvoerbaar is om die bate te voltooi sodat dit beskikbaar is vir gebruik of verkoop.
- daar 'n voorneme is om dit te voltooi en te gebruik of te verkoop.
- dit gebruik of verkoop kan word.
- dit moontlik toekomstige ekonomiese voordeel sal skep.
- daar beskikbare tegniese, finansiële en ander middele is om die ontwikkeling af te handel en dan die bate te gebruik of te verkoop.
- die besteding toeskryfbaar aan die bate gedurende die ontwikkelingsfase daarvan betroubaar bereken kan word.

Ontasbare bates word teen kosprys minus enige opgehoopte amortisasie en enige waardedalingsverliese gedra.

Daar word aanvaar dat 'n ontasbare bate 'n onbepaalde nutsduur het wanneer daar op grond van alle toepaslike faktore geen voorsienbare perk is op die tydperk wat die bate na verwagting netto kontantvloei sal genereer nie. Daar word nie amortisasie vir dié ontasbare bates voorsien nie. Vir alle ander ontasbare bates word amortisasie op 'n reguitlyngrondslag oor die verwagte nutsduur daarvan verskaf.

Die amortisasietydperk en die amortisasiemethode vir ontasbare bates word aan die einde van elke tydperk hersien.

Die herevaluering van die nutsduur van 'n ontasbare bate met 'n bepaalde nutsduur nadat dit as onbepaald geklassifiseer is, is 'n aanduiding dat die bate oninbaar kan wees. Gevolglik word die bate vir waardedaling getoets en die oorblywende drabedrag word oor die nutsduur daarvan geamortiseer.

Handelsmerke wat intern gegenereer is, naamboeke, publikasietitels, kliëntelyste en items wat in wese dieselfde is, word nie as ontasbare bates erken nie.

Daar word voorsiening gemaak vir amortisasie ten einde die ontasbare bates soos volg op 'n reguitlyngrondslag tot die reswaarde daarvan afwaarts te waardeer:

Item	Nutsduur
Kliënteverhoudings	5 jaar
Handelsname	5 jaar
Sagteware	5 jaar

1.7 Beleggings in filiale

Maatskappy opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate

In die maatskappy se afsonderlike opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate word beleggings in filiale teen kosprys minus enige opgehoopte waardedalings gedra.

Die koste van 'n belegging in 'n filiaal is die totaal van:

- die billike waarde op die ruildatum van enige bates geskenk, aanspreeklikhede aangegaan of oorgeneem en ekwiteitsinstrumente wat die maatskappy uitgereik het; plus
- enige koste wat regstreeks aan die verkryging van die filiaal toeskryfbaar is.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.8 Belegging in gesamentlik beheerde ondernemings

Maatskappy opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate

'n Belegging in 'n gesamentlik beheerde onderneming word gedra teen kosprys minus enige opgehoopte waardedaling.

Ten opsigte van sy belang in gesamentlik beheerde bedrywighede erken die maatskappy in sy finansiële jaarstate:

- die bates wat hy beheer en die aanspreeklikhede wat hy aangaan; en
- die uitgawes wat hy aangaan en sy aandeel van die inkomste wat hy verdien uit die verkoop van goedere en dienste.

Ten opsigte van sy belang in gesamentlik beheerde bates, erken die maatskappy in sy finansiële jaarstate:

- sy deel van die gesamentlik beheerde bates, geklassifiseer volgens die aard van die bate;
- enige aanspreeklikhede wat hy aangegaan het;
- sy deel van enige aanspreeklikhede wat ten opsigte van die gesamentlik beheerde onderneming saam met die ander ondernemers aangegaan is;
- enige inkomste uit die verkoop of gebruik van sy aandeel van die produksie van die gesamentlike beheerde onderneming, saam met sy deel van enige uitgawes wat die gesamentlik beheerde onderneming aangegaan het; en
- enige uitgawes wat hy ten opsigte van sy eie belang in die gesamentlik beheerde onderneming aangegaan het.

1.9 Belegging in geassosieerde

Maatskappy opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate

'n Belegging in 'n geassosieerde word gedra teen kosprys minus enige opgehoopte waardedaling.

1.10 Finansiële instrumente - volgens IFRS 9

Finansiële instrumente wat deur die maatskappy gehou word, word geklassifiseer ooreenkomstig die bepalinge van IFRS 9 Finansiële Instrumente.

In die breë word finansiële instrumente as volg geklassifiseer:

Finansiële bates wat ekwiteitsinstrumente is:

- Verpligtend teen billike waarde deur wins of verlies; of
- Aangewys as teen billike waarde deur middel van ander omvattende inkomste. (Hierdie klassifikasie is nie beskikbaar vir ekwiteitsinstrumente wat gehou word vir verhandelinge of wat 'n voorwaardelike oorweging in 'n besigheidskombinasie is nie).

Finansiële bates wat skuldinstrumente is:

- Geamortiseerde koste. (Hierdie kategorie is slegs van toepassing wanneer die kontraktuele bepalinge van die instrument op gespesifiseerde datums aanleiding gee tot kontantvloei wat uitsluitlik betalings van kapitaal en rente op uitstaande kapitaal is en waar die instrument gehou word onder 'n besigheidsmodel wat se doelwit nagekom word deur die instrument om kontraktuele kontantvloei in te vorder); of
- Billike waarde deur middel van ander omvattende inkomste. (Hierdie kategorie is slegs van toepassing wanneer die kontraktuele bepalinge van die instrument op gespesifiseerde datums aanleiding gee tot kontantvloei wat uitsluitlik betalings van kapitaal en rente op uitstaande kapitaal is en waar die instrument gehou word onder 'n sakemodel wat se doelwit bereik word deur beide die invordering kontraktuele kontantvloei en die verkoop van die instrumente); of
- Verpligtend teen billike waarde deur wins of verlies. (Hierdie klassifikasie is outomaties van toepassing op alle skuldinstrumente wat nie teen geamortiseerde koste of teen billike waarde deur ander omvattende inkomste kwalifiseer nie); of
- Aangewys as teen billike waarde deur wins of verlies. (Hierdie klassifikasie opsie kan slegs toegepas word wanneer dit 'n rekeningkundige wanverhouding uitkakel of dit aansienlik verminder).

Afgeleides wat nie deel van 'n verskansingsverhouding is nie:

- Verpligtend teen billike waarde deur wins of verlies.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.10 Finansiële instrumente - volgens IFRS 9 (vervolg)

Finansiële laste:

- Geamortiseerde koste; of
- Verpligtend teen billike waarde deur wins of verlies. (Dit geld vir voorwaardelike vergoeding in 'n besigheidskombinasie of vir aanspreeklikhede wat gehou word vir verhandeling); of
- Gewys teen billike waarde deur wins of verlies. (Hierdie klassifikasie-opsie kan toegepas word wanneer dit 'n wanbetalingsverskil uit die rekeningkundige rekords elimineer of beduidend verminder, die aanspreeklikheid vorm deel van 'n groep finansiële instrumente wat op billike waarde-basis bestuur word, of dit maak deel uit van 'n kontrak wat 'n ingeslote afgeleide bevat en die hele kontrak is gewys teen billike waarde deur wins of verlies).

Aantekening 4 - Finansiële instrumente en risikobestuur openbaar die finansiële instrumente wat deur die maatskappy gehou word op grond van hul spesifieke klassifikasies.

Alle gereelde aankope of verkope van finansiële bates word op 'n handelsdatumbasis erken of onterken. Gereelde aankope of verkope is aankope of verkope van finansiële bates wat die lewering van bates binne die tydsbestek wat deur regulasie in die mark bepaal word, vereis.

Die spesifieke rekeningkundige beleide vir die klassifikasie, erkenning en meting van elke tipe finansiële instrument wat deur die maatskappy gehou word, word hieronder uiteengesit:

Handels- en ander debiteure

Klassifikasie

Handels- en ander debiteure, uitgesluit, waar van toepassing, BTW en vooruitbetalings, word geklassifiseer as finansiële bates wat teen geamortiseerde koste gemeet word (aantekening 20).

Dit is op hierdie wyse geklassifiseer omdat die kontraktuele terme, op gespesifiseerde datums tot kontantvloei lei wat uitsluitlik betalings van kapitaal en rente op die uitstaande kapitaal is, en die groep se sakemodel is om die kontraktuele kontantvloei op handels- en ander debiteure in te vorder.

Erkenning en meting

Handels- en ander debiteure word erken wanneer die groep 'n party tot die kontraktuele bepaling van die debiteure word. Dit word by aanvanklike erkenning gemeet teen billike waarde plus transaksiekoste, indien enige.

Dit word vervolgens teen geamortiseerde koste gemeet.

Die geamortiseerde koste is die bedrag wat aanvanklik teen die ontvangbare bedrag erken word, minus kapitaal terugbetalings, plus kumulatiewe amortisasie (rente) volgens die effektiewe rentekoersmetode van enige verskil tussen die aanvanklike bedrag en die vervaldatum, aangepas vir enige verliesoelae.

Toepassing van die effektiewe rentekoersmetode

Vir debiteure wat 'n beduidende finansieringskomponent bevat, word rente-inkomste bereken volgens die effektiewe rentekoersmetode en ingesluit by wins of verlies in beleggingsinkomste (aantekening 32).

Die toepassing van die effektiewe rentekoersmetode om rente-inkomste op handelsdebiteure te bereken, is soos volg van die kredietrisiko van die debiteur afhanglik:

- Die effektiewe rentekoersmetode word toegepas op die bruto drabedrag van die debiteur, met dien verstande dat die debiteur kredietwaardig is. Die bruto drabedrag is die geamortiseerde koste voor aanpassing vir 'n verliesoelaag.
- Indien 'n debiteur wat gekoop word of ontstaan nie meer kredietwaardig is nie, word 'n krediet-aangepaste effektiewe rentekoers toegepas op die geamortiseerde koste in die bepaling van rente. Hierdie behandeling verander nie oor die lewensduur van die ontvangbare bedrag nie, al is die debiteur nou kredietwaardig.
- Indien 'n debiteur nie gekoop word of oorspronklik nie kredietwaardig was nie, maar dit later kredietwaardig geword het, word die effektiewe rentekoersmetode toegepas op die geamortiseerde koste van die debiteur by die bepaling van die rente. Indien die debiteur in die daaropvolgende tydperke kredietwaardig is, word die renteberekening herwaardeer om die effektiewe rentekoersmetode op die bruto drabedrag toe te pas.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.10 Finansiële instrumente - volgens IFRS 9 (vervolg)

Waardedaling

Die groep erken 'n verliestoelaag vir verwagte kredietverliese op handels- en ander debiteure, uitgesluit BTW en vooruitbetalings. Die bedrag van verwagte kredietverliese word by elke verslagdoeningsdatum hersien.

Die groep meet die verliestoelaag vir handels- en ander debiteure teen 'n bedrag gelyk aan lewenslange verwagte kredietverliese (leeftyd-VKV), wat die verwagte kredietverliese verteenwoordig wat sal voortspruit uit alle moontlike wanbetalings oor die verwagte lewensduur van die ontvangbare bedrag.

Meting en erkenning van verwagte kredietverliese

Die groep maak gebruik van 'n voorsieningsmatriks vir die bepaling van verwagte kredietverliese op handels- en ander debiteure. Die voorsieningsmatriks is gebaseer op historiese kredietverlies-ervaring, aangepas vir faktore wat spesifiek is vir die debiteure, algemene ekonomiese toestande en 'n beoordeling van beide die huidige en voorspelde rigting van voorwaardes op die verslagdoeningsdatum, insluitend die tydwaarde van geld, waar toepaslik.

Die kliëntebasis is wydverspreid en toon nie beduidende verskillende verliespatrone vir verskillende klante segmente nie. Die verliestoelaag word op 'n kollektiewe basis bereken vir alle handels- en ander debiteure in totaliteit. Besonderhede van die voorsieningsmatriks word in aantekening 20 aangebied.

'n Waardedalingswinst of verlies word erken in wins of verlies met 'n ooreenstemmende aanpassing aan die drabedrag van handels- en ander debiteure, deur middel van 'n verliestoelaagrekening. Die waardedalingsverlies word in wins of verlies ingesluit as 'n beweging in kredietverliestoelaag (aantekening 31).

Afskryf beleid

Die groep skryf 'n debiteur af wanneer daar inligting is wat aandui dat die teenparty in ernstige finansiële probleme verkeer en daar geen realistiese vooruitsig van herstel is nie, bv. wanneer die teenparty onder likwidasië geplaas is of bankroteringsprosedures aangegaan het. Debiteure wat afgeskryf is, kan steeds onderhewig wees aan afdwingingsaktiwiteite onder die groep se herstelprosedures, met inagneming van regsadvies waar toepaslik. Enige verhalings wat gemaak word, word erken in wins of verlies.

Kredietrisiko

Besonderhede van kredietrisiko word ingesluit in die handels- en ander debiteure (aantekening 20) en die finansiële instrumente en risikobestuur (aantekening 4).

Onterkenning

Verwys na die ontkenningsafdeling van die rekeningkundige beleid vir die beleid en prosesse wat verband hou met ontkenning.

Belegging in ekwiteitsinstrumente

Klassifikasie

Beleggings in ekwiteitsinstrumente word in aantekening 13 aangebied. Hulle word as verpligtinge teen billike waarde deur wins of verlies geklassifiseer. As 'n uitsondering op hierdie klassifikasie kan die groep 'n onherroeplike keuse op instrument basis en by aanvanklike erkenning maak om sekere beleggings in ekwiteitsinstrumente aan te dui teen billike waarde deur middel van ander omvattende inkomste.

Die klassifikasie soos teen billike waarde deur ander omvattende inkomste word nooit op beleggings gemaak wat gehou word vir verhandelings of voorwaardelike ooreenkomstige in 'n besigheidskombinasie nie.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasiensnommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.10 Finansiële instrumente - volgens IFRS 9 (vervolg)

Erkenning en meting

Beleggings in ekwiteitsinstrumente word erken wanneer die maatskappy 'n party word tot die kontraktuele bepalings van die instrument. Die beleggings word by aanvanklike erkenning teen billike waarde gemeet. Transaksiekoste word by die aanvanklike drabedrag bygevoeg vir daardie beleggings wat aangewys is teen billike waarde deur ander omvattende inkomste. Alle ander transaksiekoste word in wins of verlies erken.

Beleggings in ekwiteitsinstrumente word vervolgens gemeet teen billike waarde met veranderinge in billike waarde wat in wins of verlies of in ander omvattende inkomste erken word afhangende van hul klassifikasie.

Dividende ontvang op ekwiteitsbeleggings word in wins of verlies erken wanneer die groep geregtig is om die dividend te ontvang, tensy die dividende duidelik 'n verhalings van 'n gedeelte van die koste van die belegging verteenwoordig.

Waardedaling

Beleggings in ekwiteitsinstrumente is nie onderworpe aan waardedalingsvoorsienings nie.

Onterkenning

Verwys na die ontkenningsafdeling van die rekeningkundige beleid vir die beleid en prosesse wat verband hou met ontkenning.

Die winste of verliese wat in ekwiteit in die reserwe vir billike waarde van beleggings vir ekwiteitsbeleggings teen billike waarde deur ander omvattende inkomste opgehoop het, word nie na wins of verlies op ontkenning herklassifiseer nie. In plaas daarvan word die kumulatiewe bedrag direk na behoue verdienste oorgedra.

Lenings van verwante partye

Klassifikasie

Lenings vanaf groepmaatskappye (aantekening 23) en Lenings vanaf aandeelhouders (aantekening 24) word geklassifiseer as finansiële laste wat later teen geamortiseerde koste gemeet word.

Erkenning en meting

Lenings vanaf verwante partye word erken wanneer die groep 'n party tot die kontraktuele verpligting van die lening word. Die lenings word gemeet, by aanvanklike erkenning, teen billike waarde plus transaksiekoste, indien enige.

Dit word later teen geamortiseerde koste gemeet volgens die effektiewe rentekoersmetode.

Die effektiewe rentekoersmetode is 'n metode om die geamortiseerde koste van 'n finansiële las te bereken en om rentekoste oor die betrokke tydperk toe te ken. Die effektiewe rentekoers is die koers wat toekomstige kontantbetalings (insluitend alle gelde betaal of ontvang wat 'n integrale deel van die effektiewe rentekoers, transaksiekoste en ander premies of afslag vorm) oor die verwagte lewensduur van die finansiële las, of (waar toepaslik) 'n korter tydperk, tot die geamortiseerde koste van 'n finansiële las te erken.

Die renteuitgawe, bereken op die effektiewe rentekoersmetode, is ingesluit in wins of verlies in finansieringskoste (aantekening 34).

Lenings is blootgestel aan die groep se likiditeit en rentekoersrisiko. Verwys na aantekening 4 vir die openbaarmaking van die risiko blootstelling en bestuur daarvan.

Onterkenning

Verwys na die ontkenningsafdeling van die rekeningkundige beleid vir die beleid en prosesse wat verband hou met ontkenning.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.10 Finansiële instrumente - volgens IFRS 9 (vervolg)

Handels- en ander krediteure

Klassifikasie

Handels- en ander krediteure (aantekening 25), uitgesluit BTW en bedrae vooruitontvang, word geklassifiseer as finansiële laste en later gemeet teen geamortiseerde koste.

Erkenning en meting

Handels- en ander krediteure word erken wanneer die maatskappy 'n party tot die kontraktuele bepalinge word en word by aanvanklike erkenning teen billike waarde plus transaksiekoste, indien enige, gemeet.

Dit word later teen geamortiseerde koste gemeet volgens die effektiewe rentekoersmetode.

Die effektiewe rentekoersmetode is 'n metode om die geamortiseerde koste van 'n finansiële las te bereken en om rentekoste oor die betrokke tydperk toe te ken. Die effektiewe rentekoers is die koers wat toekomstige kontantbetalings (insluitend alle gelde betaal of ontvang wat 'n integrale deel van die effektiewe rentekoers, transaksiekoste en ander premies of afslag vorm) oor die verwagte lewensduur van die finansiële las, of (waar toepaslik) 'n korter tydperk, tot die geamortiseerde koste van die finansiële las te erken.

Indien handels- en ander krediteure 'n wesenlike finansieringskomponent bevat, en die effektiewe rentekoersmetode gebruik word, word die rente uitgawe erken in wins of verlies in finansieringskoste (aantekening 34).

Handels- en ander krediteure is blootgestel aan die groep se likiditeitsrisiko en moontlike rentekoersrisiko. Verwys na aantekening 4 vir die openbaarmaking en die risikoblootstelling en bestuur daarvan.

Onterkenning

Verwys na die ontkenningafdeling van die rekeningkundige beleid vir die beleid en prosesse wat verband hou met ontkenning.

Finansiële laste teen billike waarde deur wins of verlies

Klassifikasie

Finansiële laste wat gehou word vir verhandeling word as finansiële laste teen billike waarde deur wins of verlies geklassifiseer. Verwys na aantekening 27.

Erkenning en meting

Finansiële laste teen billike waarde deur wins of verlies word erken wanneer die maatskappy 'n party word tot die kontraktuele bepalinge van die instrument. Hulle word aanvanklik gemeet teen kosprys en daarna teen billike waarde. Transaksiekoste word in wins of verlies erken.

Rente betaal op die finansiële laste teen billike waarde deur wins of verlies is ingesluit in finansieringskoste (aantekening 34).

Onterkenning

Verwys na die ontkenningafdeling van die rekeningkundige beleid vir die beleid en prosesse wat verband hou met ontkenning.

Kontant en kontantekwivalente

Kontant en kontantekwivalente word teen drabedrag getoon wat as die billike waarde beskou word.

Kontant en kontantekwivalente bestaan uit kontant voorhande, deposito's en ander korttermyn hoogs likiede beleggings met 'n oorspronklike vervaldatum van 3 maande of minder en bankoortrekkings wat maklik omskepbaar is tot 'n bekende bedrag kontant en onderworpe is aan 'n onbeduidende risiko van veranderinge in waarde. Dit word aanvanklik en daarna teen billike waarde erken.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.10 Finansiële instrumente - volgens IFRS 9 (vervolg)

Bankoortrekkings

Bankoortrekkings word aanvanklik teen billike waarde gemeet en word dan teen geamortiseerde koste gemeet volgens die effektiewe rentekoersmetode. Enige verskil tussen die opbrengs (na aftrekking van transaksiekoste) en die vereffening of aflossing van lenings word in die inkomstestaat erken oor die termyn van die lenings deur die effektiewe rentekoersmetode te gebruik.

Bankoortrekkings en -lenings word as bedryfslaste geklassifiseer tensy die lenings 'n onvoorwaardelike reg het om die vereffening van die aanspreeklikheid ten minste 12 maande na die staat van finansiële posisie datum uit te stel.

Onterkenning

Finansiële bates

Die maatskappy onderken slegs 'n finansiële bate wanneer die kontraktuele regte op die kontantvloei uit die bate verval, of wanneer al die risiko's en voordele van eienaarskap van die bate aan 'n ander party oorgedra word. Indien die maatskappy nie die oorblywende bates oordra of behou nie, maar die risiko's en voordele van eienaarskap behou, erken die maatskappy sy behoue belange in die bate en 'n gepaardgaande aanspreeklikheid vir bedrae wat dit mag betaal. Indien die maatskappy wesenlik al die risiko's en voordele van eienaarskap van 'n finansiële bate wat oorgedra is behou, erken die maatskappy steeds die finansiële bate en erken ook 'n versekerde las vir die opbrengs ontvangbaar.

Finansiële laste

Die groep onderken finansiële laste wanneer, en slegs wanneer, die groep se verpligting gekanselleer is of verval het. Die verskil tussen die drabedrag van die finansiële las erken en die bedrag betaal of betaalbaar, ingesluit nie-kontant bates of laste oorgedra, word erken in wins of verlies.

Herklassifikasie

Finansiële bates

Die groep herklassifiseer slegs finansiële bates wanneer daar 'n verandering in die besigheidsmodel van die bates is. As 'n herklassifikasie nodig is, word dit vanaf die herklassifikasie datum aangepas. Enige vorige winste, verliese of rente word nie herklassifiseer nie.

Die herklassifikasie datum is die begin van die eerste verslagdoeningsperiode na die veranderinge in die besigheidsmodel.

Finansiële laste

Finansiële laste word nie herklassifiseer nie.

1.11 Finansiële instrumente volgens IAS 39 (Vergelykende syfers)

Klassifikasie

Die groep klassifiseer finansiële bates en finansiële laste in die volgende kategorieë:

- Finansiële bates en laste teen billike waarde deur wins of verlies
- Finansiële bates en laste teen geamortiseerde koste
- Ekwiteitsbeleggings: Billikewaarde deur ander omvattende inkomste

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.11 Finansiële instrumente - volgens IAS 39 (vervolg)

Aanvanklike erkenning en meting

Gereelde aankoop en verkoop van finansiële bates word erken op die verhandelingsdatum- die datum waarop die maatskappy hom verbind om die bate te koop of verkoop. Finansiële bates word onderken wanneer die regte om kontantvloei van die beleggings te ontvang verval of oorgedra is en die maatskappy al die wesenlike risiko's en voordele van eienaarskap oorgedra het.

Tydens aanvanklike erkenning, meet die maatskappy finansiële bates/laste teen billike waarde plus, in die geval van finansiële bates/laste nie teen billike waarde deur wins of verlies nie, transaksiekoste wat regstreeks toeskryfbaar is aan die verkryging van die finansiële bates/laste. Transaksiekoste van finansiële bates/laste teen billike waarde deur wins of verlies is 'n uitgawe in die staat van omvattende inkomste.

'n Wins of verlies op 'n skuldbelegging wat vervolgens gemeet is teen billike waarde en nie deel van 'n verskansingsinstrument verhouding is nie, word erken in wins of verlies en aangebied in die inkomstestaat onder ander (verliese) / winste in die tydperk waarin dit ontstaan.

'n Wins of verlies op 'n skuldbelegging wat na aanvanklike meting teen geamortiseerde koste gedra word en nie deel is van 'n verskansingsinstrument verhouding nie, word erken in wins of verlies wanneer die finansiële bate onderken word of verswak het deur die amortisasieproses deur die gebruik van die effektiewe rentekoersmetode.

Die groep meet alle aandeelbeleggings teen billike waarde na aanvanklike erkenning. Waar die maatskappy se bestuur besluit het om gerealiseerde en ongerealiseerde billike waarde-winsten en -verliese op aandeelbeleggings in ander omvattende inkomste aan te bied, is daar geen latere hersirkulering van billike waarde-winsten en -verliese na wins of verlies nie. Dividende van sodanige beleggings word voorts erken in wins of verlies so lank as wat hulle 'n opbrengs op belegging verteenwoordig.

Waardedaling van finansiële bates

Die groep word verplig om alle geëffekteerde skuldbeleggings te herklassifiseer wanneer en slegs wanneer sy sakemodel vir die bestuur van die bates verander.

In geval van ekwiteitseuriteite geklassifiseer as ekwiteitsbeleggings word 'n beduidende of uitgerekte daling in die billike waarde van die sekuriteit onder sy kosprys as 'n aanduiding van waardedaling beskou. Indien daar enige sodanige bewyse vir ekwiteitsbeleggings is, word die kumulatiewe verlies, bereken as die verskil tussen die verkrygingskoste en huidige billike waarde, minus enige waardedalingsverlies op dié finansiële bate wat voorheen in wins of verlies erken is - uit ander omvattende inkomste verwyder en in wins of verlies erken.

Die groep evalueer aan die einde van elke verslagdoeningsperiode of daar objektiewe bewyse is dat 'n finansiële bate of groep finansiële bates teen geamortiseerde koste gemeet, waardedaling ondergaan het. 'n Finansiële bate of 'n groep finansiële bates word geag om waardedaling te ondergaan, slegs indien daar objektiewe bewyse van waardedaling is as gevolg van een of meer gebeure wat plaasgevind het na die aanvanklike erkenning van die bate ('n "verlies geval") en dat sodanige verliesgebeurtenis (of gebeure) 'n impak het op die geskatte toekomstige kontantvloei van die finansiële bate of groep finansiële bates wat betroubaar beraam kan word.

Finansiële bates teen geamortiseerde koste

'n Skuldbelegging word geklassifiseer as gedra teen geamortiseerde koste slegs indien aan beide van die volgende kriteria voldoen word: Die doel van die groep se sakemodel is om die bate te hou om sodoende die verwante kontraktuele kontantvloei in te vorder en die kontraktuele bepalinge gee op vasgestelde datums aanleiding tot kontantstrome wat uitsluitlik betalings van die kapitaal en uitstaande rente op die kapitaal verteenwoordig. Die aard van enige afgeleide instrumente ingesluit in die skuldbelegging word oorweeg in die bepaling of die kontantvloei van die belegging uitsluitlik die betaling van kapitaal en rente op die uitstaande kapitaal is en word nie afsonderlik verantwoord nie.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.11 Finansiële instrumente - volgens IAS 39 (vervolg)

Finansiële bates teen billike waarde

As een van die twee bogenoemde kriteria nie bevredig word nie, word die skuld geklassifiseer as "billike waarde deur wins of verlies". Die maatskappy het nie enige skuldbelegging aangewys as gemeet teen billike waarde deur wins of verlies om rekeningkundige tydverskille uit te skakel of aansienlik te verminder nie.

Alle aandeelbeleggings word gemeet teen billike waarde. Aandeelbeleggings wat vir doeleindes van handel gehou word, word gemeet teen billike waarde deur wins of verlies. Vir alle ander aandeelbeleggings, kan die maatskappy deur 'n onherroeplike keuse by aanvanklike erkenning, kies om veranderinge in billike waarde te erken deur ander omvattende inkomste eerder as deur wins of verlies.

Lenings aan (vanaf) groepmaatskappye

Dit sluit in lenings aan en van houermaatskappye, medefiliale, filiale, gesamentlik beheerde ondernemings en geassosieerdes en word aanvanklik teen billike waarde plus direkte transaksiekoste erken.

Lenings aan groepmaatskappye word as finansiële bates teen geamortiseerde koste geklassifiseer en gemeet.

Lenings van groepmaatskappye word as finansiële laste bereken teen geamortiseerde koste geklassifiseer en gemeet.

Lenings aan aandeelhouders, direkteure, bestuurders en werknemers

Die finansiële bates word as lenings en debiteure geklassifiseer.

Handelsdebiteure

Handelsdebiteure word met aanvanklike erkenning teen billike waarde en daarna teen die geamortiseerde koste bereken deur die effektiewe rentekoersmetode te gebruik. Toepaslike voorsiening vir beraamde onverhaalbare bedrae word in wins of verlies erken wanneer daar objektiewe bewys is dat die bate oninbaar is. Beduidende finansiële probleme van die debiteur, die waarskynlikheid dat die debiteur bankrot verklaar sal word of finansiële herorganisasie sal ondergaan en wanbetaling of agterstalling van betalings (meer as 30 dae agterstallig) word as aanduiders beskou dat die handelsdebiteure aan waardedaling onderhewig is. Die erkende voorsienings word bereken as die verskil tussen die bate se drabedrag en die huidige waarde van die beraamde toekomstige kontantvloei, verdiskonteer teen die effektiewe rentekoersmetode met aanvanklike erkenning.

Die drabedrag van die bate word verminder deur die gebruik van 'n voorsieningsrekening en die bedrag van die verlies word in die wins of verlies in bedryfskoste erken. Wanneer 'n handeldebiteur oninvorderbaar is, word dit afgeskryf teen die voorsieningsrekening vir handelsdebiteure. Bedrae wat voorheen afgeskryf is en daarna ingevorder word, word teen bedryfskoste in die wins of verlies gekrediteer.

Handels- en ander debiteure word as finansiële bates teen geamortiseerde koste geklassifiseer en gemeet.

Handelskrediteure

Handelskrediteure word aanvanklik teen billike waarde en daarna teen geamortiseerde koste bereken deur die effektiewe rentekoersmetode te gebruik.

Handelskrediteure word as finansiële laste teen geamortiseerde koste geklassifiseer en gemeet.

Kontant en kontantekwivalente

Kontant en kontantekwivalente bestaan uit kontant voorhande en aanvraagdeposito's en ander hoogs likiede korttermynbeleggings wat geredelik in 'n bekende kontantbedrag omskepbaar is en aan nietige risiko's ten opsigte van waardeverandering onderhewig is. Dit word aanvanklik en daarna teen billike waarde aangeteken.

Kontant en kontantekwivalente word as finansiële bates teen geamortiseerde koste geklassifiseer.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.11 Finansiële instrumente - volgens IAS 39 (vervolg)

Bankoortrekkings en lenings

Bankoortrekkings en lenings word aanvanklik teen billike waarde en daarna teen geamortiseerde koste verantwoord deur die effektiewe rentekoersmetode te gebruik. Enige verskil tussen die opbrengs (na aftrekking van transaksiekoste) en die vereffening of aflossing van leningskoste word oor die leningstermyn ooreenkomstig die groep se rekeningkundige beleid vir leningskoste erken.

Bankoortrekkings en lenings word as finansiële laste teen geamortiseerde koste geklassifiseer.

Afgeleide finansiële instrumente

Afgeleide finansiële instrumente wat nie as skansinstrumente toegewys is nie, wat valutakontrakte en rentekoersruiltransaksies behels, word aanvanklik op die kontrakdatum teen billike waarde erken en op daaropvolgende verslagdoeningsdatums teen billike waarde herbereken.

Afgeleide finansiële instrumente in ander finansiële instrumente of ander nie-finansiële gasheerkontrakte word as afsonderlike afgeleides hanteer wanneer die risiko's en kenmerke daarvan nie nou verwant is aan dié van die gasheerkontrak nie en die gasheerkontrak nie teen billike waarde gedra en die ongerealiseerde wins of verlies in wins of verlies gerapporteer word nie.

Veranderings in die billike waarde van afgeleide finansiële instrumente word in wins of verlies erken soos dit voorkom.

Afgeleide finansiële instrument word geklassifiseer as finansiële bates teen billike waarde deur wins of verlies.

1.12 Belasting

Lopendebelastingbates en -laste

Lopendebelasting vir huidige en vorige tydperke word, in soverre dit onbetaal is, as 'n las erken. Indien die bedrag wat reeds ten opsigte van huidige en vorige tydperke betaal is, meer is as die bedrag wat in die tydperke betaalbaar is, word die surplus as 'n bate erken.

Lopendebelastinglaste (bates) vir die huidige en vorige tydperk word bereken teen die bedrag wat na verwagting betaal sal word aan (verhaal sal word van) die belastingowerhede deur die belastingkoers (en belastingwetgewing) te gebruik wat teen die verslagdoeningsdatum van toepassing is of in wese van toepassing is.

Uitgesteldebelaastingbates en laste

'n Uitgesteldebelaastinglas word vir alle belasbare tydelike verskille erken, buiten in soverre die uitgesteldebelaastinglas spruit uit die aanvanklike erkenning van 'n bate of las in 'n transaksie wat ten tye van die transaksie nie die rekeningkundige wins of die belasbare wins (belastingverlies) beïnvloed nie.

'n Uitgesteldebelaastingbate word vir alle aftrekbare tydelike verskille erken in soverre dit waarskynlik is dat 'n belasbare wins beskikbaar sal wees waarteen die aftrekbare tydelike verskille benut kan word. 'n Uitgesteldebelaastingbate word nie erken wanneer dit ontstaan uit die aanvanklike erkenning van 'n bate of las in 'n transaksie wat ten tye van die transaksie nie die rekeningkundige wins of belasbare wins (belastingverlies) beïnvloed nie.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.12 Belasting (vervolg)

Belasting uitgawes

Lopende- en uitgesteldebelaasting word as 'n inkomste of uitgawe erken en by wins en verlies vir die tydperk ingesluit, buiten in soverre die belasting spruit uit:

- 'n transaksie of gebeurtenis wat in dieselfde of 'n ander tydperk regstreeks in ekwiteit erken is; of
- 'n besigheidsamevoeging.

Lopendebelasting en uitgesteldebelaasting word regstreeks teen ander omvattende inkomste gedebiteer of gekrediteer indien die belasting betrekking het op items wat in dieselfde of 'n ander tydperk regstreeks teen ander omvattende inkomste gekrediteer of gedebiteer word.

Dividendbelasting

Suid-Afrikaanse inwoner-maatskappye is onderhewig aan 'n tweeledige belastingstelsel. Eerstens is belasting betaalbaar op belasbare inkomste en tweedens is belasting betaalbaar op uitgekeerde inkomstewinste.

Kontantdividende verklaar deur die maatskappy is onderhewig aan dividendbelasting, wat 'n belasting op die aandeelhouer is.

1.13 Hure

'n Huurkontrak word as bruikhuur geklassifiseer indien dit in wese al die risiko's en voordele verbonde aan eienaarskap oordra. 'n Huurkontrak word as 'n bedryfshuur geklassifiseer indien dit nie in wese al die risiko's en voordele verbonde aan eienaarskap oordra nie.

Bruikhure - verhuurder

Die groep erken bruikhure in die staat van finansiële posisie.

Finansieringsinkomste word erken op grond van 'n patroon wat 'n konstante periodieke opbrengskoers op die groep se netto belegging in die bruikhuur weerspieël.

Bruikhure - huurder

Bruikhure word as bates en laste in die staat van finansiële posisie erken teen bedrae wat gelyk is aan die billike waarde van die gehuurde eiendom of, indien dit laer is, die huidige waarde van die minimum huurbetalings. Die ooreenstemmende aanspreeklikheid teenoor die verhuurder word as 'n bruikhuurverpligting in die staat van finansiële posisie ingesluit.

Die verdiskonteringskoers wat in die berekening van die huidige waarde van die minimum huurbetaling gebruik word, is die rentekoers wat in die huurkontrak geïmpliseer word.

Die huurbetalings word gedeel tussen die finansieringskoste en die vermindering van die uitstaande aanspreeklikheid. Die finansieringskoste word in elke tydperk in die huurtermyn toegeken ten einde 'n konstante periodieke koersverlaging op die saldo van die aanspreeklikheid te lewer.

Bedryfshure - verhuurder

Bedryfshuur inkomste word op 'n reguitlyngrondslag oor die huurtermyn as 'n inkomste erken.

Die aanvanklike direkte koste wat met die onderhandeling en reëling van bedryfshure aangegaan word, word by die drabedrag van die gehuurde bate gevoeg en op dieselfde grondslag as die huurinkomste oor die huurtermyn as 'n uitgawe erken.

Inkomste vir huurkontrakte word in wins of verlies onder inkomste erken.

Bedryfshure - huurder

Bedryfshuurbetalings word op 'n reguitlyngrondslag oor die huurtermyn as 'n uitgawe erken. Die verskil tussen die bedrae wat as 'n uitgawe erken word en die kontraktuele betalings word as 'n bedryfshuurbate erken. Die aanspreeklikheid word nie verdiskonteer nie.

Enige voorwaardelike huur word erken in wins of verlies in die tydperk waarin dit aangegaan word.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.14 Voorraad

Voorraad (uitgesluit graanvoorraad, voertuie en parte) word teen die geweepte gemiddelde koste of die netto realiseerbare waarde, welke een ook al die laagste is, bereken.

Graanvoorraad word getoon teen billike waarde minus koste om te verkoop.

Voertuie en onderdele word teen die eerste-in-eerste-uit of die netto realiseerbare waarde, welke een ook al die laagste is, bereken.

Die netto realiseerbare waarde is die beraamde verkoopsprys in die gewone gang van die besigheid minus die beraamde koste van afhandeling en die beraamde koste wat nodig is om die verkoop te doen.

Die koste van voorraad bestaan uit alle verkrygingskoste, omskeppingskoste en enige ander koste wat aangegaan word om die voorraad te bring tot waar dit is en in die toestand waarin dit is.

Die koste van voorraad items wat nie gewoonlik geruil kan word nie en goedere en dienste wat vir spesifieke projekte geproduseer en afgesonder word, word toegeken deur spesifieke identifikasie van die individuele koste te gebruik.

Die voorraadkoste word toegeken deur die geweepte gemiddelde kosteformule te gebruik. Dieselfde kosteformule word gebruik vir alle voorraad met 'n soortgelyke aard en gebruik vir die entiteit.

Wanneer voorraad verkoop word, word die drabedrag van die voorraad as 'n uitgawe erken in die tydperk waarin die verwante inkomste erken word. Die bedrag van enige afwaartse waardasie van voorraad tot netto realiseerbare waarde en alle verliese van voorraad word as 'n uitgawe erken in die tydperk waarin die afwaartse waardasie of verlies plaasvind. Die bedrag van enige omswaai van enige afwaartse waardasie van voorraad voortspruitend uit 'n toename in netto realiseerbare waarde, word in die tydperk waarin dit omgeswaai word erken as 'n daling in die hoeveelheid voorraad wat as 'n uitgawe erken word.

1.15 Waardedaling van bates

Die groep evalueer op elke verslagdoeningsdatum of daar enige aanduiding is dat 'n bate se waarde gedaal het. Indien daar enigsins so 'n aanduiding is, beraam die groep die verhaalbare bedrag van die bate.

Ongeag of daar enige aanduiding van waardedalings is, doen die groep ook die volgende:

- toets klandisiewaarde wat in 'n besigheidsamevoeging verkry is jaarliks vir waardedaling.

Indien daar enige aanduiding is dat 'n bate se waarde gedaal het, word die verhaalbare bedrag vir die individuele bate bepaal. Indien die verhaalbare bedrag van die individuele bate nie bepaal kan word nie, word die verhaalbare bedrag van die kontantgenererende eenheid waartoe die bate behoort, bepaal.

Die verhaalbare bedrag van 'n bate of 'n kontantgenererende eenheid is die billike waarde minus om te verkoop of die gebruikswaarde, welke een ook al die hoogste is.

Indien die verhaalbare bedrag van 'n bate minder is as die drabedrag, word die drabedrag van die bate tot die verhaalbare bedrag verminder. Dié vermindering is 'n waardedalingsverlies.

'n Waardedalingsverlies van bates wat teen kosprys minus enige opgehoopte waardevermindering of amortisasie gedra word, word onmiddellik in wins of verlies erken. Enige waardedalingsverlies van 'n herwaardeerde bate word as 'n herwaardasiedaling hanteer.

Klandisiewaarde verkry in 'n besigheidskombinasie, word vanaf die verkrygingsdatum geallokeer aan elk van die kontantgenererende eenhede of groepe van kontantgenererende eenhede, wat na verwagting bevoordeel sal word deur die sinergieë van kombinasies, ongeag of ander bates of laste van die verkryger toegeken word aan daardie eenhede of groepe van eenhede.

'n Waardedalingsverlies word vir kontantgenererende eenhede erken indien die verhaalbare bedrag van die eenheid minder is as die drabedrag van die eenhede. Die waardedalingsverlies word ook toegeken om die drabedrag van die bates van die eenheid soos volg te verminder:

- eerstens om die drabedrag van enige klandisiewaarde wat aan die kontantgenererende eenheid toegeken is, te verminder; en
- daarna pro-rata teenoor die ander bates van die eenheid op grond van die drabedrag van elke bate in die eenheid.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.15 Waardedaling van bates (vervolg)

Die groep evalueer op elke verslagdoeningsdatum of daar enige aanduiding is dat 'n waardedalingsverlies wat in vorige tydperke vir bates, buiten klandisiewaarde, erken is, nie meer bestaan nie of kleiner is. Indien daar enigsins so 'n aanduiding is, word die verhaalbare bedrae van dié bates beraam.

Die verhoogde drabedrag van 'n bate buiten klandisiewaarde wat toeskryfbaar is aan die omswaai van 'n waardedalingsverlies is nie meer as die drabedrag wat bereken sou word indien daar in vorige jare geen waardedalingsverlies vir die bate erken is nie.

Die omswaai van 'n waardedalingsverlies van bates wat teen kosprys gedra word minus opgehoopde waardevermindering of amortisasie buiten klandisiewaarde word onmiddellik in wins of verlies erken. Enige omswaai van 'n waardedalingsverlies of 'n herwaardeerde bate word as 'n herwaardasietoename hanteer.

1.16 Aandelekapitaal en ekwiteit

'n Ekwiteitsinstrument is enige kontrak wat bewys is van 'n oorblywende belang in die bates van 'n entiteit nadat al sy laste afgetrek is.

Gewone aandele en Klas B aandele word as ekwiteit geklassifiseer.

1.17 Werknemervoordele

Korttermynwerknemervoordele

Die koste van korttermynwerknemervoordele (dié wat betaalbaar is binne 12 maande nadat sodanige diens gelewer is soos verlof en siekverlof, bonusse en nie-monetêre voordele soos mediese sorg) word erken in die tydperk waarin die diens gelewer word en word nie verdiskonteer nie.

Die verwagte koste van betaalde afwesigheid word as 'n uitgawe erken na gelang die werknemer diens lewer wat sy/haar geregtigheid daarop verhoog, of in die geval van afwesigheid wat nie ophoop nie, wanneer die afwesigheid plaasvind.

Die verwagte koste van winsdeling en bonusbetalings word as 'n uitgawe erken wanneer daar 'n wettige of afgeleide verpligting is om sodanige betaling as gevolg van vorige prestasie te doen.

Omskrewebydraeplanne

Betalings aan omskrewebydraeplanne word as 'n uitgawe gedebiteer sodra dit betaalbaar is.

Betalings aan nywerheidsbestuurde aftreevoordeelskemas (of staatsplanne) word as omskrewebydraeplanne hanteer indien die groep se verpligting ingevolge die skemas gelyk is aan dié wat spruit uit 'n omskrewebydrae-aftreevoordeelplan.

1.18 Voorsienings en gebeurlikhede

Voorsienings word erken wanneer:

- die groep as gevolg van 'n gebeurtenis in die verlede 'n huidige verpligting het;
- 'n uitvloeï van middele wat ekonomiese voordeel beliggaam waarskynlik nodig sal wees om die verpligting te vereffen; en
- 'n betroubare raming van die verpligting gedoen kan word.

Die bedrag van 'n voorsiening is die huidige waarde van die besteding wat na verwagting nodig sal wees om die verpligting na te kom.

Voorsiening sal nie vir toekomstige verliese erken word nie.

Indien 'n entiteit 'n kontrak het wat beswarend is, sal die huidige verpligting ingevolge die kontrak erken word as 'n voorsiening.

Na die aanvanklike erkenning daarvan word voorwaardelike aanspreeklikhede wat afsonderlik in besigheidsamevoegings erken word, gemeet teen een van die volgende, welke een ook al die hoogste is:

- die bedrag wat as 'n voorsiening erken sal word; en
- die bedrag wat aanvanklik erken is minus kumulatiewe amortisasie.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte

Die groep erken inkomste hoofsaaklik uit die volgende bronne:

1.19.1 Graan

- ▣ Graanbemarking
 - Graan verkope
- ▣ Silo's
 - Handeringsinkomste
 - Opberging
- ▣ Lusern
 - Verkope
 - Kontrak verkope

1.19.2 Handel en brandstofverspreiding

- ▣ Handel
 - Handelstak verkope
- ▣ Brandstof verspreiding
 - Brandstof verkope
- ▣ Bandestentrum
 - Bande verkope
- ▣ Handelskorting

1.19.3 Motors en meganisasie

- Verkoop van voertuie en heelgoedere
- Dienste afdeling
- Onderdele afdeling
- ▣ Handelskorting

1.19.4 Kliëntefinansiering

- Finansieringsinkomste
- Huurkope en termynlenings
- ▣ Handelskorting

1.19.5 Nywerhede

- Verkope (Mieliemeel en koringmeel produkte)
- ▣ Handelskorting

1.19.6 Lewendehawe, wol en sybokhaar

- ▣ Lewendehawe (Noord)
 - Kommissie: Veilings
 - Kommissie: Uit-die-hand transaksies (UDH)
- ▣ Lewendehawe voerkraal (Suid)
 - Kommissie: Veilings
 - Voerkraal inkomste
- ▣ Gariep Abattoir
 - Verkoop van goedere
- ▣ Wol en sybokhaar
 - Makelaarskommissie, baal tarief, sak tarief en hersortering
 - Direkte verkope van voorraad
 - Saampers en verskeping
 - Skeerdiens inkomste

1.19.7 Versekering

- Kommissie en polisfooi

1.19.8 Lojaliteitskema - agterskot

Verkope word gemeet teen die bilike waarde van die teenprestasie wat ontvang is, of die vergoeding wat ontvangbaar is soos in die kontrak uiteengesit, uitgesluit bedrae verhaal namens derde partye. Die teenprestasie verteenwoordig die bedrag waarop die eniteit verwag om op geregtig te wees in ruil vir goedere en dienste. Die groep erken inkomste wanneer die beheer van 'n produk of diens aan 'n kliënt oorgedra word. Inkomste word normaalweg erken teen die vroegste van betaling of ontvangs van goedere en dienste, tensy anders bepaal in die beleid.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

Betalingsbasis

Betaling word verlang voor die goedere of dienste aan die kliënt oorgedra word en is die erkenning van die inkomste afhanklik van die betaling.

Ontvangsbasis

Betaling word verlang na die goedere en dienste aan die kliënt oorgedra is, dus wanneer die kliënt die goedere onmiddellik ontvang of na aflewering of met voltooiing van die diens en die erkenning van die inkomste afhanklik is van die aflewering van die goedere of voltooiing van die diens, wanneer eienaarskap oorgedra word.

1.19.1 Graan

Die groep bied 'n alles omvattende diens aan die graan- en lusernprodusent wat insluit die hantering (silodienste) van en die effektiewe bemerking van graan of lusern. Graaninkomste word erken wanneer graan/lusern aan 'n kliënt verkoop word. Graaninkomste word erken op die vroegste van betaling (betalingsbasis), aflewering of voltooiing van die diens (ontvangsbasis):

Graanbemerking / Graanverkope

Graan verkope

Ex-silo verkope (Betalingsbasis)

Graan aan kliënte verkoop gebaseer op die betalingsbasis word erken wanneer die faktuur vir die graan uitgemaak is, en die betaling daarvoor ontvang is. Die graanvoorraad word eers aan die kliënt beskikbaar gestel sodra betaling ontvang is. Dit is die tydstop waarop die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die graan verband hou, oorgedra word. Ongeag die betalingsmetode word graaninkomste erken wanneer die betaling vir die graan ontvang is. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van goedere en dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie.

Meuldeur verkope (Ontvangsbasis)

Graan aan kliënte verkoop gebaseer op die afleweringbasis word erken wanneer die aflaaiagewigte, wat verband hou met die vervoer van die graan tot by die kliënt se adres, ontvang word. 'n Faktuur word uitgemaak gebaseer op die aflaaiagewigte. Inkomste met die verkoop van graan op die afleweringbasis word erken wanneer die graan afgelewer is. Dit is die tydstop waarop die kliënt die graanvoorraad fisies verkry en die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die graan verband hou, oorgedra word.

Inkomste word as ontvangbaar erken wanneer goedere afgelewer is, dit is die tydstop wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die verkoop van produkte op rekening met kredietterme gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Die teenprestasie word toegeken tussen afsonderlike produkte en dienste gebaseer op hul alleenstaande verkoopprijs. Vervoerkostes vir Meuldeur verkope word by die teenprestasie ingesluit. Vervoerkostes kan beskou word as 'n afsonderlike prestasie verpligting, maar geen aparte rekeningkundige beleid word vir vervoerkostes openbaar nie, aangesien die vervoerkostes nie 'n beduidende invloed op die syfers verteenwoordig nie en vervoerkostes erken word op dieselfde wyse as die Meuldeur verkope.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasiensnommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

Silo's

Hanteringsinkomste (Ontvangsbasis)

Die groep hef uitlaai tariewe op die hantering van graan by 'n silo. Die fooi word gehef op die vroegste van; uitlaai van die graan, verhandeling van die graan, aan die einde van die seisoen of maandeliks. Die hanteringsfooi word gehef ten opsigte van die eienaarskap van die graan, dus wanneer die eienaar van die graan, die graan uitlaai, die eienaarskap van die graan verander wanneer die graan verhandel word, aan die einde van die seisoen indien die graan se eienaarskap onveranderd gebly het of maandeliks indien graan nie uitgelaai, verhandel of indien eienaarskap onveranderd gebly het vir 'n bepaalde maand (voorsiening). Wanneer die graan verhandel word en eienaarskap verander, word die hanteringsfooi gehef aangesien die diens as voltooi beskou word vir daardie eienaar en sal die hanteringfooi vir die nuwe eienaar gehef word op die die vroegste van die uitlaai van die graan, wanneer die graan weer verhandel word, aan die einde van die seisoen of maandeliks. Inkomste word gevolglik erken op die vroegste van; uitlaai van die graan, verhandeling van die graan, einde van die seisoen of maandeliks. Dit is die tydstop wat die diens as oorgedra beskou word en wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het.

Inkomste word as ontvangbaar erken wanneer die diens voltooi is en eienaarskap oorgedra is. Dit is die tydstop wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die verkoop van dienste op rekening met krediettermen gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Stoorgelde vir opberging (Ontvangsbasis)

Die groep hef stoorgelde per dag wat graan in die silo's gestoor word. Die stoorgelde word bereken vanaf die datum wat die graan gestoor word of vanaf die datum wat die graan verhandel word tot en met uitlaai van die graan of verandering van eienaarskap. Soortgelyk aan hanteringsinkomste (verwys hanteringsinkomste) word die fooi gehef op die vroegste van; uitlaai van die graan, verhandeling van die graan, einde van die seisoen of maandeliks. Die stoorgeld word gehef ten opsigte van die eienaarskap van die graan, dus wanneer die eienaar van die graan die graan uitlaai, die eienaarskap van die graan verander wanneer die graan verhandel word, aan die einde van die seisoen indien die graan se eienaarskap onveranderd gebly het of maandeliks indien graan nie uitgelaai, verhandel of indien eienaarskap onveranderd gebly het vir 'n bepaalde maand (voorsiening). Wanneer die graan verhandel word en eienaarskap verander, word die stoorgelde gehef aangesien die diens as voltooi beskou word vir daardie eienaar en sal die stoorgeld vir die nuwe eienaar gehef word op die uitlaai van die graan, wanneer die graan weer verhandel word, aan die einde van die seisoen of maandeliks. Inkomste word gevolglik erken op die vroegste van; uitlaai van die graan, verhandeling van die graan, einde van die seisoen of maandeliks. Dit is die tydstop wat die diens as oorgedra beskou word en wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het.

Inkomste word as ontvangbaar erken wanneer die diens voltooi is en eienaarskap oorgedra is. Dit is die tydstop wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die verkoop van dienste op rekening met krediettermen gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Lusern

Lusern verkope

Verkope (Betalingsbasis)

Lusern aan kliënte verkoop gebaseer op die betalingsbasis word erken wanneer die faktuur, gebaseer op oplaagewigte, vir die lusern uitgemaak is, en die betaling daarvoor ontvang is. Die lusern word eers aan die kliënt beskikbaar gestel sodra betaling ontvang is. Dit is die tydstop waarop die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die lusern verband hou, oorgedra word. Ongeag die betalingsmetode word lusern inkomste erken wanneer die betaling vir die lusern ontvang is. Geen element van finansiering word geag teenwoordig te wees nie, aangesien betaling vereis word, voor enige oordrag van eienaarskap.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

Kontrak verkope (Ontvangsbasis)

Lusern aan kliënte verkoop gebaseer op aflewering word erken wanneer die aflaaigewigte, na die vervoer van die lusern tot by die kliënt se adres, ontvang word. 'n Faktuur word uitgemaak gebaseer op die aflaaigewigte. Inkomste met die verkoop van lusern op die ontvangsbasis word erken wanneer die lusern afgelewer is. Dit is die tydstip waarop die kliënt die lusern fisies verkry en die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die lusern verband hou, oorgedra word.

Inkomste word as ontvangbaar erken wanneer goedere afgelewer is, dit is die tydstip wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die verkoop van produkte op rekening met krediettermes gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Vervoerkostes vir kontrak verkope word by die teenprestrasie ingesluit. Vervoerkostes kan beskou word as 'n afsonderlike prestasie verpligting, maar geen aparte rekeningkundige beleid word vir vervoerkostes openbaar nie, aangesien die vervoerkostes nie 'n beduidende invloed op die syfers verteenwoordig nie en vervoerkostes erken word op dieselfde wyse as die kontrak verkope.

1.19.2 Handel en brandstofverspreiding

Handel

Handelwinkels, brandstof-verspreidingspunte en bandesentrums word deur die entiteit bedryf. Na gelang van die streek waarin daar besigheid gedoen word, is alle inset-middele wat 'n boerdery benodig by die takke verkrygbaar. Brandstof word gelewer aan vulstasies, die meeste handelstakke, boere (direkte verkope) en ander eindverbruikers.

Handelstak verkope

Kontantverkope (Betalingsbasis)

Die groep se inkomste uit die verkoop van produkte word erken wanneer die handelstak 'n produk aan die kliënt verkoop. Betaling van die teenprestasie is onmiddellik ontvangbaar wanneer die kliënt eienaarskap van die produk(te) in die handelstak aanvaar, wanneer die teenprestasie in kontant of deur middel van kaartbetaling ontvang word. 'n Faktuur word uitgemaak wanneer die kliënt eienaarskap van die produk(te) in die handelstak aanvaar. Geen vorm van finansiering is teenwoordig met kontantverkope nie, aangesien betaling onmiddellik geskied.

Verkope op rekening - nie direkte bestelling (Ontvangsbasis)

Die groep se inkomste uit die verkoop van produkte word as ontvangbaar erken wanneer die entiteit die produk aan die kliënt verkoop en eienaarskap van die produk(te) in die handelstak aanvaar en kies om die teenprestasie op 'n goedgekeurde kliënterekoning te plaas, indien dit oor voldoende krediet beskik. 'n Faktuur word uitgemaak wanneer die kliënt eienaarskap van die produk(te) in die handelstak aanvaar. Dit is die tydstip wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van die goedere en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die verkoop van produkte op rekening met krediettermes gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Verkope op rekening - direkte bestelling (Ontvangsbasis)

Direkte bestelling van produkte kan slegs by wyse van 'n goedgekeurde kliënterekoning geskied en indien die rekening oor voldoende krediet beskik. Die groep se inkomste uit die verkoop van produkte op bestelling word as ontvangbaar erken wanneer die produk(te) by die kliënt se adres afgelewer word en die kliënt eienaarskap van die produk(te) aanvaar, of wanneer die kliënt eienaarskap van die produk(te) by die handelstak aanvaar en geen aflewering verlang word nie. 'n Faktuur word uitgemaak sodra goedere afgelewer is of wanneer die kliënt eienaarskap van die produk(te) by die handelstak aanvaar. Dit is die tydstip wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van die goedere en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die verkoop van produkte op rekening met krediettermes gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

Verkope deur middel van elektroniese oorplasing (Betalingsbasis)

Indien die kliënt verkies om 'n betaling deur elektroniese oorplasing te maak, sal die kliënt die betaling maak, gebaseer op 'n kwotasie wat vooraf aan die kliënt voorsien is. Die produk(te), waarvan betaling deur elektroniese oorplasing ontvang is, sal eers aan die kliënt oorhandig of afgelewer word, indien die betaling in die entiteit se bankrekening verskyn. Inkomste vir die verkoop van die produk(te) word erken wanneer die betaling in die entiteit se bankrekening verskyn, aangesien dit die tydstip is waarop die beduidende risiko's en voordele wat met eienaarskap van die produk(te) verband hou, oorgedra word. 'n Faktuur word uitgemaak sodra die betaling in die bankrekening verskyn. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van die goedere en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien betaling vereis word, voor enige oordrag van eienaarskap sal plaasvind.

Brandstofverspreiding

Brandstof verkope

Vulstasie en handelstak verkope

Brandstof verkoop deur 'n vulstasie of handelstak word op dieselfde wyse erken soos verkope deur die handelstak. Verwys na handelstak verkope soos hierbo uiteengesit.

Direkte verkope - direkte bestelling (Ontvangsbasis)

Direkte bestelling van brandstof kan slegs by wyse van 'n goedgekeurde kliënterekening geskied en indien die rekening oor voldoende krediet beskik. Brandstof word direk vanaf die verspreidings sentrum by die kliënt se adres afgelewer. Die groep se inkomste uit die verkoop van brandstof op bestelling word as ontvangbaar erken wanneer die brandstof by die kliënt se adres afgelewer word en die kliënt eienaarskap van die brandstof aanvaar. 'n Faktuur word uitgemaak sodra die brandstof afgelewer en die kliënt eienaarskap van die brandstof aanvaar. Dit is die tydstip wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van die goedere en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die verkoop van brandstof op rekening met krediettermes gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Bandesentrum

Bande verkope

Bande en/of bandedienste verkoop deur 'n bandesentrum word op dieselfde wyse erken soos verkope deur die handelstak, aangesien 'n betalingswyse verlang word voor bande en/of bandedienste ontvang sal word. Verwys na handelstak verkope soos hierbo uiteengesit.

Handelskorting

Goedere word verkoop met handelskortings vir mark mededingendheid. Verkope van goedere word erken teen die vergoeding soos in die kontrak uiteengesit, na die aftrekking van handelskorting. Verkoopservering en onderhandeling vir mark mededingendheid word gebruik om die korting te bepaal. Korting word deur bedryfspuntbestuurders bepaal en is beperk tot die winsgrens van die produkte en dienste. Korting word toegedeel na elke produk se alleenstaande verkoopsprys. Inkomste word slegs erken indien dit hoogs onwaarskynlik is dat die terugskryf van die korting sal plaasvind.

1.19.3 Motors en meganisasie

Die groep besit en bedryf Toyota voertuigagentskappe. Nuwe en gebruikte voertuie kan by die handelaars aangekoop word met of sonder aflewering. 'n Volledige diens- en onderdele afdeling, is eweneens tot die kliënt se beskikking.

Meganisasie bied 'n volledige produkreeks (heelgoedere) en diens aan landbouers binne die bedienings-area ten opsigte van die bemaking van heelgoedere en onderdele, asook werkswinkelfasiliteite. Meganisasie bedryf agentskappe vir Claas, Massey-Ferguson, Challenger en Sunflower-produkte.

Die verkoop van voertuie en heelgoedere word onder dieselfde beleid geopenbaar aangesien die inkomste op dieselfde wyse erken word.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

Verkoop van voertuie en heelgoedere

Plaaslike verkope (Betalingsbasis)

Die groep verkry inkomste uit die verkoop van nuwe en gebruikte voertuie en heelgoedere. Verkope word behartig deur 'n verkoopsagent. Voertuie en heelgoedere kan aangekoop word deur middel van kontant, op rekening, elektroniese oorplasing, eksterne finansieringsentiteite of deur gebruik te maak van Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk se kliëntefinansiering afdeling. Ongeag die betalingsmetode word die voertuig en heelgoedere slegs oorhandig indien die betaling in die entiteit se bankrekening verskyn. Indien die finansiering deur Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk se kliëntefinansiering afdeling behartig word, is slegs goedkeuring nodig. Hierdie goedkeuring sal op kliëntefinansiering se klientelêer geplaas word. Inkomste vir die verkoop van voertuie en heelgoedere word erken wanneer die betaling in die entiteit se bankrekening verskyn of die nodige goedkeuring vanaf die kliëntefinansierings afdeling ontvang is, aangesien dit die tydstip is waarop die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die voertuig en heelgoedere verband hou, oorgedra word. 'n Faktuur word uitgemaak sodra die betaling in die bankrekening verskyn. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van die goedere en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien betaling of goedkeuring vereis word, voor enige oordrag van eienaarskap. Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk se kliëntefinansiering is 'n afsonderlike afdeling binne die entiteit en word dit nie beskou as 'n finansierings element vir voertuig- en heelgoedere-verkope nie. Verwys na kliëntfinansiering, vir elemente van finansiering.

Lesotho verkope (Ander)

Vir voertuie wat aan Lesotho kliënte verkoop word en indien die voertuig gefinansier word, geskied aflewering voor betaling omdat die voertuig eers in Lesotho geregistreer moet word. Die voertuig word slegs afgelewer indien bevestiging vanaf die eksterne finansierder of Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk se kliëntefinansiering ontvang word, wat die betaling van die voertuig bevestig. Die inkomste vir die verkoop van voertuie aan Lesotho kliënte vir registrasie in Lesotho word erken sodra bevestiging van betaling van die voertuig ontvang is, afgelewer en geregistreer is. Dit is die tydstip wanneer die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die voertuig verband hou, oorgedra word en wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het. Slegs tydsvloer is nodig voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van goedere en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien aflewering op voorwaarde, dat betaling gemaak sal word, geskied en betaling vereis word onmiddellik na aflewering. Vir voertuie wat nie gefinansier word nie, word die inkomste erken soos plaaslike verkope erken word.

Indien heelgoedere onderhewig is aan registrasie en verkoop word aan Lesotho kliënte, word die inkomste uit die verkoop van die heelgoedere erken op dieselfde wyse as die voertuig verkope.

Waarborge en onderhoudsplanne

Indien 'n voertuig of heelgoedere verkoop word met 'n waarborg- en of 'n onderhoudsdiensplan, word die inkomste erken wanneer die verkoop van die voertuig of heelgoedere erken word. Dit is die tydstip waarop die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die waarborg en of onderhoudsplan verband hou, oorgedra word. By die verkoop van die voertuig of heelgoedere word die teenprestasie vir die waarborg en of die onderhoudsplan, by die verkoopsprys ingesluit. Die kliënt het 'n afdwingbare reg om die diens vir waarborg- en of onderhoudsplan-werk te ontvang sodra die eienaarskap van die waarborg en of onderhoudsplan aan hom oorgedra is tydens die verkoop. Verwys na plaaslike verkope en Lesotho verkope hierbo vir wanneer eienaarskap met die speifieke verkoop oordra en inkomste erken word vir waarborg- en onderhoudsplan-dienste.

Handelskorting

Voertuie en heelgoedere word verkoop met handelskortings vir mark mededingendheid. Verkope van voertuie en heelgoedere word erken teen die vergoeding soos in die kontrak uiteengesit, na die aftrekking van handelskorting. Verkoopervaring en onderhandeling vir mark mededingendheid word gebruik om die korting te bepaal. Korting word deur bedryfspuntbestuurders bepaal en is beperk tot die winsgrens. Korting word toegestaan op die voertuig of heelgoedere se verkoopsprys. Inkomste word slegs erken indien dit hoogs onwaarskynlik is dat die terugskryf van die korting sal plaasvind.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasiensnommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

Dienste afdeling (Voertuie en Heelgoedere)

Inkomste vir dienste word erken wanneer die diens op die voertuig of heelgoedere afgehandel is of die onderdele geïnstaleer is, aangesien dit die tydstip is waarop die prestasieverpligting voltooi is en betaling onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsvloer nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van die dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die dienste met kredietterme gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Wanneer 'n diens, hetsy dit as waarborg-, onderhoudsplan-, nie waarborg- of nie onderhoudsplan-dienste uitgevoer word, boek die werkswinkel die nodige parte by die onderdele afdeling uit. Die onderdele wat uitgeboek is word saam met die diens op een dienskaart verwerk en gefaktureer na voltooiing van die diens. Inkomste met die oorboek van onderdele aan die werkswinkel word erken wanneer die spesifieke diens se inkomste erken word, gevolglik word die onderdele se inkomste erken wanneer die diens voltooi is as deel van die diens en nie as 'n afsonderlike onderdele nie. Verwys na waarborg- en onderhoudsplan-dienste en nie waarborg- en onderhoudsplan-dienste wat hierna volg.

Waarborg- en onderhoudsplan-dienste (Betalingsbasis)

Indien waarborg- of onderhoudswerk op 'n voertuig of heelgoedere uitgevoer word, word die inkomste erken wanneer die verkoop van die voertuig of heelgoedere erken word. Dit is die tydstip waarop die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die waarborg en of onderhoudsplan verband hou, oorgedra word. By die verkoop van die voertuig of heelgoedere word die teenprestasie vir waarborg en of die onderhoudsplan, by die verkoopsprys ingesluit. Die kliënt het 'n afdwingbare reg om die diens vir waarborg- en of onderhoudsplan-werk te ontvang sodra die eienaarskap van die waarborg en of onderhoudsplan aan hom oorgedra is tydens die verkoop. Koste wat verband hou met waarborg- en onderhoudsplan-dienste word eenmalig in die maand wat die waarborg- en onderhoudsplan-dienste uitgevoer is verhaal vanaf die hoof agentskappe. Verwys na plaaslike verkope en Lesotho verkope hierbo vir wanneer eienaarskap met die speifieke verkoop oordra en inkomste erken word vir waarborg- en onderhoudsplan-dienste.

Nie waarborg- en onderhoudsplan-dienste (Betalings en Ontvangsbasis)

Die agentskappe se diens- en onderdele afdelings voorsien ook dienswerk vir kleinhandel en dag tot dag instap kliënte. Die dienste word nie uitgevoer op grond van waarborge of diensplanne nie. Wanneer nie waarborg- of nie onderhoudsplan-dienste uitgevoer word, boek die werkswinkel die nodige onderdele by die onderdele afdeling uit. Die diens en onderdele word as 'n enkel prestasie verpogtinge beskou en word die inkomste vir onderdele en die diens saam as 'n diens erken. Inkomste vir dienste word erken sodra die diens voltooi is. Dit is die tydstip wat betaling onvoorwaardelik geword het en die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die diens verband hou, oorgedra word. Die entiteit verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien slegs tydsvloer nodig is voor betaling verlang word.

Kontant en kaart verkope: Nie waarborg- en onderhoudsplan-dienste (Betalingsbasis)

Die groep se inkomste uit die verkoop van dienste word erken wanneer die diens voltooi is en die betaling vir die diens ontvang is. Betaling van die teenprestasie is onmiddellik ontvangbaar wanneer die kliënt eienaarskap van die diens by die diens- en onderdele afdeling aanvaar, wanneer die teenprestasie in kontant of deur middel van kaartbetaling ontvang word.

Verkope op rekening: Nie waarborg- en onderhoudsplan-dienste (Ontvangsbasis)

Die groep se inkomste uit die verkoop van dienste word as ontvangbaar erken wanneer die diens voltooi is en die kliënt kies om die teenprestasie op rekening te plaas. Dit is die tydstip wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsvloer nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die verkoop van dienste op rekening met kredietterme gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

Verkope deur elektroniese oorplasing: Nie waarborg- en onderhoudsplan-dienste (Betalingsbasis)

Indien die kliënt verkies om betaling deur elektroniese oorplasing te doen, sal die kliënt die betaling doen, gebaseer op 'n kwotasie wat vooraf aan die kliënt voorsien is. Die diens, waarvan betaling deur elektroniese oorplasing ontvang is, sal eers aan die kliënt oorhandig word indien die betaling in die entiteit se bankrekening verskyn. Inkomste vir die verkoop van dienste word erken wanneer die betaling in die entiteit se bankrekening verskyn, aangesien dit die tydstip is waarop die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die dienste verband hou, oorgedra word. 'n Faktuur word uitgemaak sodra die betaling in die bankrekening verskyn. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien betaling vereis word, voor enige oordrag van eienaarskap geskied.

Onderdele afdeling (Voertuie en Heelgoedere)

Kontant en kaart verkope (Betalingsbasis)

Die groep se inkomste uit die verkoop van onderdele word erken wanneer die onderdele afdeling 'n produk aan die kliënt verkoop. Betaling van die teenprestasie is onmiddellik ontvangbaar wanneer die kliënt eienaarskap van die onderdele by die onderdele afdeling aanvaar, met die aankoop van die onderdele, wanneer die teenprestasie in kontant of deur middel van kaartbetaling ontvang word.

Verkope op rekening (Ontvangsbasis)

Die groep se inkomste uit die verkoop van onderdele word as ontvangbaar erken wanneer die onderdele afdeling die onderdele aan die kliënt verkoop en eienaarskap van die onderdele by die onderdele afdeling aanvaar en kies om die teenprestasie op rekening te plaas. Dit is die tydstip wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van die goedere en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die verkoop van produkte op rekening met kredietterme gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Verkope deur elektroniese oorplasing (Betalingsbasis)

Indien die kliënt verkies om betaling deur elektroniese oorplasing te doen, sal die kliënt die betaling doen, gebaseer op 'n kwotasie wat vooraf aan die kliënt voorsien is. Die onderdele, waarvan betaling deur elektroniese oorplasing ontvang is, sal eers aan die kliënt oorhandig word indien die betaling in die groep se bankrekening verskyn. Inkomste vir die verkoop van onderdele word erken wanneer die betaling in die entiteit se bankrekening verskyn, aangesien dit die tydstip is waarop die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die onderdele verband hou, oorgedra word. 'n Faktuur word uitgemaak sodra die betaling in die bankrekening verskyn. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien betaling vereis word, voor enige oordrag van eienaarskap plaasvind.

Handelskorting

Goedere en dienste word verkoop met handelskortings vir mark mededingendheid. Verkope van goedere en dienste word erken teen die vergoeding soos in die kontrak uiteengesit, na die aftrekking van handelskorting. Verkoopservering en onderhandeling vir mark mededingendheid word gebruik om die korting te bepaal. Korting word deur bedryfspuntbestuurders bepaal en is beperk tot die winsgrens van die produkte en dienste. Korting word toegedeel na elke produk se alleenstaande verkoopsprys. Inkomste word slegs erken indien dit hoogs onwaarskynlik is dat die terugskryf van die korting sal plaasvind.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

1.19.4 Kliëntefinansiering

Die groep bedryf 'n kliëntefinansierings afdeling met doelwit om die nodige kredietfasiliteite aan kliënte beskikbaar te stel sodat alle produkte en dienste, wat deur die entiteit gebied word, tot die kliënt se voordeel benut kan word. 'n Verskeidenheid van finansieringsprodukte met onderskeibare voorwaardes en termes is beskikbaar, naamlik:

- Maandrekeninge
- Produksierekeninge (somer, winter, 3-, 6-, 9- of 12 maande);
- Huurkooprekening (nuwe of tweedehandse voertuie en implemente);
- Termynlenings (vee, kalk, omheiningsmateriaal, presisieboerdery);
- Voorskotte op vesellewerings;
- Oorbruggingsfasiliteite op grond van meriete is beskikbaar.

Finansierings inkomste (Ontvangsbasis)

Rente word daagliks gehef op alle rekeninge (soos hier bo genoem, uitgesluit huurkope en termynlenings) vanaf die datum wat krediet voorsien word. Rente verdien op die rekening word erken op die laaste dag van die maand en gekapitaliseer in die maand wat dit oloop; as die som totaal van die daaglikse rente wat op die rekening bereken is (saamgestelde rente). Geen rente word gekapitaliseer en erken indien die voorwaardes, om sodanige renteheffing te voorkom, nagekom is nie. Rente word erken op die laaste dag van die maand of in die geval van vroeë vereffening op daardie datum, aangesien dit die tydstop is waarop die kredietfasiliteit gelewer is en die eienaarskap wat met die diens verband hou aan die kliënt oorgedra is. Dit is die tydstop wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsverloop nodig is voor betaling verlang word. Geen aanpassing vir die tydwaarde van geld word gemaak nie aangesien rente maandeliks gekapitaliseer en erken word soos wat die diens voorsien is.

Huurkope en termynlenings (Betalingsbasis)

Die groep verkoop nuwe of tweedehandse voertuie en implemente op huurkope en ander produkte op termynlenings. Die groep erken inkomste op huurkope en termynlenings wanneer die kliënt besit van die voertuig of goedere aanvaar. Vir goedere wat op huurkope of termynlenings verkoop word betaal die kliënt in gelyke paaielemente (maandeliks, kwartaalliks, halfjaarlik, jaarlik). Kontrak bates word erken wanneer die kliënt besit van die voertuig of goedere aanvaar. Die groep evalueer huurkope en termynlenings om te bepaal of die kontrakte beduidende elemente van finansiering bevat. Die groep maak gebruik van 'n praktiese toepaslike metode wat die entiteit toelaat om geen aanpassings op die transaksie prys te maak indien die entiteit ver wag dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van goedere en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt nie 12 maande sal oorskry nie. Vir kontrakte wat beduidende elemente van finansiering bevat (die kosprys in die kontrak gekapitaliseer met rente wat ontvangbaar is oor die termyn van die kontrak) word die kosprys verminder en word die rente erken oor die tydperk tussen voldoening aan die verwante prestasieverpligting en betaling daarvan in paaielemente deur die kliënt. Geen aanpassing vir die tydwaarde van geld word gemaak nie aangesien rente oor die termyn van die kontrak bereken word.

Handelskorting

Geen korting word deur die finansieringsafdeling toegestaan nie, aangesien goedere wat gefinansier word reeds teen die kosprys soos in die kontrak uiteengesit gefinansier word. Die kosprys wat gefinansier word is na die aftrekking van die korting deur die onderskeie afelings toegestaan, indien van toepassing.

Vir korting toegestaan deur die onderskeie afdelings word goedere verkoop met handelskortings vir mark mededingendheid. Verkope van goedere word erken teen die vergoeding soos in die kontrak uiteengesit, na die aftrekking van handelskorting en voor die berekening van die finansierings komponent. Verkoopervaring en onderhandeling vir mark mededingendheid word gebruik om die korting te bepaal. Korting word deur bedryfspuntbestuurders bepaal en is beperk tot die winsgrens. Korting word toegestaan op die goedere se verkoopsprys. Inkomste word slegs erken indien dit hoogs onwaarskynlik is dat die terugskryf van die korting sal plaasvind.

1.19.5 Nywerhede

Die groep bedryf twee onderskeibare maalaanlegte vir die vervaardiging van beide koring- en meliemeel produkte. Graan word daagliks vermaal en verpak namate bestellings vir produkte ontvang word. Inkomste word erken op die vroegste van betaling of aflewering. Aflewering word beskou as die punt waar goedere by die meule gelaai, getel en gefaktureer word. Gelaai word beskou as ekstern of intern, waar die kliënt eie vervoer voorsien of waar die goedere namens die kliënt vervoer word. Die teenprestasie van vervoer word eksklusief of inklusief in die kontrak ingesluit afhangend van die laasgenoemde.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

Die verkope van die meule word onder dieselfde beleid geopenbaar aangesien die inkomste op dieselfde wyse erken word.

Verkope (Mieliemeel en Koringmeel produkte)

Kontantverkope (Betalingsbasis)

Verkope word as kontantverkope beskou indien die betaling verlang word, alvorens goedere afgelewer sal word. Ongeag die betalings metode moet die betaling vir die goedere eers in die groep se bankrekening verskyn voor die goedere afgelewer sal word. Inkomste word erken sodra die betaling ontvang is, aangesien dit die tydstop is waarop die oordrag van die goedere onvoorwaardelik geword het en die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die produkte verband hou, oorgedra word. Geen element van finansiering word geag teenwoordig te wees nie, aangesien betaling vereis word, voor enige oordrag van eienaarskap geskied.

Verkope op rekening (Ontvangsbasis)

Direkte bestelling van produkte kan slegs by wyse van 'n goedgekeurde kliënterekening geskied en indien die rekening oor voldoende krediet beskik. Die groep se inkomste uit die verkoop van vervaardigingsprodukte word as ontvangbaar erken wanneer die produkte afgelewer word en die faktuur uitgemaak is. Dit is die tydstop wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van die goedere en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die verkoop van produkte op rekening met krediettermen gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Handelskorting

Goedere word verkoop met handelskortings vir mark mededingendheid. Verkope van goedere word erken teen die vergoeding soos in die kontrak uiteengesit, na die aftrekking van handelskorting. Verkoopervaring en onderhandelings vir mark mededingendheid word gebruik om die korting te bepaal. Korting word deur bedryfspuntbestuurders bepaal en is beperk tot die winsgrens van die produkte. Korting word toegedeel na elke produk se alleenstaande verkoopsprys. Inkomste word slegs erken indien dit hoogs onwaarskynlik is dat die terugskryf van die korting sal plaasvind.

1.19.6 Lewendehawe, wol en sybokhaar

Lewendehawe (Noord en Suid)

Die groep se lewendehawe afdeling bied tegniese- en bemerkingsdienste en vestig homself in die veiling-bedryf. Die groep se hoofinkomste ten opsigte van lewendehawe word verkry uit die aanbieding van veilings en dag-tot-dag, uit-die-hand transaksies. Inkomste uit veilings word verkry deur makelaarsdienste te verskaf en word erken met die afrekening van die veiling. Makelaarskommissie word verdien deur stoetvee-, landboumasjinerie-, staak boerdery-, produksie-, slagvee-, eiendoms- en wildveilings. Inkomste verkry uit, uit-die-hand transaksies word daagliks erken.

Kommissie: Veilings (Noord en Suid) (Ontvangsbasis)

Inkomste verkry uit veilings deur makelaarsdienste aan te bied word erken na afloop van die veiling wanneer die veiling afgereken word. Die teenprestasie vir die diens gelewer is markverwant en word erken as 'n persentasie van die omset van die veiling wat die som van al die bodwaardes wat op die veiling gesluit word, verteenwoordig. Inkomste verkry vir die lewering van die diens, word erken op die dag van die veiling wanneer die hoogste bod afgesluit en al die bod waardes op die katalogus aangeteken is, aangesien dit die tydstop is wanneer eienaarskap en beheer van die goedere oorgedra word en 'n onvoorwaardelike reg om vergoeding te ontvang ontstaan. 'n Ooreenstemmende faktuur word vanaf die katalogus uitgemaak en die entiteit erken dus inkomste vir dié diens soos wat die diens gelewer word na die afrekening van die veiling op die datum wat die veiling gehou is.

Inkomste word as ontvangbaar erken wanneer die diens gelewer is na die afrekening van die veiling, omdat dit die tydstop is wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van diens en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die diens met krediettermen gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

Kommissie: Uit-die-hand transaksies (UDH) (Ontvangsbasis)

Inkomste verkry uit, uit-die-hand transaksies, word daagliks erken wanneer die ooreenkoms tussen die koper en verkoper aanvaar word. 'n Faktuur word uitgemaak na die aanvaarding van die ooreenkoms en het die koper, volgens beleid, 7 dae om die betaling te maak. Geen vee word deur die koper ontvang indien die betaling nie gemaak is nie. Inkomste word erken wanneer die betaling ontvang is, aangesien dit die tydstop is waarop die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die vee verband hou, oorgedra word.

Inkomste word as ontvangbaar erken wanneer die ooreenkoms deur beide partye aanvaar word en die ooreenstemmende faktuur uitgemaak is, omdat dit die tydstop is wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die dienste met krediettermen gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Handelskorting

Goedere word verkoop met handelskortings vir mark mededingendheid. Verkoopservaring en onderhandeling vir mark mededingendheid word gebruik om die korting te bepaal. Korting word deur bedryfspuntbestuurders bepaal. Korting word toegegee na die prestasie verpligting se alleenstaande verkoopsprys, as 'n persentasie van die prestasie verpligting. Inkomste word by die transaksie prys ingesluit en erken, al word inkomste teruggeskryf, aangesien die terugskrywing (terugbetaling) binne die finansiële jaar plaasvind.

Lewendehawe voerkraal

Addisioneel tot lewendehawe bedryf die groep 'n voerkraal waar vee gereed gemaak word vir die slagproses.

Voerkraal inkomste (Ontvangsbasis)

Voerkraal inkomste word erken wanneer 'n kraal afgesluit word en al die vee aan die slagpale gelewer is om geslag te word. Dit is die tydstop wat die diens, om vee slag gereed te kry, voltooi is en die fisiese besit van die vee oorgedra is. Vergoeding is onvoorwaardelik en slegs tydverloop is nodig voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van goedere en dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die dienste met krediettermen gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Gariep Abattoir

Die groep bedryf 'n abattoir wat groot- sowel as kleinhandelverkope hanteer. Die abattoir is 'n hoëdeurset-fasiliteit wat jaarliks FSA-geoudit word. Die huidige gradering is 'n A, wat hul magtig om vleis aan kettingwinkelgroepe te lewer. Die abattoir bied 'n verskeidenheid dienste wat wissel van skaap, bees, volstruis of kleinwild.

Verkope (Ontvangsbasis)

Verkope van karkasse deur die abattoir geslag en gelewer, word erken wanneer die karkasse afgelewer word. Dit is die tydstop wat die fisiese besit van die karkasse oorgedra is en vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van karkasse en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die goedere verkoop word met krediettermen, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

Wol en sybokhaar

Makelaarskommissie, baal-, sak- en hersorteringstarief (Ontvangsbasis)

Die groep verskaf makelaarsdienste (vir makelaarskommissie, 'n baal of sak tarief, hersortering en sortering) wat beskou word as 'n enkele prestasieverpligting, aangesien almal erken word na afloop van die veilingproses. Makelaarskommissie word verdien deur die verkoop van vesel (wol en bokaar), namens produsente, op veilings. 'n Baal of sak tarief word gehef vir die hantering per baal of sak vesel hanteer. Hersortering word gehef per kilogram vesel en word gesien as 'n waarde-toevoegingsdiens om die gehalte van die vesel wat by die veiling aangebied word, te verbeter. Die makelaarskommissie, baal tarief en of sak tarief en hersortering, word as 'n omvattende makelaarsdiens deur kliënte ontvang ten spyte van die aard van die dienste en word gevolglik beskou as 'n enkele prestasie verpligting. Baal tarief, sak tarief en hersortering word beskou as 'n waarde-toevoegingsdiens.

Die groep erken inkomste vir dié dienste soos wat die diens gelewer word na die afrekening van die veiling op die datum wat die veiling gehou is.

Inkomste word as ontvangbaar erken wanneer die dienste gelewer is na die afrekening van die veiling, omdat dit die tydstip is wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die dienste met kredietterme gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Direkte verkope van voorraad (Ontvangsbasis)

Die groep verkoop eie veselvoorraad op veilings. Kliënte word die geleentheid gegun om vooraf na die vesel, gehou in die entiteit se store, en of na veselmonsters aangebied tydens die veiling te kyk. Die teenprestasie vir vesel is markverwant en word erken teen die waarde waarteen die bod op die veiling gesluit word. Inkomste verkry deur die verkoop van vesel op veilings, word erken op die dag van die veiling wanneer die hoogste bod afgesluit en die bod op die katalogus aangeteken is, aangesien dit die tydstip is waarop die beduidende risiko en voordele wat met eienaarskap van die vesel verband hou, oorgedra word. 'n Ooreenstemmende faktuur word vanaf die katalogus uitgemaak met afrekening van die veiling.

Inkomste word as ontvangbaar erken sodra die bod afgesluit en op die katalogus aangeteken is. Dit is die tydstip wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsverloop nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van goedere en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien goedere verkoop word met kredietterme, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Saampers en verskeping (Ontvangsbasis)

Die groep bied saampersdienste aan wat wol bale saampers en gereedmaak vir vervoer of verskeping. Inkomste vir saampers en verskeping word erken wanneer al die bale van die kliënt gepers en gereed is vir vervoer. Dit is die tydstip wat die diens voltooi is en betaling vir die diens onvoorwaardelik geword het. 'n Faktuur word met die voltooiing van die diens uitgemaak vir al die voltooide bale. Geen betalingsverpligting ontstaan voor die volle diens nie voltooi is nie. Die diens word as voltooi beskou wanneer al die wol bale ten opsigte van die bepaalde verkoop gereed is vir verskeping. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die dienste met kredietterme gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

Handelskorting

Korting word op wol verkope toegestaan. Verkoopservaring en onderhandeling vir mark mededingendheid word gebruik om die korting te bepaal. Korting word deur bedryfspunbestuurders bepaal. Korting word toegedeel na die prestasie verpligting se alleenstaande verkoopsprys, as 'n persentasie van die prestasie verpligting. Inkomste word by die transaksie prys ingesluit en erken, al word inkomste teruggeskryf, aangesien die terugskrywing (terugbetaling) binne die finansiële jaar plaasvind.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasiensnommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

Skeerdiens inkomste (Ontvangsbasis)

Die groep bied skeerdienste aan op 'n verhaal basis. Die beginsel is bloot dat skeerdienste eers uitgevoer word alvorens die kliënt vir die dienste gefaktureer word, terwyl die nodige onkoste wat daarmee verband hou deur die entiteit gedra word. Die inkomste word erken sodra die diens voltooi is. Die kliënt word gefaktureer vir die getalle deur die skeerders geskeer.

Inkomste word as ontvangbaar erken sodra die diens gelewer is, dit is die tydstip wanneer vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsvloer nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die dienste met krediettermen gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

1.19.7 Versekering

Die groep lewer dienste as versekeringsmakelaar en bied 'n omvattende reeks produkte en dienste met die klem op korttermyn bate- (persoonlike- of landbouversekering, kommersiële versekering) en oesversekering. Die versekeringsmakelaar ontvang inkomste as kommissie en polisfooi uit kontrakte met kliënte vir korttermyn bateversekering en kommissie-inkomste uit kontrakte met kliënte vir oesversekering. Vir beide korttermyn bate- en oesversekering word betaling verlang voor dekking in werking sal tree, met die uitsondering dat oesversekering se dekking in werking tree 7 dae nadat die kwotasie deur die kliënt aanvaar is. Vir kontant kliënte is premies dadelik betaalbaar en vir kliënte met 'n fasiliteit word dit op hulle rekening uitgeboek. Premies wat uitstaande is sal eers gevorder word voor eise sal uitbetaal. Inkomste uit kommissie en/of polisfooi word erken wanneer die betaling ontvang is of die betaling ontvangbaar geword het.

Kommissie en polisfooi (Versekeringsmakelaar)

Kommissie en polisfooi word onder dieselfde beleid geopenbaar aangesien die inkomste op dieselfde wyse erken word.

Betaling ontvang - debietorder (Betalingbasis)

Inkomste word as kommissie en/of polisfooi erken wanneer die betaling ontvang is. Dit is die tydstip waarop die beduidende risiko en voordele wat met die eienaarskap van die polis verband hou, aan die kliënt oorgedra word. Geen element van finansiering word geag teenwoordig te wees nie, aangesien betaling vereis word, voor enige oordrag van eienaarskap plaasvind.

Betaling ontvangbaar - lederekening (Ontvangsbasis)

Indien die betaling gevorder word deur middel van 'n goedgekeurde kliënterekening, word inkomste erken wanneer die faktuur uitgemaak is, omdat die vordering van die betaling eers op 'n latere stadium geskied. Dit is die tydstip wanneer die beduidende risiko en voordele wat met die eienaarskap van die polis verband hou, aan die kliënt oorgedra word en vergoeding onvoorwaardelik geword het en dat slegs tydsvloer nodig is voor betaling verlang word. Die groep verwag nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van dienste en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt, 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassing vir die tydwaarde van geld nie, aangesien die verkoop van dienste op rekening met krediettermen gemaak word, wat in ooreenstemming is met algemene praktyk.

1.19.8 Lojaliteitskema agterskot

Die groep bied 'n lojaliteitskema, waarby bona fide boere maandeliks 'n lojaliteits-voordeel ontvang op die bruto wins bedrag van besigheid gedoen met Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk. Hierdie voordeel word na 'n aandeelhouderslening geallokeer wat maandeliks aangewend word om Oos Vrystaat Kaap Beherend Eiendoms Beperk- en/of Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk-aandele namens sodanige kliënte aan te koop. Binne drie maande vandat die lojaliteits-voordeel die kliënt toegeval het, word hierdie bedrag omgeskakel in aandele. Die voordeel word as inkomste erken wanneer die inkomste met die verkoop van die bepaalde goedere en dienste erken word, maar verminder om die beurt verkope om die voordeel te allokeer. Die kliënt ontvang die voordeel uiteindelik in die vorm van onmiddellike verhandelbare aandele en nie as 'n vorm van korting nie. Lojaliteit word toegeedeel na elke produk se alleenstaande verkoopsprys. Inkomste word slegs erken indien dit hoogs onwaarskynlik is dat die terugskryf van die lojaliteit sal plaasvind.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.19 Inkomste uit kontrakte met kliënte (vervolg)

Transaksies waarop voordeel bereken word:

Lewering van wol en sybokhaar;
Grootmaat dieselaankope by OVK verspreidingspunte;
Graanlewering en die bemarking daarvan;
Handelstakaankope;
Lewendehawe aankope of verkope, waar die kliënt kommissie betaal;
Toyota agentskappe (voertuigaankope en onderdele);
Versekering (korttermyn- en oesversekering);
Meganisasie (landbouwerktuie en onderdele);
Lewering van lusern en ruvoer;
Slag van vee by abattoir.

Finansieringskomponent

Normaalweg verwag die groep nie dat enige kontrakte, waarvan die periode vir oordrag van goedere en die eienaarskap daarvan, asook die ontvang van betaling vanaf die kliënt meer as 12 maande sal oorskry nie. Die groep maak dus geen aanpassings vir die tydwaarde van geld nie. 'n Uitsondering op die betaling binne 12 maande is huurkope en termynlenings. Verwys na kliëntefinansiering in die beleid waar die komponent hanteer word.

Rente-inkomste

Rente-inkomste uit finansiële bates teen geamortiseerde koste word erken, soos dit oploop, in wins en verlies deur gebruik te maak van die effektiewe rentekoersmetode.

1.20 Leenkoste

Leenkoste wat regstreeks toeskryfbaar is aan die verkryging, konstruksie of produksie van 'n kwalifiserende bate word as deel van die koste van daardie bate gekapitaliseer totdat die bate gereed is vir die voorgenome gebruik daarvan. Die bedrag van die leenkoste wat gekapitaliseer kan word, word soos volg bereken:

- Werklike leenkoste op fondse wat spesifiek geleen is met die doel om 'n kwalifiserende bate te verkry, minus enige tydelike belegging van dié lenings.
- Die geweegde gemiddeld van die leenkoste wat in die entiteit van toepassing is op fondse wat in die algemeen geleen word met die doel om 'n kwalifiserende bate te verkry. Die gekapitaliseerde leenkoste is nie meer as die totale leenkoste wat aangegaan word nie.

Kapitalisering word opgeskort vir lang tydperke waartydens aktiewe ontwikkeling onderbreek is.

Kapitalisering eindig wanneer al die aktiwiteite wat nodig is om die kwalifiserende bate vir die voorgenome gebruik of verkoop daarvan gereed te kry, in wese afgehandel is.

Alle ander leenkoste word as 'n uitgawe erken in die tydperk waarin dit aangegaan word.

1.21 Valuta-omskepping

Valuta-transaksies

'n Valuta-transaksie word met aanvanklike erkenning in Rand aangeteken deur die wisselkoers tussen die funksionele geldeenheid en die buitelandse geldeenheid op die transaksiedatum op die valutabedrag toe te pas.

Op elke verslagdoeningsdatum:

- word monetêre valuta-items omskep deur die sluitingskoers te gebruik;
- word nie-monetêre items wat ingevolge historiese koste in 'n buitelandse geldeenheid gemeet word, omskep deur die wisselkoers op die transaksiedatum te gebruik; en
- word nie-monetêre items wat teen billike waarde in 'n buitelandse geldeenheid bereken word, omskep deur die wisselkoers te gebruik op die datum waarop die billike waarde bepaal is.

Valutaverskille voortspruitend uit die vereffening van 'n monetêre item of met die omskepping van monetêre items teen koerse wat verskil van dié waarteen hulle met aanvanklike erkenning in die vorige tydperk of in die vorige opgesomde gekonsolideerde finansiële jaarstate omskep is, word in die tydperk waarin dit voorkom in wins of verlies erken.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Rekeningkundige Beleid

1.21 Valuta-omskepping (vervolg)

Wanneer 'n wins of verlies op 'n nie-monetêre item regstreeks in ander omvattende inkomste erken en in ekwiteit opgehoop word, word enige wisselkoerskomponent van daardie wins of verlies regstreeks in ander omvattende inkomste erken en in ekwiteit opgehoop. Wanneer 'n wins of verlies op 'n nie-monetêre item in wins of verlies erken word, word enige valutakomponent van daardie wins of verlies in wins of verlies erken.

Kontantvloei voortspruitend uit transaksies in 'n buitelandse geldeenheid word in Rand erken deur die wisselkoers tussen die Rand en die buitelandse geldeenheid op die kontantvloedatum op die valutabedrag toe te pas.

Beleggings in filiale, gesamentlike ondernemings en geassosieerdes

Die resultate en finansiële posisie van 'n buitelandse bedryf word in die funksionele geldeenheid omskep deur die volgende prosedures te gebruik:

- bates en laste vir elke verslagdoeningsdatum wat aangebied word, word teen die sluitingskoers op daardie verslagdoeningsdatum omskep;
- inkomste en uitgawes vir elke item van wins of verlies word teen die wisselkoers op die transaksiedatums omskep; en
- alle gevolglike valutaverskille word as 'n afsonderlike komponent van ekwiteit erken.

Wisselkoersverskille voortspruitend uit 'n monetêre item wat deel uitmaak van 'n netto belegging in 'n buitelandse bedryf word aanvanklik in ander omvattende inkomste erken en in die omskeppingsreserwe geakkumuleer. Met die verkoop van die netto belegging in die buitelandse bedryf word die wins of verlies na wins of verlies geherklassifiseer by wyse van 'n herklassifikasie-aansuiwering.

Enige klandisiewaarde voortspruitend uit die verkryging van 'n buitelandse bedryf en enige billikewaarde aanpassings van die drabedrae van bates en laste voortspruitend uit die verkryging van daardie buitelandse bedryf word as 'n bate en las van die buitelandse bedryf hanteer.

Die kontantvloei van 'n buitelandse filiaal word op die kontantvloedatum teen die wisselkoers tussen die funksionele geldeenheid en die buitelandse geldeenheid omskep.

1.22 Uitkering van dividende

Uitkering van bates aan aandeelhouers van die maatskappy word teen billike waarde verantwoord.

Dividende verklaar aan die maatskappy se aandeelhouers word as 'n verpligting erken in die tydperk waarin die dividende deur die direksie goedgekeur word, nadat die solvensie- en likiditeitstoets uitgevoer is.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

2. Veranderings in rekeningkundige beleid

Die finansiële jaarstate is ooreenkomstig 'International Financial Reporting Standards' opgestel op 'n grondslag wat ooreenstem met die vorige jaar buiten vir die toepassing van die volgende nuwe of gewysigde standaarde:

Toepassing van IFRS 9 Finansiële Instrumente

In die huidige jaar het die groep IFRS 9 Finansiële instrumente (soos hersien in Julie 2014) en die verwante latere wysigings tot IFRSs aangeneem. IFRS 9 vervang IAS 39 Finansiële instrumente en stel nuwe vereistes vir 1) die klassifikasie en meting van finansiële bates en finansiële laste, 2) waardedaling van finansiële bates en 3) algemene skans rekeningkunde. Besonderhede van hierdie nuwe vereistes asook hul impak op die maatskappy se finansiële state word hieronder beskryf.

Die groep het IFRS 9 toegepas met die oorgang voorsienings soos uiteengesit in IFRS 9.

Klassifikasie en meting van finansiële bates

Die datum van die aanvanklike aansoek (die datum waarop die maatskappy sy bestaande finansiële bates en finansiële laste ooreenkomstig die vereistes van IFRS 9 beoordeel het) is 1 Maart 2018. Die maatskappy het gevolglik die vereistes van IFRS 9 toegepas op instrumente wat op 1 Maart 2018 nog nie onderken is nie en het nie die vereistes toegepas op instrumente wat reeds op 1 Maart 2018 onderken is nie. Vergelykings met betrekking tot instrumente wat nie op 1 Maart 2018 onderken is nie, is nie hersaamgestel nie. In plaas daarvan is kumulatiewe aanpassings in behoue verdienste op 1 Maart 2018 erken.

Alle erkende finansiële bates wat binne die bestek van IFRS 9 val, moet teen geamortiseerde koste of billike waarde gemeet word, op grond van die entiteit se sakemodel vir die bestuur van die finansiële bates en die kontraktuele kontantvloei eienskappe van die finansiële bates.

Die metingsvereistes word hieronder opgesom:

Skuldbeleggings wat gehou word om kontraktuele kontantvloei in te vorder en wat kontraktuele kontantvloei het wat uitsluitlik betalings van kapitaal en rente op die uitstaande kapitaal is, word vervolgens teen geamortiseerde koste gemeet.

Skuldbeleggings wat gehou word om kontraktuele kontantvloei in te vorder deur die skuldinstrumente te verkoop, en wat kontraktuele kontantvloei het wat uitsluitlik betalings van kapitaal en rente is op die uitstaande kapitaal, word vervolgens gemeet teen billike waarde deur ander omvattende inkomste.

Alle ander skuldbeleggings en ekwiteitsbeleggings word vervolgens teen billike waarde deur wins of verlies gemeet, tensy spesifiek anders aangedui.

Die maatskappy kan by aanvanklike erkenning onherroeplik kies om die daaropvolgende veranderinge in billike waarde van 'n ekwiteitsbelegging, wat nie gehou word vir verhandeling of voorwaardelike vergoeding wat deur 'n verkryger erken word in 'n besigheidskombinasie (IFRS 3) nie, in ander omvattende inkomste te erken.

Die maatskappy kan onherroeplik 'n skuldbelegging aanwys wat aan die geamortiseerde koste of billike waarde voldoen deur middel van ander omvattende inkomste kriteria, soos gemeet teen billike waarde deur wins of verlies, indien dit 'n rekeningkundige wanbalans verlaag of beduidend verminder.

Wanneer 'n skuldbelegging gemeet teen billike waarde deur ander omvattende inkomste onderken word, word die kumulatiewe of voorheen erkende bedrae in ander omvattende inkomste herklassifiseer van ekwiteit tot wins of verlies as 'n herklassifikasie aanpassing. In teenstelling hiermee word die kumulatiewe of voorheen erkende bedrae erken in ander omvattende inkomste vir 'n ekwiteitsbelegging aangewys as gemeet teen billike waarde deur ander omvattende inkomste nie na wins of verlies herklassifiseer nie.

Skuldinstrumente wat vervolgens teen geamortiseerde koste of teen billike waarde deur ander omvattende inkomste gemeet word, is onderworpe aan nuwe waardedalingsvoorwaardes deur die gebruik van 'n verwagte verliesmodel. Dit is 'n verandering van die werklike verlies model van IAS 39.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

2. Veranderings in rekeningkundige beleid (vervolg)

Waardedaling van finansiële bates

In verband met die waardedaling van finansiële bates vereis IFRS 9 'n verwagte kredietverliesmodel wat 'n verandering is van 'n werklike kredietverliesmodel ingevolge IAS 39. Die verwagte kredietverliesmodel vereis dat die maatskappy inligting moet byhou van verwagte kredietverliese en veranderinge in die verwagte kredietverliese op elke verslagdoeningsdatum aan te bring om die veranderinge in kredietrisiko te weerspieël sedert aanvanklike erkenning van die finansiële bates. Met ander woorde, dit is nie meer nodig dat daar 'n spesifieke aanduiding is voordat kredietverliese erken word nie.

IFRS 9 vereis spesifiek dat die maatskappy 'n verliesoelaag vir verwagte kredietverliese op skuldbeleggings erken, wat vervolgens teen geamortiseerde koste of teen billike waarde deur ander omvattende inkomste, huurvorderings en leningsverplichting gemeet word en waaraan die waardedalingsvereistes van IFRS 9 van toepassing is. In die besonder vereis IFRS 9 dat die maatskappy die verliesoelaag vir 'n finansiële instrument meet teen 'n bedrag gelykstaande aan die lewenslange verwagte kredietverliese, indien die kredietrisiko op daardie finansiële instrument aansienlik toegeneem het sedert aanvanklike erkenning, of as die finansiële instrument 'n gekoopte of oorspronklike kredietwaardige finansiële bate was. As die kredietrisiko op 'n finansiële instrument egter nie aansienlik toegeneem het sedert aanvanklike erkenning nie (behalwe vir 'n gekoopte of oorspronklike kredietwaardige finansiële bate), moet die maatskappy die verliesoelaag vir daardie finansiële instrument meet teen 'n bedrag gelyk aan 12 maande verwagte kredietverliese. IFRS 9 bied ook 'n vereenvoudigde benadering vir die meting van die verliesoelaag teen 'n bedrag gelyk aan lewenslange verwagte kredietverliese vir handelsdebiteure, en huurkontrakte onder sekere omstandighede.

Op 1 Maart 2018 het die direkteure die maatskappy se bestaande finansiële bates hersien en beoordeel, bedrae verskuldig van kliënte en waardedaling deur gebruik te maak van redelike en ondersteunende inligting wat sonder die onnodige koste of moeite beskikbaar was ooreenkomstig die vereistes van IFRS 9 om die kredietrisiko te bepaal van die onderskeie items op die datum waarop dit aanvanklik erken is, en vergelyk dit met die kredietrisiko soos op 1 Maart 2017. Die uitslag van die assessering is dat die aanpassing nie wesenlik is nie en dus is geen aanpassing aangebring nie.

Klassifikasie en meting van finansiële laste

Een belangrike verandering wat deur IFRS 9 in die klassifikasie en meting van finansiële verplichting aangebring word, hou verband met die rekeningkundige veranderinge in die billike waarde van 'n finansiële verplichting teen billike waarde deur wins of verlies toeskryfbaar aan veranderinge in die kredietrisiko van die uitreiker.

IFRS 9 vereis spesifiek dat die veranderinge in die billike waarde van die finansiële las wat toeskryfbaar is aan veranderinge in die kredietrisiko van daardie las wat in ander omvattende inkomste aangebied word, tensy die erkenning van die uitwerking van veranderinge in die kredietrisiko van die aanspreeklikheid in ander omvattende inkomste 'n rekeningkundige wanverhouding in wins of verlies sal skep of vergroot. Veranderinge in billike waarde toeskryfbaar aan 'n finansiële las se kredietrisiko word nie na wins of verlies herklassifiseer nie, maar word oorgedra na behoue verdienste wanneer die finansiële las onterken word. Voorheen, volgens IAS 39, is die totale bedrag van die verandering in die billike waarde van die finansiële verplichting soos aangedui by billike waarde deur wins of verlies in wins of verlies aangebied.

Die toepassing van IFRS 9 het geen impak op die klassifikasie en meting van die maatskappy se finansiële laste gehad nie.

Toepassing van IFRS 15 Inkomste van kontrakte met kliënte

In die huidige jaar het die groep IFRS 15 Inkomste van Kontrakte met Kliënte (soos hersien in April 2016) en die verwante en latere wysigings tot IFRSs aangeneem. IFRS 15 vervang IAS 11 Konstruksie kontrakte, IAS 18 Inkomste, IFRIC 13 Kliënt lojaliteitsprogramme, IFRIC 15 Ooreenkomste vir die konstruksie van vaste eiendomme, IFRIC 18 Oordrag van bates vanaf kliënte en SIC 31 Inkomste - Ruil transaksies wat advertensiedienste insluit.

IFRS 15 vereis 'n 5-stap-benadering tot inkomste erkenning. Veel meer voorskriftelike leiding is in IFRS 15 bygevoeg om spesifieke scenario's te hanteer. Verwys na die inkomste rekeningkundige beleid vir addisionele besonderhede.

Die maatskappy het IFRS 15 toegepas met aanvanklike toepassings vanaf 1 Maart 2018 ooreenkomstig die kumulatiewe effekmetode, deur die kumulatiewe effek van IFRS 15 toe te pas, is 'n aanpassing aan die openingsaldo van ekwiteit op 1 Maart 2018 gedoen. Die vergelykende inligting is dus nie aangepas nie.

Die bestuur het die effek van IFRS 15 oorweeg en dit is geassesseer as nie wesenlik nie en dus is geen aanpassing aan die openingsaldo's gemaak nie.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

3. Nuwe Standaarde en Vertolkings

3.1 Standaarde en vertolkings van krag en toegepas in die huidige jaar

In die huidige jaar, het die groep die volgende standaarde en vertolkings toegepas wat vir die huidige finansiële jaar van krag is en op sy bedrywighede van toepassing is:

Wysigings aan IAS 28: Jaarlikse Verbeteringe aan IFRS 2014 - 2016 siklus

'n Entiteit soos 'n waagkapitaal-organisasie, onderlinge fonds of soortgelyke instelling kan verkies om beleggings in geassosieerdes of gesamentlik beheerde ondernemings te meet teen billike waarde deur wins of verlies ooreenkomstig IFRS 9, eerder as om die ekwiteitsmetode te gebruik. Die wysiging van IAS 28 Beleggings in Geassosieerdes en Gesamentlik beheerde ondernemings bepaal dat die besluit afsonderlik moet geskied per geassosieerde of gesamentlik beheerde onderneming en ten tye van aanvanklike erkenning van sodanige belegging.

Verder, indien 'n entiteit nie 'n beleggingsentiteit is nie, maar belange het in 'n geassosieerde of gesamentlik beheerde onderneming wat 'n beleggingsentiteit is, kan die entiteit die billikewaarde-meting van die geassosieerde of gesamentlik beheerde onderneming behou. Die wysiging maak nou voorsiening dat sodanige besluit afsonderlik vir elke beleggingsentiteit geassosieer of gesamentlik gemaak moet word.

Die effektiewe datum van die wysiging is vir jare wat op of na 1 Januarie 2018 begin.

Die maatskappy het die wysiging vir die eerste keer in die 2019 finansiële state toegepas.

Die impak van die wysiging is nie wesenlik nie.

Wysigings aan IFRS 1: Jaarlikse Verbeteringe aan IFRS 2014 - 2016 siklus

Die wysiging van IFRS 1 Eerste Aanneming van Internasionale Finansiële Verslagdoeningstandaarde het sekere korttermyn vrytellings uitgehaal rakende openbaarmaking van finansiële bates, werknemersvoordele en beleggingsentiteite.

Die effektiewe datum van die wysiging is vir jare wat op of na 1 Januarie 2018 begin.

Die maatskappy het die wysiging vir die eerste keer in die 2019 finansiële state toegepas.

Die impak van die wysiging is nie wesenlik nie.

Oordragte van Beleggingseiendom: Wysigings aan IAS 40

Die wysiging handel spesifiek oor omstandighede waaronder eiendom oorgeplaas moet word na of van beleggingseiendom. Die wysiging vereis nou dat 'n verandering in gebruik van eiendom slegs plaasvind wanneer die eiendom vir die eerste keer voldoen, of ophou om te voldoen, aan die definisie van beleggingseiendom en dat daar bewyse van 'n verandering in gebruik moet wees.

Die wysiging bepaal dat 'n verandering in bestuur se bedoelings vir die gebruik van die eiendom, nie bewys van verandering in gebruik aantoon nie.

Die effektiewe datum van die wysiging is vir jare wat op of na 1 Januarie 2018 begin.

Die maatskappy het die wysiging vir die eerste keer in die 2019 finansiële state toegepas.

Die impak van die wysiging is nie wesenlik nie.

Wysigings aan IFRS 15: Byvoeging tot IFRS 15 Inkomste uit kontrakte met kliënte

Die wysiging bied 'n verduideliking en verdere leiding oor sekere kwessies in IFRS 15. Hierdie items sluit in, om te bepaal of vereistes om goedere of dienste oor te dra, afsonderlik identifiseerbaar is; leiding ten opsigte van agent teenoor kapitaal; en leiding rakende lisensies en tantiëme.

Die effektiewe datum van die wysiging is vir jare wat op of na 1 Januarie 2018 begin.

Die maatskappy het die wysiging vir die eerste keer in die 2019 finansiële state toegepas.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

3. Nuwe Standaarde en Vertolkings (vervolg)

Die impak van die wysiging word in aantekening 2 Verandering in Rekeningkundige beleid uiteengesit.

IFRS 9 (AC 146) Finansiële instrumente

IFRS 9 uitgereik in November 2009 het nuwe vereistes vir die klassifikasie en meting van finansiële bates ingestel. IFRS 9 is later in Oktober 2010 gewysig om vereistes vir die klassifikasie en meting van finansiële laste en vir onderkenning in te sluit, en in November 2013 is die nuwe vereistes vir algemene verskansingsrekeningkunde ingesluit. 'n Ander hersiene weergawe van IFRS 9 is in Julie 2014 uitgereik, hoofsaaklik om a) waardedalingsvereistes vir finansiële bates te bevat en b) beperkte wysigings aan die klassifikasie- en metingsvereistes deur 'n "billike waarde deur ander omvattende inkomste" metingskategorie vir sekere eenvoudige skuldinstrumente in te bring.

Sleutel vereistes van IFRS 9:

- Alle erkende finansiële bates wat binne die omvang van IAS 39 Finansiële Instrumente: Erkenning en Meting val, word gevolglik gemeet teen geamortiseerde koste of billike waarde. Spesifiek, skuldbeleggings wat gehou word binne 'n sakemodel wat se doel is om die kontraktuele kontantvloeï in te vorder en dat kontrak kontantvloeï wat uitsluitlik betalings van kapitaal en rente op uitstaande kapitaal is, word gewoonlik teen geamortiseerde koste gemeet aan die einde van daaropvolgende verslagdoeningstydperke. Skuldinstrumente wat gehou word binne 'n besigheidsmodel wat se doelwit bereik word deur beide die kontrakterende kontantvloeï in te vorder en finansiële bates te verkoop en wat kontraktuele bepalinge van die finansiële bate het, gee aanleiding tot gespesifiseerde datums vir kontantvloeï wat uitsluitlik betalings van kapitaal en rente is op uitstaande kapitaal, word by billike waarde deur ander omvattende inkomste gemeet. Alle ander skuld- en ekwiteitsbeleggings word teen die einde van die daaropvolgende verslagdoeningstydperk teen billike waarde gemeet. Daarbenewens kan entiteite volgens IFRS 9 'n onherroepelike keuse maak om latere veranderinge in die billike waarde van 'n ekwiteitsbelegging (wat nie vir verhandeling gehou word) aan te bied in ander omvattende inkomste met slegs dividendinkomste wat nie in wins of verlies erken word nie.
- Met betrekking tot die meting van finansiële verpligtinge, gewys teen billike waarde deur wins of verlies, vereis IFRS 9 dat die bedrag van verandering in die billike waarde van die finansiële las wat toeskryfbaar is aan veranderinge in die kredietrisiko van die verpligtinge, in ander omvattende inkomste getoon word, tensy die erkenning van die effek van die veranderinge van die aanspreeklikheid se kredietrisiko in ander omvattende inkomste 'n rekeningkundige wanverhouding in wins of verlies sou skep of vergroot. Volgens IAS 39 word die totale bedrag van die verandering in billike waarde van 'n finansiële las, gewys teen billike waarde, deur wins of verlies in wins of verlies aangebied.
- In verband met die waardedaling van finansiële bates vereis IFRS 9 'n verwagte kredietverliesmodel, in teenstelling met 'n werklike kredietverliesmodel ingevolge IAS 39. Die verwagte kredietverliesmodel vereis dat 'n entiteit rekening moet hou met verwagte kredietverliese en veranderinge in die verwagte kredietverliese op elke verslagdoeningsdatum om veranderinge in kredietrisiko te weerspieël sedert aanvanklike erkenning. Dit is dus nie meer nodig dat 'n kredietgeval plaasgevind het voordat kredietverliese erken word nie.
- Die nuwe algemene verskansingsrekeningkundige vereistes behou die drie tipes verskansingsrekeningkundige meganismes wat huidiglik beskikbaar is in IAS 39. Onder IFRS 9 is meer buigsaamheid ingestel wat vir die tipes transaksies wat in aanmerking kom vir verskansingsrekeningkunde, spesifiek die verbreding van die tipes instrumente wat kwalifiseer vir verskansingsinstrumente en die tipes risikokomponente van nie-finansiële items wat in aanmerking kom vir verskansingsrekeningkunde. Daarbenewens is die doeltreffendheidstoets vervang met 'n "ekonomiese verhouding". Terugwerkende beoordeling van verskansingsdoeltreffendheid word ook nie meer benodig nie. Verbeterde openbaarmakingsvereistes oor 'n entiteit se risikobestuursaktiwiteite is ook bekendgestel.

Die effektiewe datum van die standaard is vir jare wat op of na 1 Januarie 2018 begin.

Die maatskappy het die standaard vir die eerste keer in die 2019 finansiële state toegepas.

Die impak van die wysiging word in aantekening 2 Verandering in Rekeningkundige beleid uiteengesit.

IFRS 15 Inkomste uit kontrakte met kliënte

IFRS 15 vervang IAS 11 Konstruksiekontrakte; IAS 18 Inkomste; IFRIC 13 Kliënte Lojaliteitsprogramme; IFRIC 15 Ooreenkomste vir die konstruksie van eiendom; IFRIC 18 Oordragte van Bates van Kliënte en SIC 31 Inkomste - Ruiltransaksies ten opsigte van advertensiedienste.

Die kernbeginsel van IFRS 15 is dat 'n entiteit inkomste erken om die oordrag van goedere uit te beeld of dienste aan kliënte in 'n bedrag wat die oorweging aandui waarop die entiteit geregtig is in ruil vir daardie goedere of dienste. 'n Entiteit erken inkomste volgens die kernbeginsel deur die toepassing van die volgende stappe:

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

3. Nuwe Standaarde en Vertolkings (vervolg)

- Identifiseer die kontrakte met 'n kliënt
- Identifiseer die prestasieverpligtinge in die kontrak
- Bepaal die transaksieprys
- Ken die transaksieprys toe aan die prestasieverpligtinge in die kontrak
- Erken inkomste wanneer die entiteit 'n prestasieverpligting bevredig.

IFRS 15 bevat ook uitgebreide nuwe openbaarmakingsvereistes.

Die effektiewe datum van die standaard is vir jare wat op of na 1 Januarie 2018 begin.

Die maatskappy het die standaard vir die eerste keer in die 2019 finansiële state toegepas.

Die impak van die wysiging word in aantekening 2 - Verandering in Rekeningkundige beleid uiteengesit.

3.2 Standaarde en vertolkings wat nog nie van krag is nie

Die groep het besluit om die volgende standaarde en vertolkings, wat gepubliseer en verpligtend is vir die maatskappy se rekeningkundige tydperke wat na 01 Maart 2018 begin, nie vroeg toe te pas nie:

Standaard/Vertolking:	Effektiewe datum Jare wat begin op of na	Verwagte impak:
<ul style="list-style-type: none">• Wysigings aan IFRS 10 en IAS 28: Verkoop of Bydrae van Bates tussen 'n Belegger en sy Geassosieerde of gesamentlike beheerde onderneming	01 Januarie 2019	Onwaarskynlik dat daar 'n wesenlike impak sal wees.
<ul style="list-style-type: none">• IFRS 17 Versekeringskontrakte	01 Januarie 2021	Onwaarskynlik dat daar 'n wesenlike impak sal wees.
<ul style="list-style-type: none">• Langtermyn belange in Gesamentlike beheerde ondernemings en Geassosieerdes - Wysigings tot IAS 28	01 Januarie 2019	Onwaarskynlik dat daar 'n wesenlike impak sal wees.
<ul style="list-style-type: none">• Vooruitbetalings met Negatiewe vergoeding - Wysiging tot IFRS 9	01 Januarie 2019	Onwaarskynlik dat daar 'n wesenlike impak sal wees.
<ul style="list-style-type: none">• Wysigings tot IFRS 3 Besigheidsamevoegings: Jaarlikse verbeterings tot IFRS 2015 - 2017 siklus	01 Januarie 2019	Onwaarskynlik dat daar 'n wesenlike impak sal wees.
<ul style="list-style-type: none">• Wysiging aan IFRS 11 Gesamentlike reëlins: Jaarlikse verbeteringe tot IFRS 2015 - 2017 siklus	01 Januarie 2019	Onwaarskynlik dat daar 'n wesenlike impak sal wees.
<ul style="list-style-type: none">• Wysiging aan IAS 12 Inkomstebelasting: Jaarlikse verbeteringe aan IFRS 2015 - 2017 siklus	01 Januarie 2019	Onwaarskynlik dat daar 'n wesenlike impak sal wees.
<ul style="list-style-type: none">• Wysiging aan IAS 23 Leenkoste: Jaarlikse verbeteringe tot IFRS 2015 - 2017 siklus	01 Januarie 2019	Onwaarskynlik dat daar 'n wesenlike impak sal wees.
<ul style="list-style-type: none">• Onsekerhede oor Inkomstebelasting hantering	01 Januarie 2019	Onwaarskynlik dat daar 'n wesenlike impak sal wees.
<ul style="list-style-type: none">• IFRS 16 Hure	01 Januarie 2019	Onwaarskynlik dat daar 'n wesenlike impak sal wees.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

4. Finansiële instrumente en risikobestuur

Kategorieë van finansiële instrumente

Kategorieë van finansiële bates

Groep - 2019

	Aan-teke-ninge	Billike waarde deur wins of verlies - verplig	Geamortiseer- de koste	Huurkope	Totaal	Billike waarde
Lenings aan groepmaatskappye	19	-	8 530	-	8 530	8 530
Langtermynhuurkope en termynlenings	15	-	-	170 087 806	170 087 806	170 087 806
Handels- en ander debiteure	20	-	1 700 166 777	-	1 700 166 777	1 700 166 777
Kontant en kontantekwivalente	21	-	62 256 267	-	62 256 267	62 256 267
Ander finansiële bates	13	3 326 279	127 179	-	3 453 458	3 453 458
Ledefondse	16	-	24 574	-	24 574	24 574
		3 326 279	1 762 583 327	170 087 806	1 935 997 412	1 935 997 412

Groep - 2018

	Aan-teke-ninge	Billike waarde deur wins of verlies - verplig	Geamortiseer- de koste	Huurkope	Totaal	Billike waarde
Lenings aan groepmaatskappye	19	-	1 330	-	1 330	1 330
Langtermynhuurkope en termynlenings	15	-	-	142 152 968	142 152 968	142 152 968
Handels- en ander debiteure	20	-	1 472 090 716	-	1 472 090 716	1 472 090 716
Kontant en kontantekwivalente	21	-	78 893 551	-	78 893 551	78 893 551
Ander finansiële bates	13	7 901 040	127 213	-	8 028 253	8 028 253
Ledefondse	16	-	24 574	-	24 574	24 574
		7 901 040	1 551 137 384	142 152 968	1 701 191 392	1 701 191 392

Maatskappy - 2019

	Aan-teke-ninge	Billike waarde deur wins of verlies - verplig	Geamortiseer- de koste	Huurkope	Totaal	Billike waarde
Lenings aan groepmaatskappye	19	-	122 912 911	-	122 912 911	122 912 911
Langtermynhuurkope en termynlenings	15	-	-	170 087 806	170 087 806	170 087 806
Handels- en ander debiteure	20	-	1 693 372 316	-	1 693 372 316	1 693 372 316
Kontant en kontantekwivalente	21	-	41 701 041	-	41 701 041	41 701 041
Ander finansiële bates	13	3 326 279	127 179	-	3 453 458	3 453 458
Ledefondse	16	-	24 574	-	24 574	24 574
		3 326 279	1 858 138 021	170 087 806	2 031 552 106	2 031 552 106

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

4. Finansiële instrumente en risikobestuur (vervolg)

Maatskappy - 2018

	Aan- teke- ninge	Billike waarde deur wins of verlies - verplig	Geamortiseer- de koste	Huurkope	Totaal	Billike waarde
Lenings aan groepmaatskappye	19	-	105 629 961	-	105 629 961	105 629 961
Langtermynhuurkope en termynlenings	15	-	-	142 152 968	142 152 968	142 152 968
Handels- en ander debiteure	20	-	1 464 296 953	-	1 464 296 953	1 464 296 953
Kontant en kontantekwivalente	21	-	64 364 835	-	64 364 835	64 364 835
Ander finansiële bates	13	7 901 040	127 213	-	8 028 253	8 028 253
Ledefondse	16	-	24 574	-	24 574	24 574
		7 901 040	1 634 443 536	142 152 968	1 784 497 544	1 784 497 544

Kategorieë van finansiële laste

Groep - 2019

	Aan- teke- ninge	Billike waarde deur wins en verlies - verplig	Geamortiseer- de koste	Totaal	Billike waarde
Handels- en ander krediteure	25	-	480 581 560	480 581 560	480 581 560
Lenings vanaf groepmaatskappye	23	-	11 686 035	11 686 035	11 686 035
Lenings vanaf aandeelhouders	24	-	214 357 133	214 357 133	214 357 133
Bankoortrekking	21	-	1 340 386 406	1 340 386 406	1 340 386 406
Ander finansiële aanspreeklikhede	27	23 277 529	-	23 277 529	23 277 529
		23 277 529	2 047 011 134	2 070 288 663	2 070 288 663

Groep - 2018

	Aan- teke- ninge	Billike waarde deur wins en verlies - verplig	Geamortiseer- de koste	Totaal	Billike waarde
Handels- en ander krediteure	25	-	467 438 502	467 438 502	467 438 502
Lenings vanaf groepmaatskappye	23	-	10 755 371	10 755 371	10 755 371
Lenings vanaf aandeelhouders	24	-	200 564 787	200 564 787	200 564 787
Bankoortrekking	21	-	968 090 067	968 090 067	968 090 067
Ander finansiële aanspreeklikhede	27	17 241 042	-	17 241 042	17 241 042
		17 241 042	1 646 848 727	1 664 089 769	1 664 089 769

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

4. Finansiële instrumente en risikobestuur (vervolg)

Maatskappy - 2019

	Aan- teke- ninge	Billike waarde deur wins of verlies - verplig	Geamortiseer- de koste	Totaal	Billike waarde
Handels- en ander krediteure	25	-	473 504 897	473 504 897	473 504 897
Lenings vanaf groepmaatskappye	23	-	12 124 117	12 124 117	12 124 117
Lenings vanaf aandeelhouders	24	-	214 357 133	214 357 133	214 357 133
Ander finansiële aanspreeklikhede	27	23 277 529	-	23 277 529	23 277 529
Bankoortrekking	21	-	1 340 386 406	1 340 386 406	1 340 386 406
		23 277 529	2 040 372 553	2 063 650 082	2 063 650 082

Maatskappy - 2018

	Aan- teke- ninge	Billike waarde deur wins of verlies - verplig	Geamortiseer- de koste	Totaal	Billike waarde
Handels- en ander krediteure	25	-	458 236 641	458 236 641	458 236 641
Lenings vanaf groepmaatskappye	23	-	11 080 327	11 080 327	11 080 327
Lenings vanaf aandeelhouders	24	-	200 564 787	200 564 787	200 564 787
Ander finansiële aanspreeklikhede	27	17 241 042	-	17 241 042	17 241 042
Bankoortrekking	21	-	968 090 067	968 090 067	968 090 067
		17 241 042	1 637 971 822	1 655 212 864	1 655 212 864

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

		Groep		Maatskappy	
		2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
4. Finansiële instrumente en risikobestuur (vervolg)					
Kapitalerisiko					
Die maatskappy se doelwitte met die bestuur van kapitaal is om die maatskappy se vermoë om as 'n lopendesaak voort te gaan, te beskerm ten einde 'n opbrengs vir aandeelhouders en voordele vir ander belanghebbers te lewer en om 'n optimale kapitaalstruktuur te handhaaf om die kapitaalkoste te verminder.					
Die kapitaalstruktuur van die maatskappy bestaan uit skuld, wat die lenings geopenbaar in aantekening 23 & 24, kontant en kontantekwivalente geopenbaar in aantekening 21 en ekwiteit wat in die staat van finansiële posisie geopenbaar is, insluit.					
Om die kapitaalstruktuur te handhaaf of aan te pas, kan die maatskappy die bedrag van die dividend betaal aan aandeelhouders aanpas, kapitaal uitkeer aan aandeelhouders, nuwe aandele uitreik of bates verkoop om skuld te verminder.					
Soos ander in die bedryf, monitor die maatskappy kapitaal op grond van die hefboomverhouding.					
Die verhouding word bereken as netto skuld gedeel deur totale kapitaal. Netto skuld word bereken as totale lenings (Insluitende bedryfs- en niebedryfslenings soos in die staat van finansiële posisie getoon) minus kontant en kontantekwivalente. Totale ekwiteit word getoon in die staat van finansiële posisie.					
Die kapitaalstruktuur en hefboomverhouding vir 2019 en 2018 was onderskeidelik soos volg:					
Lenings vanaf groepmaatskappye	23	11 686 035	10 755 371	12 124 117	11 080 327
Lenings vanaf aandeelhouders	24	214 357 133	200 564 787	214 357 133	200 564 787
Ander finansiële aanspreeklikhede	27	23 277 529	17 241 042	23 277 529	17 241 042
Handels- en ander krediteure	25	482 241 449	467 868 031	473 504 897	458 236 641
Werknemersvoordele	26	27 727 900	50 369 507	26 778 651	49 339 657
Inkomstebelasting betaalbaar		35 940	10 635 072	-	9 561 801
Uitgesteldebelaasting	14	20 882 010	17 327 607	2 206 185	-
Total laste		780 207 996	774 761 417	752 248 512	746 024 255
Minus: Kontant en kontantekwivalente	21	(1 278 130 139)	(889 196 516)	(1 298 685 365)	(903 725 232)
Netto laste		2 058 338 135	1 663 957 933	2 050 933 877	1 649 749 487
Ekwiteit		1 202 807 751	1 128 028 482	1 226 340 621	1 153 117 695
Totale kapitaal		3 261 145 886	2 791 986 415	3 277 274 498	2 802 867 182
Hefboomverhouding		63 %	60 %	63 %	59 %

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

4. Finansiële instrumente en risikobestuur (vervolg)

Finansiële risiko

Oorsig

Die groep is blootgestel aan die volgende risiko's as gevolg van die gebruik van finansiële instrumente:

- Kredietrisiko;
- Likiditeitsrisiko; en
- Markrisiko (rentekoersrisiko en prysrisiko).

Die maatskappy se algehele risikobestuurprogram fokus op die onvoorspelbaarheid van finansiële markte en wil die moontlike negatiewe uitwerking op die maatskappy se finansiële prestasie tot 'n minimum beperk. Die maatskappy gebruik afgeleide finansiële instrumente om sekere risikoblootstellings te verskans. Risikobestuur word deur 'n sentrale tesourieafdeling (finansiële afdeling) gedoen ooreenkomstig beleid wat die direksie goedgekeur het. Die finansiële afdeling identifiseer, evalueer en verskans finansiële risiko in noue samewerking met die maatskappy se bedryfseenhede. Die direksie verskaf skriftelike riglyne vir risikobestuur in die algemeen, sowel as skriftelike beleid wat spesifieke gebiede dek soos valuta-risiko, rentekoersrisiko, kredietrisiko, gebruik van afgeleide finansiële instrumente en nie-afgeleide finansiële instrumente, en belegging van surpluslikiditeit.

Kredietrisiko

Kredietrisiko is die risiko van finansiële verliese as 'n kliënt of teenparty tot 'n finansiële instrument nie die kontrakverpligtinge nakom nie.

Die kredietrisiko bestaan hoofsaaklik uit kontantdeposito's, kontantekwivalente, afgeleide finansiële instrumente en handelsdebiteure. Die maatskappy deponeer slegs kontant by banke met hoë gehalte kredietgraderings en beperk blootstellings tot enige enkele party.

Handelsdebiteure bestaan uit 'n wydverspreide kliëntebasis. Bestuur evalueer kredietrisiko's ten opsigte van kliënte op 'n deurlopende grondslag. Indien kliënte onafhanklik gegradeer word, word die graderings gebruik. Andersins, indien daar geen onafhanklike gradering is nie, evalueer kliëntefinansiering die kredietgehalte van die kliënt deur sy finansiële posisie, vorige ervarings en ander faktore in berekening te bring. Individuele risikoperke word gestel op grond van interne of eksterne graderings ooreenkomstig perke wat die direksie stel. Die benutting van kredietlimiete word gereeld gemonitor. Verkope aan kleinhandelkliënte word in kontant vereffen of deur bekende kredietkaarte te gebruik. Kredietwaarborgversekering word verkry wanneer dit toepaslik geag word.

Kredietrisiko-blootstelling wat op kontant en kontantekwivalente ontstaan, word deur die groep bestuur deur die hantering van gevestigde finansiële instellings met hoë kredietgraderings.

Kredietverminderingstoelaes vir verwagte kredietverliese word vir alle skuldinstrumente erken, maar uitgesluit die wat teen billike waarde gemeet word deur wins en verlies. Kredietverliestoelaes word ook erken vir leningsverpligtinge en finansiële waarborgkontrakte.

Ten einde kredietverliestoelaes te bereken, bepaal die bestuur of die verliestoelaes bereken moet word oor 'n 12 maande tydperk of verwagte kredietverliesbasis oor 'n leeftyd. Hierdie bepaling hang af of daar sedert die aanvanklike erkenning 'n beduidende toename in die kredietrisiko was. As daar 'n beduidende toename in kredietrisiko is, word die verliestoelaes bereken op grond van verwagte kredietverliese. Indien nie, dan is die verliestoelaag gebaseer op 12 maande verwagte kredietverliese. Hierdie bepaling word aan die einde van elke finansiële tydperk gemaak. So kan die basis van die verliestoelaag vir 'n spesifieke finansiële bate van jaar tot jaar verander.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasiensnommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

4. Finansiële instrumente en risikobestuur (vervolg)

Die maksimum blootstelling aan kredietrisiko word in die tabel hieronder uiteengesit:

Groep		2019			2018		
		Bruto drabedrag	Krediet verlies toelaag	Geamorti-seerde koste	Bruto drabedrag	Krediet verlies toelaag	Geamroti-seerde koste
Lening aan groepmaatskappye	19	8 530	-	8 530	1 331	-	1 331
Langtermynhuurkope en termynlenings	15	170 087 806	-	170 087 806	142 152 968	-	142 152 968
Handels- en ander debiteure	20	1 735 723 791	(35 557 014)	1 700 166 777	1 498 220 100	(26 129 384)	1 472 090 716
Kontant en kontantekwivalente	21	62 256 267	-	62 256 267	78 893 551	-	78 893 551
		1 968 076 394	(35 557 014)	1 932 519 380	1 719 267 950	(26 129 384)	1 693 138 566
Maatskappy		2019			2018		
		Bruto drabedrag	Krediet verlies toelaag	Geamorti-seerde koste	Bruto drabedrag	Krediet verlies toelaag	Geamorti-seerde koste
Lenings aan groepmaatskappye	19	122 912 911	-	122 912 911	105 629 961	-	105 629 961
Langtermynhuurkope en termynlenings	15	170 087 806	-	170 087 806	142 152 968	-	142 152 968
Handels- en ander debiteure	20	1 728 929 330	(35 557 014)	1 693 372 316	1 490 277 278	(25 980 325)	1 464 296 953
Kontant en kontant ekwivalente	21	41 701 041	-	41 701 041	64 364 835	-	64 364 835
		2 063 631 088	(35 557 014)	2 028 074 074	1 802 425 042	(25 980 325)	1 776 444 717

Bedrae word teen geamortiseerde koste of billike waarde aangebied, afhangende van die rekeningkundige hantering van die item. Die bruto drabedrag is gelyk aan die billike waarde omdat die kredietverminderingstoelaag nie die drabedrag verminder nie. Die kredietverliestoelaag word slegs vir openbaarmakingsdoeleindes aangedui. Skuldinstrumente teen billike waarde deur wins of verlies sluit nie 'n verliestoelaag in nie. Die billike waarde is dus gelyk aan die bruto drabedrag.

Likiditeitsrisiko

Die groep is blootgestel aan likiditeitsrisiko, wat die risiko is dat die maatskappy probleme ondervind om sy verpligtinge na te kom wanneer dit verskuldig is.

Verstandige likiditeitsrisikobestuur impliseer die handhawing van voldoende kontant en bemerkbare sekuriteite, die beskikbaarheid van befondsing deur 'n toereikende bedrag toegewyde kredietfasiliteite en die vermoë om markposisies af te wissel. Weens die dinamiese aard van die onderliggende besighede, handhaaf finansies buigsaamheid met befondsing deur beskikbaarheid ingevolge toegewyde kredietfasiliteite te handhaaf.

Die groep se likiditeitsrisiko ontstaan as gevolg van die fondse wat beskikbaar is om toekomstige verpligtinge te dek. Die maatskappy bestuur likiditeitsrisiko deur 'n deurlopende nasiening van toekomstige verpligtinge en kredietfasiliteite.

Kontantvloei voorspellings word opgestel en toereikend benutte leningsfasiliteite word gemonitor.

Daar was geen wesentliche veranderinge aan die likiditeitsrisiko bestuur beleid en proses vanaf die vorige jaar nie.

Die onderstaande tabel is 'n ontleding van die maatskappy se finansiële laste en netto vereffende afgeleide finansiële laste in tersaaklike vervaldatumgroeperings op grond van die oorblywende tydperk op die verslagdoeningsdatum tot die kontraktuele vervaldatum.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasiensnommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

4. Finansiële instrumente en risikobestuur (vervolg)

Groep - 2019

		Minder as 1 jaar	Totaal	Drabedrag
Bedryfslaste				
Handels- en ander krediteure	25	482 241 449	482 241 449	482 241 449
Lenings vanaf groepmaatskappye	23	12 825 423	12 825 423	11 686 035
Lenings vanaf aandeelhouders	24	230 969 810	230 969 810	214 357 133
Bankoortrekking	21	1 450 968 284	1 450 968 284	1 340 386 406
Ander finansiële aanspreeklikheid	27	23 277 529	23 277 529	23 277 529

Groep - 2018

		Minder as 1 jaar	Totaal	Drabedrag
Bedryfslaste				
Handels- en ander krediteure	25	467 868 031	467 868 031	467 868 031
Lenings vanaf groepmaatskappye	23	11 674 774	11 674 774	10 755 392
Lenings vanaf aandeelhouders	24	216 108 558	216 108 558	200 564 787
Bank oortrekking	21	1 047 957 498	1 047 957 498	968 090 067
Ander finansiële aanspreeklikheid	27	17 241 042	17 241 042	17 241 042

Maatskappy - 2019

		Minder as 1 jaar	Totaal	Drabedrag
Bedryfslaste				
Handels- en ander krediteure	25	473 504 897	473 504 897	473 504 897
Lenings vanaf groepmaatskappye	23	13 124 357	13 124 357	12 124 117
Lenings vanaf aandeelhouders	24	230 969 810	230 969 810	214 357 133
Bankoortrekking	21	1 450 968 284	1 450 968 284	1 340 386 406
Ander finansiële aanspreeklikhede	27	23 277 529	23 277 529	23 277 529

Maatskappy - 2018

		Minder as 1 jaar	Totaal	Drabedrag
Bedryfslaste				
Handels- en ander krediteure	25	458 236 641	458 236 641	458 236 641
Lenings vanaf groepmaatskappye	23	12 264 733	12 264 733	11 080 327
Lenings vanaf aandeelhouders	24	216 108 558	216 108 558	200 564 787
Bankoortrekking	21	1 047 957 498	1 047 957 498	968 090 067
Ander finansiële aanspreeklikhede	27	17 241 042	17 241 042	17 241 042

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
4. Finansiële instrumente en risikobestuur (vervolg)				
Die maatskappy bestuur ook genoegsame kapitaal om sy leenkapasiteit te benut. Die leenkapasiteit op 28 Februarie 2019 en 28 Februarie 2018 was onderskeidelik soos volg:				
Leenkapasiteit				
Onversekerde oortrokke bank fasiliteit, hersien jaarliks en betaalbaar op aanvraag:				
Totale fasiliteite beskikbaar	1 450 000 000	1 300 000 000	1 450 000 000	1 300 000 000
Onbenutte leenvermoë	(109 613 594)	(331 909 933)	(109 613 594)	(331 909 933)
	1 340 386 406	968 090 067	1 340 386 406	968 090 067

Rentekoersrisiko

Skommeling in rentekoerse het 'n impak op die waarde van beleggings en finansieringsaktiwiteite wat aanleiding gee tot rentekoersrisiko.

Die maatskappy se rentekoersrisiko spruit uit korttermynlenings. Lenings uitgereik teen veranderlike koerse stel die maatskappy bloot aan 'n kontantvloei-rentekoersrisiko. Lenings uitgereik teen vaste koerse stel die maatskappy bloot aan billikewaarde rentekoersrisiko. In 2019 en 2018 is die maatskappy se lenings teen veranderlike koerse in Rand gedeneem.

Die maatskappy ontleed sy rentekoersblootstelling op 'n dinamiese grondslag. Verskeie scenario's word gesimuleer deur herfinansiering, hernuwing van bestaande posisies, alternatiewe finansiering en skanse in rekening te bring. Op grond van die scenario's bereken die maatskappy die invloed van 'n gedefinieerde rentekoersskuif op wins en verlies.

Rentekoersgevoeligheidsanalise

Die scenario's word slegs toegepas vir aanspreeklikhede wat die grootste rentedraende posisies verteenwoordig. Op grond van die simulaties wat gedoen is, sou die invloed van 'n 1%-skuif op nabelaste wins van die Groep onderskeidelik 'n maksimum styging van R 11 695 521 (2018: R 9 664 494) of 'n daling van R 11 695 521 (2018: R 9 664 494) en in die Maatskappy 'n maksimum styging van R 11 698 849 (2018: R 9 665 593) of 'n daling van R 11 698 849 (2018: R 9 665 593) gewees het. Die simulase word op 'n kwartaallikse grondslag gedoen om te bevestig dat die maksimum verliespotensiaal binne die perk is wat die bestuur verskaf.

Prysisiko

Die maatskappy is blootgestel aan kommoditeitsprysrisiko. Om sy prysrisiko te bestuur, diversifiseer die maatskappy sy portefeulje en maak gebruik van verskansing. Die diversifikasie van die portefeulje word gedoen ooreenkomstig die perke wat die maatskappy stel.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

5. Billike waarde inligting

Billikewaarde hiërargie

Die voorbereiding van finansiële jaarstate in ooreenstemming met die rekeningkundige beleid van die groep noodsaak die bestuur om die billike waarde van bates en laste by die aanvanklike erkenning en die daaropvolgende metings daarvan te meet. Dit is die beleid om beleggings in die ekwiteitsinstrumente van ongenoteerde entiteite, graanvoorraad en afgeleide finansiële instrumente by die daaropvolgende metings daarvan by finansiële jaareindes teen billike waarde te meet. Die billike waarde van dié bates en laste word dus op 'n herhalende grondslag gemeet. Die beleid vereis egter ook die meting van die billike waarde van bates en laste wat gewoonlik by finansiële jaareindes met gebruikmaking van die kosprysmodel gemeet word, onderworpe aan bepaalde voorwaardes of omstandighede. Bates en laste wat op 'n nie-herhalende grondslag teen billike waarde gemeet word, sluit die bates en laste van filiale by verkryging, nie-bedryfsbates gehou vir verkoop en nie-bedryfsbates wat aan waardedalingsverliese onderworpe is in.

Billike waarde word omskryf as die prys wat ontvang sal word by die verkoop van 'n bepaalde bate of betaal sal word by die oordrag van 'n bepaalde las in 'n ordelike transaksie tussen markdeelnemers onder marktoestande in die hoofmark op die metingsdatum of, in die afwesigheid van 'n hoofmark, die mees voordeligste mark. Vir dié doel word die hoofmark geag die mark te wees wat die groep die meeste betree. Die meting van billike waarde neem die toestand en ligging van die item wat gemeet word en, in die geval van nie-finansiële bates, die hoogste en beste gebruik van die bate in ag. Vir dié doel word die hoogste en beste gebruik van 'n nie-finansiële bate geag 'n gebruik te wees wat fisies moontlik, wettig toelaatbaar en finansiël uitvoerbaar is. Indien die hoogste en beste gebruik van 'n nie-finansiële bate die gebruik van die bate in kombinasie met ander bates behels, is die billike waarde die prys wat ontvang sal word indien die bate saam met die bates aangewend word met die aanname dat daardie bates in die mark beskikbaar is. Billike waarde word nie met transaksiekoste aangepas nie, met dien verstande dat vervoerkoste nie 'n transaksiekoste is nie.

Billike waarde word in die finansiële jaarstate geklassifiseer en aangebied in drie vlakke, gegrond op die onderskeie insette wat by die meting van billike waarde gebruik word.

Eerstevlak-insetdata

Die billike waarde van 'n bate of las wat met eerstevlak-insetdata gemeet word, is gegrond op onaangesuiwerde gekwoteerde pryse.

Tweedevlak-insetdata

In die geval waar die billike waarde van 'n bate of las met tweedevlak-insetdata gemeet word, word die waardasie met gebruikmaking van waarneembare markinligting gedoen. Dié insette sluit gekwoteerde pryse vir 'n soortgelyke bate of las in 'n aktiewe mark, gekwoteerde pryse vir die identiese of 'n soortgelyke bate of las in 'n onaktiewe mark en rentekoerse in. Billike waardes wat teen die huidige waarde van toekomstige kontantvloei bereken word, is by die groep ingesluit.

Derdevlak-insetdata

Die billike waarde van bates en laste wat met gebruikmaking van derdevlak-insetdata gemeet word, word met min of geen waarneembare markinligting gemeet.

Die onderstaande tabel verteenwoordig die maatskappy se finansiële bates en laste wat gemeet word teen billike waarde soos op 28 Februarie 2019. Verwys na aantekening 17 vir openbaarmaking van graanvoorraad wat gemeet word teen billike waarde.

Bates

	Eerstevlak-insetdata	Tweedevlak-insetdata	Derdevlak-insetdata
Finansiële bates teen billike waarde deur wins of verlies			
Produk afgeleide finansiële instrument	-	3 326 279	-
Biologiese bates	-	-	23 988 425
Ekwiteitsbeleggings			
Ongenoteerde aandele	-	127 179	-
Totale bates	-	3 453 458	23 988 425

Laste

	Eerstevlak-insetdata	Tweedevlak-insetdata	Derdevlak-insetdata
Finansiële laste teen billike waarde deur wins of verlies			
Produk afgeleide finansiële instrumente	-	23 277 529	-
Totale laste	-	23 277 529	-

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

5. Billike waarde inligting (vervolg)

Die onderstaande tabel verteenwoordig die maatskappy se finansiële bates en laste wat gemeet word teen billike waarde soos op 28 Februarie 2018.

Bates	Eerstevlak- insetdata	Tweedevlak- insetdata	Derdevlak- insetdata
Finansiële bates teen billike waarde deur wins of verlies			
Produk afgeleide finansiële instrument	-	7 901 040	-
Biologiese bates	-	-	25 802 506
Ekwiteitsbeleggings			
Ongenoteerde aandele	-	127 213	-
Totale bates	-	8 028 253	25 802 506

Laste	Eerstevlak- insetdata	Tweedevlak- insetdata	Derdevlak- insetdata
Finansiële laste teen billike waarde deur wins of verlies			
Produk afgeleide finansiële instrumente	-	17 241 042	-
Totale laste	-	17 241 042	-

Finansiële instrumente gemeet met eerstevlak-insetdata

Die billike waarde van finansiële instrumente wat handel in aktiewe markte is gebaseer op gekwoteerde markpryse op die balansstaatdatum. 'n Mark word geag aktief te wees indien gekwoteerde pryse geredelik en gereeld beskikbaar is van 'n beurs, handelaar, makelaar, bedryf groep, of regulerende agentskap, en dié pryse verteenwoordig werklike en gereelde mark transaksies op 'n armlengte-basis. Die gekwoteerde markpryse wat gebruik word vir die meet van finansiële bates gehou deur die maatskappy, is die huidige bodprys. Hierdie instrumente is ingesluit in vlak 1.

Finansiële instrumente gemeet met tweedevlak-insetdata

Die billike waarde van finansiële instrumente wat nie verhandel in 'n aktiewe mark nie (byvoorbeeld, oor die toonbank afgeleide instrumente) word bepaal deur van waardasietegnieke gebruik te maak. Hierdie waardasietegnieke maak gebruik van waarneembare markdata waar dit beskikbaar is en word so min as moontlik op entiteit spesifieke ramings staat gemaak. As alle beduidende insette wat nodig is om die billike waarde van 'n instrument te bepaal waarneembare data is word die instrument ingesluit in vlak 2.

Finansiële instrumente gemeet met derdevlak-insetdata

Spesifieke waardasietegnieke word gebruik om die waarde van die finansiële instrumente te meet. Verwys na aantekening 17 Biologiese bates vir die waardasietegniek gebruik.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

6. Beleggingseiendom

Groep	2019			2018		
	Koste	Opgehoopte waardevermindering	Drawaarde	Koste	Opgehoopte waardevermindering	Drawaarde
Beleggingseiendom	21 023 718	(1 730 678)	19 293 040	20 567 683	(1 502 921)	19 064 762
Maatskappy	2019			2018		
	Koste	Opgehoopte waardevermindering	Drawaarde	Koste	Opgehoopte waardevermindering	Drawaarde
Beleggingseiendom	29 063 888	(1 817 780)	27 246 108	28 596 002	(1 502 921)	27 093 081

Rekonsiliasie van beleggingseiendom - Groep - 2019

	Openingsaldo	Aankope	Waardevermindering	Totaal
Beleggingseiendom	19 064 762	456 035	(227 757)	19 293 040

Rekonsiliasie van beleggingseiendom - Groep - 2018

	Openingsaldo	Waardevermindering	Totaal
Beleggingseiendom	19 476 683	(411 921)	19 064 762

Rekonsiliasie van beleggingseiendom - Maatskappy - 2019

	Openingsaldo	Aankope	Waardevermindering	Totaal
Beleggingseiendom	27 093 081	467 886	(314 859)	27 246 108

Rekonsiliasie van beleggingseiendom - Maatskappy - 2018

	Openingsaldo	Aankope	Waardevermindering	Totaal
Beleggingseiendom	19 476 683	8 028 319	(411 921)	27 093 081

Billike waarde van beleggingseiendom	23 692 829	25 292 426	34 263 272	33 292 426
--------------------------------------	------------	------------	------------	------------

'n Register met die inligting wat kragtens skedule 29(1) van die Maatskappywet en Regulasie 25(3) van die Maatskappy Regulasies vereis word, is by die maatskappy se geregistreerde kantoor ter insae beskikbaar.

Beleggingseiendom se billike waarde is bepaal deur gebruik te maak van vlak 3 insetdata. Verdiskonteerde kontantvloei sowel as markinligting was gebruik in die billike waarde berekening.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

7. Eiendom, aanleg en toerusting

Groep	2019			2018		
	Koste	Opgehoopte waardevermindering	Drawaarde	Koste	Opgehoopte waardevermindering	Drawaarde
Grond en verbeteringe	362 257 044	(78 561 202)	283 695 842	355 605 969	(72 213 735)	283 392 234
Masjinerie en toerusting	157 486 218	(100 094 532)	57 391 686	147 410 655	(90 999 267)	56 411 388
Motorvoertuie	96 970 981	(50 078 892)	46 892 089	91 944 069	(48 760 819)	43 183 250
Rekenaartoeusting en sagteware	21 103 695	(18 280 082)	2 823 613	19 969 556	(16 362 200)	3 607 356
Huurverbeterings	247 619	(95 238)	152 381	247 618	(38 095)	209 523
Vliegtuig	5 888 364	(2 932 218)	2 956 146	5 888 364	(2 932 218)	2 956 146
Werk in proses	13 280 833	(828 988)	12 451 845	-	-	-
Totaal	657 234 754	(250 871 152)	406 363 602	621 066 231	(231 306 334)	389 759 897

Maatskappy	2019			2018		
	Koste	Opgehoopte waardevermindering	Drawaarde	Koste	Opgehoopte waardevermindering	Drawaarde
Grond en verbeteringe	298 085 722	(76 095 654)	221 990 068	292 089 845	(70 506 912)	221 582 933
Masjinerie en toerusting	147 888 215	(96 165 436)	51 722 779	137 990 126	(88 354 605)	49 635 521
Motorvoertuie	95 138 351	(49 264 188)	45 874 163	90 135 139	(48 101 419)	42 033 720
Rekenaartoeusting en sagteware	20 777 600	(18 108 137)	2 669 463	19 818 218	(16 266 846)	3 551 372
Vliegtuig	5 888 364	(2 932 218)	2 956 146	5 888 364	(2 932 218)	2 956 146
Werk in proses	13 280 833	(828 988)	12 451 845	-	-	-
Totaal	581 059 085	(243 394 621)	337 664 464	545 921 692	(226 162 000)	319 759 692

Rekonsiliasie van eiendom, aanleg en toerusting - Groep - 2019

	Openingsaldo	Aankope	Verkope	Waardevermindering	Waardeda-lingsverlies	Omswaai van waardedaling	Totaal
Grond en verbeteringe	283 392 234	6 651 076	-	(6 968 740)	-	621 272	283 695 842
Masjinerie en toerusting	56 411 388	10 733 893	(101 132)	(9 652 463)	-	-	57 391 686
Motorvoertuie	43 183 250	13 636 330	(3 325 969)	(6 601 522)	-	-	46 892 089
Rekenaartoeusting en sagteware	3 607 356	2 477 196	(34 470)	(3 226 469)	-	-	2 823 613
Huurverbeterings	209 523	-	-	(57 142)	-	-	152 381
Vliegtuig	2 956 146	-	-	-	-	-	2 956 146
Werk in proses	-	13 280 833	-	-	(828 988)	-	12 451 845
Totaal	389 759 897	46 779 328	(3 461 571)	(26 506 336)	(828 988)	621 272	406 363 602

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

7. Eiendom, aanleg en toerusting (vervolg)

Rekonsiliasie van eiendom, aanleg en toerusting - Groep - 2018

	Openingsaldo	Aankope	Verkope	Oorplasinge	Waardevermindering	Totaal
Grond en verbeteringe	275 185 266	16 759 230	-	-	(8 552 262)	283 392 234
Masjinerie en toerusting	56 616 453	11 615 062	(776 810)	1 517 605	(12 560 922)	56 411 388
Motorvoertuie	44 913 435	10 639 897	(2 353 242)	(1 517 621)	(8 499 219)	43 183 250
Rekenaartoerusting en sagteware	5 137 175	1 312 260	(19 116)	-	(2 822 963)	3 607 356
Huurverbeterings	-	247 618	-	-	(38 095)	209 523
Vliegtuig	2 956 146	-	-	-	-	2 956 146
	384 808 475	40 574 067	(3 149 168)	(16)	(32 473 461)	389 759 897

Rekonsiliasie van eiendom, aanleg en toerusting - Maatskappy - 2019

	Openingsaldo	Aankope	Verkope	Waardevermindering	Waardeda-lingsverlies	Omswaai van waardedaling	Totaal
Grond en verbeteringe	221 582 933	5 995 876	-	(6 210 013)	-	621 272	221 990 068
Masjinerie en toerusting	49 635 521	10 556 418	(101 130)	(8 368 030)	-	-	51 722 779
Motorvoertuie	42 033 720	13 612 630	(3 325 969)	(6 446 218)	-	-	45 874 163
Rekenaartoerusting en sagteware	3 551 372	2 302 439	(34 467)	(3 149 881)	-	-	2 669 463
Vliegtuig	2 956 146	-	-	-	-	-	2 956 146
Werk in proses	-	13 280 833	-	-	(828 988)	-	12 451 845
	319 759 692	45 748 196	(3 461 566)	(24 174 142)	(828 988)	621 272	337 664 464

Rekonsiliasie van eiendom, aanleg en toerusting - Maatskappy - 2018

	Openingsaldo	Aankope	Verkope	Oorplasinge	Waardevermindering	Totaal
Grond en verbeteringe	221 449 421	8 049 723	-	-	(7 916 211)	221 582 933
Masjinerie en toerusting	52 602 543	7 877 025	(759 942)	1 517 605	(11 601 710)	49 635 521
Motorvoertuie	43 931 922	10 050 095	(2 139 125)	(1 517 621)	(8 291 551)	42 033 720
Rekenaartoerusting en sagteware	5 080 422	1 278 308	(18 654)	-	(2 788 704)	3 551 372
Vliegtuig	2 956 146	-	-	-	-	2 956 146
	326 020 454	27 255 151	(2 917 721)	(16)	(30 598 176)	319 759 692

'n Register met die inligting wat kragtens skedule 29(1) van die Maatskappywet en Regulasie 25(3) van die Maatskappy Regulasies vereis word, is by die maatskappy se geregistreerde kantoor ter insae beskikbaar.

8. Klandisiewaarde

Groep	2019			2018		
	Koste	Opgehoopte waardedaling	Drawaarde	Koste	Opgehoopte waardedaling	Drawaarde
Klandisiewaarde	3 334 257	-	3 334 257	3 334 257	-	3 334 257

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

9. Ontasbare bates

Groep	2019			2018		
	Koste	Opgehoopte amortisasie	Drawaarde	Koste	Opgehoopte amortisasie	Drawaarde
Kliënteverhoudings	11 405 624	(10 157 735)	1 247 889	11 405 624	(8 774 735)	2 630 889
Handelsname	7 664 909	(7 664 909)	-	7 664 909	(7 664 909)	-
Sagteware	1 200 000	(1 200 000)	-	1 200 000	(1 200 000)	-
Totaal	20 270 533	(19 022 644)	1 247 889	20 270 533	(17 639 644)	2 630 889

Maatskappy	2019			2018		
	Koste	Opgehoopte amortisasie	Drawaarde	Koste	Opgehoopte amortisasie	Drawaarde
Kliënteverhoudings	5 675 000	(5 419 111)	255 889	5 675 000	(4 284 111)	1 390 889

Rekonsiliasie van ontasbare bates - Groep - 2019

	Openingsaldo	Amortisasie	Totaal
Kliënteverhoudings	2 630 889	(1 383 000)	1 247 889

Rekonsiliasie van ontasbare bates - Groep - 2018

	Openingsaldo	Aankope	Amortisasie	Totaal
Kliënteverhoudings	2 525 889	1 240 000	(1 135 000)	2 630 889

Rekonsiliasie van ontasbare bates - Maatskappy - 2019

	Openingsaldo	Amortisasie	Totaal
Kliënteverhoudings	1 390 889	(1 135 000)	255 889

Rekonsiliasie van ontasbare bates - Maatskappy - 2018

	Openingsaldo	Amortisasie	Totaal
Kliënteverhoudings	2 525 889	(1 135 000)	1 390 889

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

10. Beleggings in filiale

Die volgende tabel lys die entiteite wat deur die groep beheer word, óf direk of indirek deur filiale.

Maatskappy

Naam van maatskappy	% aandeel- houding 2019	% aandeel- houding 2018	Drabedrag 2019	Drabedrag 2018
Oos Vrystaat Kunsmis Eiendoms Beperk	54.26 %	51.00 %	10 200 000	10 200 000
OVK Rekenardienste Eiendoms Beperk	100.00 %	100.00 %	100	100
Van Lill Woolbuyers Eiendoms Beperk	100.00 %	100.00 %	120	120
Oos Kaap Boerdery en Graanhandelaars Eiendoms Beperk	100.00 %	100.00 %	8	8
OVK Eiendomme Eiendoms Beperk	100.00 %	100.00 %	120	120
Blue Crane Fibre Eiendoms Beperk	100.00 %	100.00 %	100	100
OVK Lesotho Eiendoms Beperk	80.00 %	80.00 %	800 000	800 000
Matla Energy Eiendoms Beperk	74.00 %	74.00 %	740	740
			11 001 188	11 001 188

Die netto resultate van die filiale word ten volle verantwoord in die finansiële state van die Groep.

Die nie-beherende belang vir die periode is 'n verlies van R123 363 (2018: wins R339 516), waarvan 'n wins van R251 491 (2018: wins 253 958) toegeskryf is aan Oos Vrystaat Kunsmis Eiendoms Beperk, 'n verlies van R145 427 (2018: R 122 200) toegeskryf is aan OVK Lesotho Eiendoms Beperk en 'n verlies van R229 427 (2018: wins R 207 758) toegeskryf is aan Matla Energy Eiendoms Beperk. Die nie-beherende belang is nie wesenlik vir die groep nie.

11. Beleggings in gesamentlik beheerde ondernemings

Groep

Naam van maatskappy	% aandeel- houding 2019	% aandeel- houding 2018	Drabedrag 2019	Drabedrag 2018
Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk	49.00 %	49.00 %	2 094 281	1 945 535
Orange River Popcorn Eiendoms Beperk	50.00 %	50.00 %	2 325 750	1 984 553
Poli Ea Thaba Eiendoms Beperk	49.00 %	49.00 %	(46 326)	111 082
			4 373 705	4 041 170

Maatskappy

Naam van maatskappy	% aandeel- houding 2019	% aandeel- houding 2018	Drabedrag 2019	Drabedrag 2018
Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk	49.00 %	49.00 %	59	59
Orange River Popcorn Eiendoms Beperk	50.00 %	50.00 %	60	60
Poli EA Thaba Eiendoms Beperk	49.00 %	49.00 %	490	490
			609	609

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

Groep		Maatskappy	
2019	2018	2019	2018
R	R	R	R

11. Beleggings in gesamentlik beheerde ondernemings (vervolg)

a) Belange in gesamentlik beheerde ondernemings

Die uitgereikte aandelekapitaal van die gesamentlik beheerde ondernemings sowel as die belang wat die groep daarin hou, is onveranderd teenoor die vorige jaar, tensy anders aangedui.

Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk

Die groep hou 'n belang van 49% in Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk. Die groep het die belang gedurende 2005 met die oprigting van die maatskappy verkry.

Orange River Popcorn Eiendoms Beperk

Die groep hou 'n belang van 50% in Orange River Popcorn Eiendoms Beperk. Die groep het die belang op 1 Julie 2004 verkry. Orange River Popcorn Eiendoms Beperk is op 6 Maart 2003 geïnkorporeer.

Poli Ea Thaba Eiendoms Beperk

Die groep hou 'n belang van 49% in Poli Ea Thaba Eiendoms Beperk. Die groep het die belang gedurende 2017 met die oprigting van die maatskappy verkry.

b) Hoofdoelstellings en aard van besigheid

Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk

Agent vir koop en verkoop van vesel en veselprodukte. Die maatskappy is in Suid-Afrika bedrywig.

Orange River Popcorn Eiendoms Beperk

Aankoop, verpakking en verkoop van springmielies. Die maatskappy is in Suid-Afrika bedrywig.

Poli Ea Thaba Eiendoms Beperk

Agent vir koop en verkoop van vesel en veselprodukte. Die maatskappy is in Lesotho bedrywig.

c) Verpligtinge en voorwaardelike aanspreeklikhede met betrekking tot gesamentlik beheerde ondernemings

Daar is geen verpligtinge en voorwaardelike aanspreeklikhede met betrekking tot die groep se belang in die gesamentlik beheerde ondernemings nie.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasiensnommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
11. Beleggings in gesamentlik beheerde ondernemings (vervolg)				
d) Finansiële inligting van binnelandse gesamentlik beheerde ondernemings				
Finansiële stand van binnelandse gesamentlik beheerde ondernemings				
Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk				
Niebedryfsbates				
Nie finansiële bates			11 884	13 780
Finansiële bates			118 465	95 534
Bedryfsbates				
Kontant en kontantekwivalente			360 202	589 819
Ander bedryfsbates			12 115 154	9 857 153
Bedryfslaste				
Handels- en ander krediteure			7 991 685	6 467 022
Ander finansiële laste			339 977	118 785
Ekwiteit			4 274 043	3 970 479
Rekonsiliasie van ekwiteit met die gekonsolideerde drabedrae				
Opening netto bates			3 970 479	2 530 102
Wins vir die jaar			1 198 338	1 988 387
Dividend verklaar			(894 774)	(548 010)
Sluitings netto bates			4 274 043	3 970 479
Belang van die groep in die bogenoemde ekwiteit, gegrond op sy aandeelhouding in entiteite			2 094 222	1 945 476
Kosprys van belegging			59	59
Drabedrag van belegging			2 094 281	1 945 535
Finansiële prestasie van binnelandse gesamentlik beheerde ondernemings				
Inkomste			4 751 965	4 898 776
Verdienste voor rente, belasting, waardevermindering en amortisasie			1 416 213	2 610 138
Waardevermindering			(1 897)	(2 471)
Finansieringsinkomste			250 149	203 938
Finansieringskoste			(107)	(49 956)
Voorbelastingwins			1 664 358	2 761 649
Belasting			(466 020)	(773 262)
Wins vir die jaar			1 198 338	1 988 387
Rekonsiliasie van opsommende finansiële inligting				
Wins vir die jaar			1 198 338	1 988 387
Wins vir tydperk wat belang besit word			1 198 338	1 988 387
Aangepaste wins			-	-
% Belang in gesamentlik beheerde onderneming			49%	49%
Bedrag van belang			587 186	974 310

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019	2018	2019	2018
	R	R	R	R
11. Beleggings in gesamentlik beheerde ondernemings (vervolg)				
Orange River Popcorn Eiendoms Beperk				
Niebedryfsbates				
Bedryfsbates				
Kontant en kontantekwivalente			28 693	1 585 414
Ander bedryfsbates			22 749 618	28 497 266
Niebedryfslaste				
Uitgesteldebelaasting-aanspreeklikheid			-	4 389
Bedryfslaste				
Handels- en ander krediteure			4 977 780	1 493 118
Ander finansiële laste			12 792 259	24 259 296
Ekwiteit			5 008 272	4 325 877
Rekonsiliasie van ekwiteit met die gekonsolideerde drabedrae				
Voorverkrygings winste			359 686	359 686
Na verkrygings winste - Opening balans			3 966 192	3 810 347
Wins vir die jaar			682 394	155 844
Sluitings netto bates			5 008 272	4 325 877
Belang van die groep in die bogenoemde ekwiteit, gegrond op sy aandeelhouding in entiteite			2 325 690	1 984 493
Kosprys van belegging			60	60
Drabedrag van belegging			2 325 750	1 984 553
Finansiële prestasie van binnelandse gesamentlik beheerde ondernemings				
Inkomste			135 271 420	110 022 416
Verdienste voor rente, belasting, waardevermindering en amortisasie			4 166 016	2 842 944
Finansieringsinkomste			7 104	-
Finansieringskoste			(3 231 447)	(2 626 494)
Voorbelastingwins			941 673	216 450
Belasting			(259 279)	(60 606)
Wins vir die jaar			682 394	155 844
Rekonsiliasie van opsommende finansiële inligting				
Wins vir die jaar			682 394	155 844
Wins vir tydperk wat belang besit word			682 394	155 844
Aangepaste wins			-	-
% Belang in gesamentlik beheerde onderneming			50%	50%
Bedrag van belang			341 197	77 922

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
11. Beleggings in gesamentlik beheerde ondernemings (vervolg)				
Finansiële stand van buitelandse gesamentlik beheerde ondernemings				
Poli Ea Thaba Eiendoms Beperk				
Niebedryfsbates			64 344	7 795
Finansiële bates				
Bedryfsbates				
Kontant en kontantekwivalente			172 326	948 510
Ander bedryfsbates			242 168	2 186 698
Bedryfslaste				
Handels- en ander krediteure			573 381	2 833 279
Ander finansiële laste			-	83 028
Ekwiteit			(94 543)	226 696
Rekonsiliasie van ekwiteit met die gekonsolideerde drabedrae				
Uitreik van aandele			1 000	1 000
Opening netto bates			225 696	(172 607)
Wins/(verlies) vir die jaar			(321 239)	398 303
Sluitings netto bates			(94 543)	226 696
Belang van die groep in die bogenoemde ekwiteit, gegrond op sy aandeelhouding in entiteite			(46 816)	110 592
Kosprys van belegging			490	490
Drabedrag van belegging			(46 326)	111 082
Finansiële prestasie van buitelandse gesamentlik beheerde ondernemings				
Inkomste			-	2 099 490
Verdienste voor rente, belasting, waardevermindering en amortisasie			(556 717)	587 569
Finansieringsinkomste			178 929	118 919
Finansieringskoste			-	(175 418)
Voorbelastingwins/(verlies)			(377 788)	531 070
Belasting			56 549	(132 768)
Wins/(verlies) vir die jaar			(321 239)	398 302
Rekonsiliasie van opsommende finansiële inligting				
Wins/(verlies) vir die jaar			(321 239)	398 302
Wins/(verlies) vir tydperk wat belang besit word			(321 239)	398 302
Aangepaste wins			-	-
% Belang in gesamentlik beheerde onderneming			49%	49%
Bedrag van belang			(157 407)	195 168

12. Belegging in geassosieerde

Groep

Naam van maatskappy	% aandeel- houding 2019	% aandeel- houding 2018	Drabedrag 2019	Drabedrag 2018
VGK Beleggings Eiendoms Beperk	44.11 %	44.11 %	3 214 155	3 021 169

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

12. Belegging in geassosieerde (vervolg)

Maatskappy

Naam van maatskappy	% aandeel- houding 2019	% aandeel- houding 2018	Drabedrag 2019	Drabedrag 2018
VGK Beleggings Eiendoms Beperk	44.11 %	44.11 %	141 643	141 643

a) Belang in geassosieerde maatskappy

Die uitgereikte aandeelkapitaal van die geassosieerde maatskappy sowel as die belang wat die groep daarin hou, is onveranderd teenoor die vorige jaar, tensy anders aangedui.

VGK Beleggings Eiendoms Beperk

Die groep hou 'n belang van 44.11% in VGK Beleggings Eiendoms Beperk. Die groep het 'n belang van 25% verkry gedurende 2005. Die belang hier verhoog na 32.78% gedurende 2007, na 39.44% in 2014 en na 44.11% in 2016. Daar is geen gekwoteerde markprys beskikbaar vir VGK Beleggings Eiendoms Beperk se aandele nie.

b) Hoofdoelstellings en aard van besigheid

VGK Beleggings Eiendoms Beperk

Verhuring van eiendom. Die maatskappy is in Suid-Afrika bedrywig.

c) Finansiële inligting van binnelandse geassosieerde maatskappy

VGK Beleggings Eiendoms Beperk

Niebedryfsbates		
Nie finansiële bates	21 104 720	20 106 956
Finansiële bates	5 000	5 000
Bedryfsbates		
Kontant en kontantekwivalente	1 159 064	1 605 266
Ander bedryfsbates	30 894	62 971
Niebedryfslaste		
Uitgesteldebelaasting-aanspreeklikheid	2 745 330	2 686 238
Bedryfslaste		
Handels- en ander krediteure	412 282	389 399
Ekwiteit	19 142 066	18 704 556
Rekonsiliasie van ekwiteit met die gekonsolideerde drabedrae		
Voorverkrygte winste	4 377 994	4 377 994
Na verkrygings winste - Openings balans	14 326 562	13 847 850
Wins vir die jaar	437 510	478 712
Sluitings netto bates	19 142 066	18 704 556
Rekeningkundige beleid verandering	(2 428 112)	(2 428 112)
Aangepaste sluitingsbalans	16 713 954	16 276 444
Belang van die groep in die bogenoemde ekwiteit, gegrond op sy aandeelhouding in entiteite	3 072 512	2 879 526
Kosprys van belegging	141 643	141 643
Drabedrag van belegging	3 214 155	3 021 169

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
12. Belegging in geassosieerde (vervolg)				
Finansiële prestasie van binnelandse geassosieerde maatskappy				
Inkomste			2 872 072	2 440 871
Verdienste voor rente, belasting, waardevermindering en amortisasie			538 648	488 506
Waardevermindering en amortisasie			(3 484)	(3 732)
Finansieringsinkomste			100 706	171 005
Finansieringskoste			(16 642)	(3 714)
Voorbelastingwinst			619 228	652 065
Belasting			(181 718)	(173 353)
Winst vir die jaar			437 510	478 712

Rekonsiliasie van opsommende finansiële inligting				
Winst vir die jaar			437 510	478 712
Winst vir tydperk wat belang besit word			437 510	478 712
Aangepaste wins			-	-
% Belang in geassosieerde maatskappy			44.11%	44.11%
Bedrag van belang			192 986	211 160

13. Ander finansiële bates

Teen billike waarde deur wins of verlies

Produk afgeleide finansiële instrumente	3 326 279	7 901 040	3 326 279	7 901 040
---	-----------	-----------	-----------	-----------

Ekwiteitsbelegging

Genoteerde en ongenoteerde aandele	127 179	127 213	127 179	127 213
------------------------------------	---------	---------	---------	---------

Totale ander finansiële bates

3 453 458	8 028 253	3 453 458	8 028 253
------------------	------------------	------------------	------------------

Niebedryfsbates

Ekwiteitsbelegging	127 179	127 213	127 179	127 213
--------------------	---------	---------	---------	---------

Bedryfsbates

Teen billike waarde deur wins of verlies	3 326 279	7 901 040	3 326 279	7 901 040
--	-----------	-----------	-----------	-----------

3 453 458	8 028 253	3 453 458	8 028 253
------------------	------------------	------------------	------------------

Billikewaarde inligting

Ongenoteerde beleggings wat nie 'n gekwoteerde prys in 'n aktiewe mark het nie, en waarvan die billike waarde nie betroubaar gemeet kan word nie, word teen kosprys gemeet.

Die maksimum blootstelling aan kredietrisiko op die verslagdoeningsdatum is gelyk aan die billike waarde van ekwiteitsbeleggings.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
14. Uitgesteldebelaasting				
Uitgesteldebelaastinglas				
Versnelde kapitaalkortings vir belastingdoeleindes	(6 256 818)	(6 595 717)	(5 194 674)	(5 717 806)
Met verkryging van filiaal	(15 561 316)	(15 561 316)	-	-
Huurkooptoeleae	(4 509 533)	(4 754 209)	(4 509 533)	(4 754 209)
Billike waarde reserwe	(2 525 511)	(1 394 051)	-	-
Totale uitgesteldebelaastinglas	(28 853 178)	(28 305 293)	(9 704 207)	(10 472 015)

Uitgesteldebelaastingbate

Tydlike verskil weens voorsienings	7 679 213	14 098 417	7 498 022	13 815 104
Intergroep voorraad	5 596	7 872	-	-
Uitgesteldebelaasting balans van tydelike verskille anders as ongebruikte belastingverliese	7 684 809	14 106 289	7 498 022	13 815 104
Belastingverlies beskikbaar vir verrekening teen toekomstige belasbare inkomste	442 780	476 715	-	-
Totale uitgesteldebelaastingbate, netto van waardasie-aanpassing erken	8 127 589	14 583 004	7 498 022	13 815 104

Die uitgesteldebelaastingbate en die uitgesteldebelaastinglas is verwant aan inkomstebelasting in dieselfde jurisdiksie, en die wet laat netto vereffening toe. Dus is dit in die staat van finansiële posisie verreken as volg:

Uitgesteldebelaastinglas	(20 882 010)	(17 327 607)	(2 206 185)	-
Uitgesteldebelaastingbate	156 421	3 605 318	-	3 343 089
Totale netto uitgesteldebelaastingbate/(las)	(20 725 589)	(13 722 289)	(2 206 185)	3 343 089

Rekonsiliasie van uitgesteldebelaastingbate / (las)

Aan begin van die jaar	(13 722 289)	(16 109 472)	3 343 089	(1 750 744)
Voorsiening vir waardedaling in debiteure	1 979 801	350 065	2 011 104	318 762
Slytasietoelae	(1 672 207)	(2 746 946)	(1 487 973)	(2 308 988)
Huurkooptoeleae	244 676	832 909	244 676	832 909
Voorsiening vir uitgawes	(6 438 925)	5 988 132	(6 441 289)	5 993 848
Voorsiening vir werknemersvoordele	51 023	(60 925)	124 208	257 302
Intergroep voorraad	(2 275)	7 873	-	-
Aangeslane verlies	(33 934)	(378 524)	-	-
Billike waarde aanpassing	(1 131 459)	(1 605 400)	-	-
	(20 725 589)	(13 722 289)	(2 206 185)	3 343 089

Erkenning van uitgesteldebelaastingbate

Die groep erken die bedrag van 'n uitgesteldebelaastingbate op grond van die volgende bewyse wat erkenning ondersteun:

- die benutting van die uitgesteldebelaastingbate afhanklik is van toekomstige belasbare winste wat meer is as die winste voortspruitend uit die omswaai van 'n bestaande belasbare tydelike verskil; en
- die entiteit óf in die huidige óf in die vorige tydperk 'n verlies gely het in die belastingjurisdiksie wat op die uitgesteldebelaastingbate betrekking het.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
15. Langtermynhuurkope en termynlenings				
Billike waarde van huurkope en termynlenings ontvangbaar op jaareinde				
- binne een jaar	155 275 296	152 115 983	155 275 296	152 115 983
- binne twee tot vyf jaar	234 632 205	194 279 224	234 632 205	194 279 224
- na vyf jaar	-	-	-	-
	389 907 501	346 395 207	389 907 501	346 395 207
minus: onverdiende finansieringsinkomste	(64 544 399)	(52 126 256)	(64 544 399)	(52 126 256)
	325 363 102	294 268 951	325 363 102	294 268 951
Niebedryfsbates	170 087 806	142 152 968	170 087 806	142 152 968
Bedryfsbates ingesluit by debiteure	155 275 296	152 115 983	155 275 296	152 115 983
	325 363 102	294 268 951	325 363 102	294 268 951

Die drawaardes van langtermynhuurkope en termynlenings reflekteer hulle billike waarde.

Huurkope kan oor tydperke langer as 12 maande betaal word. Die onderliggende bates dien as sekuriteit vir die skuld. Die onderskeie rekenings dra rente teen wisselende rentekoerse.

Die gemiddelde effektiewe leningskoers vir huurkope en termynlenings was 11.59% (2018: 11.72%).

Huurkope word as agterstallig beskou wanneer een paalement agterstallig is of die realiseerbare waarde van die item onder huurkoop minder is as die aflosbare bedrag.

Termynlenings word as agterstallig beskou wanneer een paalement agterstallig is.

Die ouderdomsontleding van totale huurkope en termynlenings is soos volg:

Nie agterstallig op balansstaatdatum	312 661 807	272 689 374	312 661 807	272 689 374
Betaalbaar op balansstaatdatum				
- agterstallig	12 701 295	21 579 577	12 701 295	21 579 577
	325 363 102	294 268 951	325 363 102	294 268 951

Handelsdebiteure, huurkope en termynlenings word gesamentlik getoets vir waardedaling, verwys na aantekening 20

16. Ledefondse

Saldo aan die begin van die jaar	24 574	17 779	24 574	17 779
Aanpassing aandeelhouderslening	-	6 795	-	6 795
	24 574	24 574	24 574	24 574
Niebedryfsbates	24 574	24 574	24 574	24 574
Bedryfsbates	-	-	-	-
	24 574	24 574	24 574	24 574
Ledefondse				
Klein Karoo Landbou Beperk	2 046	2 046	2 046	2 046
GWK Beperk	22 528	22 528	22 528	22 528
	24 574	24 574	24 574	24 574

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

17. Biologiese bates

Groep	2019			2018		
	Koste	Billike waarde aanpassing	Drawaarde	Koste	Billike waarde aanpassing	Drawaarde
Skaap	23 988 425	-	23 988 425	25 802 506	-	25 802 506
Maatskappy	2019			2018		
	Koste	Billike waarde aanpassing	Drawaarde	Koste	Billike waarde aanpassing	Drawaarde
Skaap	23 988 425	-	23 988 425	25 802 506	-	25 802 506

Rekonsiliasie van biologiese bates - Groep - 2019

	Openingsaldo	Wins op huidige voerkrale	Voorsiening vir wol	Vervreem- dings	Totaal
Skaap	25 802 506	182 133 397	2 568 590	(186 516 068)	23 988 425

Rekonsiliasie van biologiese bates - Groep - 2018

	Openingsaldo	Wins op huidige voerkrale	Toevoegings	Vervreem- dings	Totaal
Skaap	20 267 988	452 276	166 068 826	(160 986 584)	25 802 506

Rekonsiliasie van biologiese bates - Maatskappy - 2019

	Openingsaldo	Toevoegings	Voorsiening vir wol	Vervreem- dings	Totaal
Skaap	25 802 506	182 133 397	2 568 590	(186 516 068)	23 988 425

Rekonsiliasie van biologiese bates - Maatskappy - 2018

	Openingsaldo	Wins op huidige voerkrale	Toevoegings	Vervreem- dings	Totaal
Skaap	20 267 988	452 276	166 068 826	(160 986 584)	25 802 506

Risikobestuurstrategie verwant aan landbou-aktiwiteite

Vraag en aanbod risiko:

Die maatskappy is blootgestel aan risiko wat ontstaan uit skommeling in die prys van vee, voer en vleis. Die maatskappy bestuur die risiko deur die handhawing van die volumes van vee in die voerkrale en dus die uitskakeling van die risiko van die pryskommeling oor die tydperk van 12 maande.

Klimaat- en ander risiko's:

Die voerkrale is blootgestel aan die risiko van skade weens siektes en ander natuurlike kragte. Die maatskappy het prosesse in plek gestel op monitering en beperking van hierdie risiko's. Die maatskappy is nie verseker teen natuurlike rampe nie.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

17. Biologiese bates (vervolg)

Regulatoriese- en omgewingsrisiko:

Die slag van lewendehawe is onderhewig aan die wette en regulasies van die slag van lewende hawe bedryf. Die maatskappy het prosesse in plek wat gemik is op die monitering en die beperking van die risiko's insluitend gereelde gesondheidsinspeksies.

Meting van billike waarde van biologiese bates:

a. Billike waarde hiërargie

Die maatskappy het voerkraalaktiwiteite. Lewendehawe in die voerkrale hou op om 'n biologiese bate te wees op die punt wat dit geslag word. Die billike waarde meting vir vee van R23 988 425 (2018: R25 802 506) is gekategoriseer as vlak 3 billike waarde gebaseer op die insette tot die waardasietegnieke wat gebruik word. 'n Vlak 3 billike waarde word bepaal deur onwaarneembare insette.

b. Vlak 3 billike waarde

Die volgende tabel toon 'n rekonsiliasie van die openingsaldo's en die eindsaldo's vir vlak 3 billike waardes.

Openingsaldo	25 802 506	20 267 988	25 802 506	20 267 988
Aankope	182 133 396	166 068 826	182 133 396	166 068 826
Lewendehawe geslag	(186 516 067)	(160 986 584)	(186 516 067)	(160 986 584)
Wins (verlies) op huidige kraal	2 568 590	452 276	2 568 590	452 276
	23 988 425	25 802 506	23 988 425	25 802 506

c. Waardasietegnieke en beduidende onwaarneembare insette:

Die volgende tabel toon die waardasietegnieke gebruik in die meet van billike waardes, sowel as die beduidende onwaarneembare insette gebruik.

Type	Waardasietegniek	Wesentliche onwaarneembare insette	Onderlinge verwantskappe tussen sleutel onwaarneembare insette en billike waardasiemeting
Lewendehawe (Skape)	Markvergelyking tegniek is gebruik. Die waardasie model is gebaseer op die inkomste wat gegenereer word deur die slag, na inagneming van die gewig, graad, ras en uitslagpersentasie.	Beduidende insette verkry, sluit in: - Beraamde geweege gemiddelde uitslagpersentasie tussen 42% en 47%; en beraamde slagverkoopprys geweege gemiddeld van R66 / kg (skape); en beraamde uitslag gewig per eenheid van 21,00 kg (skape).	Die beraamde billike waarde sal verhoog / (afneem) indien: - Die beraamde slagverkoopprys hoër / (laer); en - Die beraamde uitslagpersentasie hoër / (laer); en - Die beraamde gemiddelde gewig hoër / (laer) is.

d. Sensitiwiteits analise

Indien die biologiese bate R1 per kg en 1 kg meer uitslag sal dit 'n effek van R 1 418 518 (2018: R1 489 209) op die waardasie hê. Indien die biologiese bate R1 per kg en 1 kg minder uitslag sal dit 'n effek van R 1 384 208 (2018: R1 457 183) op die waardasie hê.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
18. Voorraad				
Maalbedryf	49 128 822	61 355 896	49 128 822	61 355 896
Handelsvoorraad	329 165 050	288 433 139	310 443 187	275 123 947
Graanvoorraad teen billike waarde	423 032 912	286 836 842	423 032 912	286 836 842
Lewendehawe, vesel en abattoir	22 050 403	19 739 439	20 362 096	17 522 790
Voertuie en onderdele	38 900 145	33 616 097	24 480 316	27 227 102
	862 277 332	689 981 413	827 447 333	668 066 577

Billike waarde van graanvoorraad

Billike waarde met tweedevlak-insetdata gemeet	423 032 912	286 836 842	423 032 912	286 836 842
--	-------------	-------------	-------------	-------------

Die billikewaarde-aanpassings van graanvoorraad word as 'n afsonderlike item by ander winste en verliese ingesluit en dienooreenkomstig in aantekening 33 geopenbaar. Die waarde van die graanvoorraad is bereken deur Safex min vervoerdiffrensiaal volgens die JSE.

19. Lenings aan groepmaatskappye

Filiale

Oos Vrystaat Kunsmis Eiendoms Beperk	-	-	14 666 871	5 802 109
OVK Rekenardienste Eiendoms Beperk (Aandele Transaksie)	-	-	78 301 752	76 413 266
Oos Kaap Boerdery en Graanhandelaars Eiendoms Beperk	-	-	400 000	400 000
OVK Eiendomme Eiendoms Beperk	-	-	-	2 835 899
Blue Crane Fibre Eiendoms Beperk	-	-	5 326 865	7 603 677
Van Lill Woolbuyers Eiendoms Beperk	-	-	3 600 917	2 798 590
Matla Energy Eiendoms Beperk	-	-	19 552 489	9 176 060
OVK Empowerment Eiendoms Beperk	7 460	260	7 200	-
OVK Beherend Eiendoms Beperk (Belegging in filiaal)	1 070	1 070	1 070	1 070
OVK Lesotho Eiendoms Beperk	-	-	1 055 747	599 290
	8 530	1 330	122 912 911	105 629 961

Die lening aan Oos Vrystaat Kunsmis Eiendoms Beperk verdien rente teen primakoers minus 0.50% en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Die lening aan OVK Rekenardienste Eiendoms Beperk verdien rente teen primakoers minus 2.00% en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Die lening aan Oos Kaap Boerdery en Graanhandelaars Eiendoms Beperk verdien rente teen toepaslike bank beleggingskoers en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Die lening aan OVK Eiendomme Eiendoms Beperk verdien rente teen primakoers minus 2.00% en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Die lening aan Blue Crane Fibre Eiendoms Beperk verdien rente teen primakoers minus 2.00% en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Die lening aan Van Lill Woolbuyers Eiendoms Beperk verdien rente teen primakoers minus 2.00% en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Die lening aan Matla Energy Eiendoms Beperk verdien rente teen primakoers minus 0.50% en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Die lening aan OVK Empowerment Eiendoms Beperk verdien rente teen primakoers minus 0.50% en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019	2018	2019	2018
	R	R	R	R

19. Lenings aan groepmaatskappye (vervolg)

Die lening aan OVK Lesotho Eiendoms Beperk verdien rente teen primakoers minus 0.50% en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Blootstelling aan rentekoersrisiko

Verwys na aantekening 4 Finansiële instrumente en risiko bestuur vir die openbaarmaking van die rentekoersrisiko en bestuur daarvan.

Billike waarde van lenings aan groepmaatskappye

Die billike waarde van lenings aan groepmaatskappye is gelyk aan hulle drabedrae.

20. Handels- en ander debiteure

Finansiële instrumente:

Handelsdebiteure	1 680 077 133	1 459 481 334	1 663 914 645	1 451 613 447
Safex deposito deur Oos Kaap Boerdery en	50 818 565	21 731 534	50 818 565	21 731 534
Graanhandelaars Eiendoms Beperk				
Toelaag vir kredietverliese	(35 557 014)	(26 129 384)	(35 557 014)	(25 980 325)
Handels- en ander debiteure teen geamortiseerde	1 695 338 684	1 455 083 484	1 679 176 196	1 447 364 656
koste				
Ander debiteure	4 828 093	17 007 232	14 196 120	16 932 297

Nie-finansiële instrumente:

BTW ontvangbaar	58 212 217	27 781 985	55 800 841	26 135 199
-----------------	------------	------------	------------	------------

Totale handels- en ander debiteure

1 758 378 994 1 499 872 701 1 749 173 157 1 490 432 152

Kategorie van handels- en ander debiteure

Handels- en ander debiteure word soos volg gekategoriseer volgens IFRS 9: Finansiële instrumente:

Teen geamortiseerde koste	1 700 166 777	1 472 090 716	1 693 372 316	1 464 296 953
Nie-finansiële instrumente	58 212 217	27 781 985	55 800 841	26 135 199
	1 758 378 994	1 499 872 701	1 749 173 157	1 490 432 152

Blootstelling tot kredietrisiko

Handelsdebiteure stel die maatskappy inherent aan kredietrisiko bloot. Dit is die risiko dat die maatskappy finansiële verlies sal lei indien kliënte nie betalings nakom nie.

Ten einde die risiko van finansiële verlies van wanbetalings te verminder, handel die maatskappy net met kredietwaardige kliënte met konsekwente betalingsgeskiedenis. Voldoende sekuriteite of waarborge word ook verkry indien toepaslik. Elke kliënt word individueel vir kredietwaardigheid geanaliseer voordat die terme en voorwaardes aangebied word. Statistiese kredietpuntmodelle word gebruik om kliënte te analiseer. Hierdie modelle maak gebruik van inligting wat deur die kliënte sowel as eksterne data (waar beskikbaar) verskaf word. Kredietlimiete is in plek en word hersien en goedgekeur deur kredietbestuurders en die senior kredietkomitee. Die blootstelling aan kredietrisiko en die kredietwaardigheid van kliënte word voortdurend gemonitor.

Die gemiddelde kredietperiode op handelsdebiteure is 140.33 dae (2018: 138.59 dae). Rente vanaf prima minus 0.5% tot prima plus 8% word gehef op uitstaande handelsdebiteure .

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasiensnommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

20. Handels- en ander debiteure (vervolg)

'n Slegteskuld voorsiening word erken vir alle handelsdebiteure, ooreenkomstig IFRS 9 Finansiële Instrumente, en word aan die einde van elke verslagtydperk gemonitor. Bykomend tot die voorsiening vir slegte skulde word handelsdebiteure afgeskryf wanneer daar geen redelike verwagting van herstel is nie, byvoorbeeld wanneer 'n debiteur onder likwidasie geplaas is. Handelsdebiteure wat afgeskryf is, is nie onderhewig aan afdwingsaksies nie.

Die groep meet die verliestoelaag vir handelsdebiteure deur die vereenvoudigde benadering toe te pas wat deur IFRS 9 voorgeskryf word. In ooreenstemming met hierdie benadering word die verliestoelaag op handelsdebiteure bepaal as die leeftyd verwagte kredietverliese op handelsdebiteure. Hierdie lewenslange verwagte kredietverliese word beraam deur gebruik te maak van 'n voorsieningsmatriks, wat hieronder aangebied word.

Die verwagte kredietverliese word gemeet deur debiteure te groepeer op die grond van gedeelde kredietrisiko eienskappe en die dae wat die debiteure agterstallig is. Die verwagte verlieskoerse wat in die model gebruik word, is gebaseer op die slegte skuld wat afgeskryf is, persentasie van rekeninge agterstallig, reënval patrone en ekonomiese groei in die bedieningsgebiede oor 'n 5 jaar tydperk. Die historiese verlieskoerse word aangepas om huidige en toekomstige inligting oor makro-ekonomiese faktore te weerspieël wat die vermoë van die kliënte beïnvloed om betalings te maak. Die groep het die verwagte ekonomiese groei geïdentifiseer as die mees relevantste faktor, wat dan gebruik word om die historiese verlieskoerse aan te pas. Daar is ook gekyk vir kliente met termynlenings, Avo en produksie lenings of die klient nog voortgaan met sy boerdery bedrywighede. Aangesien 'n klient wat nie meer voortgaan met sy bedrywighede, 'n hoër risiko is vir wanbetaling.

Die skattingstegnieke wat verduidelik is, is vir die eerste keer in die huidige finansiële tydperk toegepas as gevolg van die aanvaarding van IFRS 9. Handelsdebiteure is voorheen slegs voorsien as daar objektiewe bewyse was dat die bate nie ten volle invorderbaar is nie. Die waardedaling is bereken as die verskil tussen die drabedrag en die huidige waarde van die verwagte toekomstige kontantvloei.

Die verliestoelae soos op 28 Februarie 2019 en 1 Maart 2018 (volgens IFRS 9) is soos volg bepaal:

Groep	2019	2019	2018	2018
	Geskatte bruto drabedrag	Toelaag vir kredietver- liese (Leeftyd verwagte krediet verlies)	Geskatte bruto drabedrag	Toelaag vir kredietver- liese (Leeftyd verwagte krediet verlies)
Verwagte kredietverlieskoers:				
Nie agterstallig nie: 0.48% (2018: 0.19%)	1 781 395 226	8 500 775	1 543 938 613	2 997 870
31 - 60 dae agterstallig: 7.08% (2018: 7.35%)	35 743 615	2 531 595	25 203 988	1 853 316
61 - 90 dae agterstallig: 9.48% (2018: 23.51%)	29 989 858	2 843 619	17 227 558	4 050 434
91 - 120 dae agterstallig: 17.39% (2018: 33.90%)	6 550 754	1 139 288	10 442 675	3 539 728
Meer as 120 dae agterstallig: 43.42% (2018: 51.55%)	47 304 051	20 541 737	26 553 003	13 688 035
Totaal	1 900 983 504	35 557 014	1 623 365 837	26 129 383

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

20. Handels- en ander debiteure (vervolg)

Maatskappy	2019	2019	2018	2018
	Geskatte bruto drabedrag	Toelaag vir kredietver- liese (Leeftyd verwagte krediet verlies)	Geskatte bruto drabedrag	Toelaag vir kredietver- liese (Leeftyd verwagte krediet verlies)
Verwagte kredietverlieskoers:				
Nie agterstallig nie: 0.48% (2018: 0.19%)	1 766 249 981	8 500 775	1 536 292 019	2 934 378
31 - 60 dae agterstallig: 7.14% (2018: 7.35%)	35 455 628	2 531 595	25 120 264	1 847 513
61 - 90 dae agterstallig: 9.60% (2018: 23.55%)	29 622 732	2 843 619	17 080 127	4 022 171
91 - 120 dae agterstallig: 17.89% (2018: 32.86%)	6 368 905	1 139 288	10 769 384	3 539 241
Meer as 120 dae agterstallig: 43.59% (2018: 51.98%)	47 123 770	20 541 737	26 236 155	13 637 023
Totaal	1 884 821 016	35 557 014	1 615 497 949	25 980 326

Langtermynhuurkope en termynlenings (Aantekening 15) is ook ingesluit by die voorsiening.

Kredietrisiko openbaarmaking vir vergelykende syfers onder IAS 39

Die volgende afdelings verskaf vergelykende inligting vir handels- en ander debiteure wat nie herstateer is nie. Die inligting word verskaf ooreenkomstig IAS 39 Finansiële Instrumente: Erkenning en Meting.

Agterstallige handels- en ander debiteure

Agterstallige rekening word as sodanig geklassifiseer wanneer seisoenale rekening nie op die betaaldatum betaal word nie.

Die ouderdomsontleding van agterstallige handelsdebiteure is soos volg:

- tussen 21 en 60 dae	22 097 496	22 097 496
- tussen 60 en 90 dae	5 461 838	5 461 838
- meer as 90 dae	37 344 802	37 195 743
	64 904 136	64 755 077

Handels- en ander debiteure met moontlike waardedaling

Op 28 Februarie 2018 het handels- en ander debiteure ten bedrae van R34 411 207 moontlike aanduiders van waardedaling getoon. (Ingesluit in ouderdomsontleding van agterstallige bedrae).

Die bedrag van die voorsiening op 28 Februarie 2018 was R26 129 384.

Die ouderdomsontleding van die debiteure met moontlike aanduiders van waardedaling is soos volg:

- tussen 30 en 60 dae	8 340 519	8 340 519
- tussen 60 en 90 dae	5 614 840	5 614 840
- meer as 90 dae	20 455 848	20 306 789
	34 411 207	34 262 148

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

20. Handels- en ander debiteure (vervolg)

Rekonsiliasie van waardedalingvoorsiening vir handels- en ander debiteure

Openingsaldo	24 462 409	24 462 409
Voorsiening vir waardedaling	1 666 975	1 517 916
	26 129 384	25 980 325

Die maksimum blootstelling aan kredietrisiko op die verslagdoeningsdatum is die billikewaarde van elke leningsklas wat hierbo genoem word, minus sekuriteite gehou deur Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk.

Die groep het nie 'n wesenlike konsentrasie van kredietrisiko nie, weens die wye verspeiding van debiteure.

Die groep het beleid in plek om te verseker dat verkope van produkte en dienste slegs aan kliënte gedoen word met 'n toepaslike kredietgeskiedenis. Bestuur glo dat kredietrisiko inherent in handelsdebiteure is en het voldoende voorsiening vir die waardedaling van handelsdebiteure getref.

Billike waarde van handels- en ander debiteure

Die drawaarde van handelsdebiteure reflekteer hulle billike waarde.

21. Kontant en kontantekwivalente

Kontant en kontantekwivalente bestaan uit:

SAFEX marge rekening	11 094 821	166 475	-	-
Bank en kontant	51 161 446	78 727 076	41 701 041	64 364 835
Bankoortrekking	(1 340 386 406)	(968 090 067)	(1 340 386 406)	(968 090 067)
	(1 278 130 139)	(889 196 516)	(1 298 685 365)	(903 725 232)
Bedryfsbates	62 256 267	78 893 551	41 701 041	64 364 835
Bedryfslaste	(1 340 386 406)	(968 090 067)	(1 340 386 406)	(968 090 067)
	(1 278 130 139)	(889 196 516)	(1 298 685 365)	(903 725 232)

Kredietgehalte van kontant by bank en korttermyndeposito's, kontant voorhande uitgesluit

Die kredietgehalte van kontant by die bank en korttermyndeposito's, kontant voorhande uitgesluit, kan geëvalueer word met verwysing na eksterne kredietgraderings (indien beskikbaar) of na historiese inligting oor teenpartywanbetalingskoerse:

Kredietgradering

ABSA - Baa3 - Moontlike afgradering	(1 304 268 009)	(940 526 922)	(1 324 285 277)	(954 837 586)
Nedbank Lesotho - Baa3 - Moontlike afgradering	388 457	200 597	-	-
Standard Bank - Baa3 - Moontlike afgradering	12 790 914	33 535 103	12 790 914	33 535 103
Eerste Nasionale Bank - Baa3 - Moontlike afgradering	12 640 649	17 221 165	12 640 649	17 221 165
	(1 278 447 989)	(889 570 057)	(1 298 853 714)	(904 081 318)

Sekuriteite

Sessie van alle debiteure.

Algemene notariële verbande vir R200 000 000 oor handelsvoorraad en graanvoorraad.

Eerste dekkingsverband vir R50 000 000 oor Erf 814, Swartkops, Port Elizabeth.

Eerste dekkingsverband vir R40 000 000 oor Clocolan eiendom.

Sessie deur die lener van 'n korttermynversekeringspolis vir 'n bedrag van nie minder nie as die vervangingswaarde van handelsvoorraad, graanvoorraad en vaste eiendom soos hierbo genoem.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasiensnommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
22. Aandelekapitaal				
Gemagtig				
59 013 515 gewone aandele van R1 elk	59 013 515	59 013 515	59 013 515	59 013 515
42 295 705 aflosbare pariwaarde voorkeuraandele van 1 sent elk	422 957	422 957	422 957	422 957
5 000 000 Klas B aandele	-	-	-	-
	59 436 472	59 436 472	59 436 472	59 436 472
Uitgereik				
59 013 515 gewone aandele van R1 elk	59 013 515	59 013 515	59 013 515	59 013 515
1 310 336 Klas B aandele	16 953 924	18 773 464	16 953 924	18 773 464
Aandelepremie	24 940	24 940	24 940	24 940
	75 992 379	77 811 919	75 992 379	77 811 919

5 108 619 gewone aandele van Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk word gehou deur OVK Rekenaardienste Eiendoms Beperk.

23. Lenings vanaf groepmaatskappye

Filiale

OVK Rekenaardienste Eiendoms Beperk	-	-	438 082	324 956
Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk	11 444 377	8 724 771	11 444 377	8 724 771
Poli EA Thaba Eiendoms Beperk	241 658	2 019 998	241 658	2 019 998
OVK Empowerment Eiendoms Beperk	-	10 602	-	10 602
	11 686 035	10 755 371	12 124 117	11 080 327

Die lening vanaf OVK Rekenaardienste Eiendoms Beperk dra rente teen primakoers minus 2.00% en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Die lening vanaf Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk dra rente teen primakoers minus 2.00% en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Die lening vanaf Poli Ea Thaba Eiendoms Beperk dra rente teen primakoers minus 2.00% en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Die lening vanf OVK Empowerment Eiendoms Beperk dra rente teen primakoers minus 2.00% en het geen terugbetalingsvoorwaardes nie.

Blootstelling aan likiditeitsrisiko

Verwys na aantekening 4 Finansiële instrumente en risikobestuur vir die openbaarmaking van likideitsrisiko blootstelling en die bestuur daarvan.

Blootstelling aan rentekoersrisiko

Verwys na aantekening 4 Finansiële instrumente en risikobestuur vir openbaarmaking van rentekoersrisiko en bestuur daarvan.

Billike waarde van lenings vanaf groepmaatskappye

Die billike waarde van lenings vanaf groepmaatskappye is gelyk aan die drabedrae.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
24. Lenings vanaf aandeelhouders				
Aandeelhouderslening A Die lening bestaan uit fondse wat aan rekeninghouders toegeken is ten opsigte van die lojaliteitskema van OVK en waarmee daar nog nie OVK aandele vir die rekeninghouer aangekoop is nie. Geen renteverpligtinge is van toepassing op hierdie lening nie.	3 206 922	7 712 470	3 206 922	7 712 470
Aandeelhouderslening B en C Die lening bestaan uit bedrae wat voorheen van lede gevorder was op sekere landbouprodukte wat aan die voormalige koöperasie gelewer was en rente op die lening gekapitaliseer. Geen renteverpligting heers op hierdie lening nie, maar die direksie het besluit om rente teen 'n markverwante rentekoers van bankprima minus 2.50% per jaar te verklaar.	888 050	1 040 320	888 050	1 040 320
Aandeelhouderslening D Geen renteverpligting heers op hierdie lening nie, maar die direksie het besluit om rente teen 'n markverwante rentekoers van bankprima minus 2.50% per jaar te verklaar.	8 552 735	8 833 616	8 552 735	8 833 616
Aandeelhouderslening E Die lening bestaan uit die balans van die ledebelange- en ledeheffingsfonds wat op 1 Julie 2004 by Karoo Oranje Landbou Beperk oorgeneem is, na terugbetalings/aflossings sedertdien. Geen renteverpligting heers op hierdie lening nie, maar die direksie het besluit om rente teen 'n markverwante rentekoers van bankprima minus 2.50% per jaar te verklaar.	1 975 434	2 169 929	1 975 434	2 169 929
Aandeelhouderslening F Die aandeelhouderslening F bestaan uit lenings verkry by aandeelhouders en is terugbetaalbaar met 'n 14 dae kennisgewingstydperk. Rente word verdien teen bankprima minus 2.50% per jaar.	199 733 992	180 808 452	199 733 992	180 808 452
	214 357 133	200 564 787	214 357 133	200 564 787

Die aandeelhouderslenings is terugbetaalbaar op aanvraag. Die lenings dien as sekuriteit vir bedrae verskuldig aan die maatskappy.

Blootstelling aan likiditeitsrisiko

Verwys na aantekening 4 Finansiële instrumente en risikobestuur vir die openbaarmaking van likideitsrisiko blootstelling en die bestuur daarvan.

Blootstelling aan rentekoersrisiko

Verwys na aantekening 4 Finansiële instrumente en risikobestuur vir openbaarmaking van rentekoersrisiko en bestuur daarvan.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019	2018	2019	2018
	R	R	R	R

24. Lenings vanaf aandeelhouders (vervolg)

Billike waarde van lenings vanaf aandeelhouders

Die billike waarde van lenings vanaf aandeelhouders is gelyk aan die drabedrag.

Korttermynlenings	198 143 132	186 114 640	198 143 132	186 114 640
Finansieringskoste	16 214 001	14 450 147	16 214 001	14 450 147
	214 357 133	200 564 787	214 357 133	200 564 787

25. Handels- en ander krediteure

Finansiële instrumente:

Handelskrediteure	382 769 857	386 671 047	377 719 820	377 737 608
Voorsienings	75 937 351	58 554 087	75 718 288	58 544 580
Ander betaalbare rekeninge	21 874 352	22 213 368	20 066 789	21 954 453

Nie-finansiële instrumente:

BTW	1 659 889	429 529	-	-
	482 241 449	467 868 031	473 504 897	458 236 641

Finansiële instrumente	480 581 560	467 438 502	473 504 897	458 236 641
Nie-finansiële instrumente	1 659 889	429 529	-	-
	482 241 449	467 868 031	473 504 897	458 236 641

Billike waarde van handels- en ander krediteure

Die drawaarde van handels- en ander krediteure reflekteer hulle billike waarde.

26. Werknemersvoordele verskuldig

Rekonsiliasie van werknemersvoordele verskuldig - Groep - 2019

	Openingsaldo	Uitgawe	Voorsiening	Totaal
Werknemersvoordele	50 369 507	(38 264 324)	15 622 717	27 727 900

Rekonsiliasie van werknemersvoordele verskuldig - Groep - 2018

	Openingsaldo	Uitgawe	Voorsiening	Totaal
Werknemersvoordele	28 359 216	(18 465 782)	40 476 073	50 369 507

Rekonsiliasie van werknemersvoordele verskuldig - Maatskappy - 2019

	Openingsaldo	Uitgawe	Voorsiening	Totaal
Werknemersvoordele	49 339 657	(37 983 865)	15 422 859	26 778 651

Rekonsiliasie van werknemersvoordele verskuldig - Maatskappy - 2018

	Openingsaldo	Uitgawe	Voorsiening	Totaal
Werknemersvoordele	27 014 097	(17 393 095)	39 718 655	49 339 657

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

26. Werknemersvoordele verskuldig (vervolg)

Werknemersvoordele verskuldig bestaan uit die volgende bedrae:

Bonus	1 449 692	1 902 930	1 380 620	1 874 856
Verlof	16 908 225	15 731 879	16 219 489	15 281 657
Winsdeling	9 369 983	32 734 698	9 178 542	32 183 144
	27 727 900	50 369 507	26 778 651	49 339 657

Werknemersvoordele verskuldig is voorsien vir aansporingsvergoeding in ooreenstemming met 'n formele aansporingsvergoedingskema sowel as die monetêre waarde van verskuldigde verlof nie op jaareinde deur werknemers geneem nie.

27. Ander finansiële aanspreeklikhede

Teen billike waarde deur wins of verlies

Produk afgeleide finansiële instrumente	23 277 529	17 241 042	23 277 529	17 241 042
---	------------	------------	------------	------------

Bedryfslaste

Billike waarde deur wins of verlies	23 277 529	17 241 042	23 277 529	17 241 042
-------------------------------------	------------	------------	------------	------------

28. Afgeleide finansiële instrumente en skansinligting

Die volgende inligting het betrekking op afgeleide finansiële instrumente wat by ander finansiële bates (aantekening 13) en ander finansiële aanspreeklikhede (aantekening 27) ingesluit is.

Groep

	2019		2018	
	Bates	Laste	Bates	Laste
SAFEX - Billike waarde skanse	3 326 279	23 277 529	7 901 040	17 241 042
Nie-bedryfsdeel	-	-	-	-
Bedryfsdeel	3 326 279	23 277 529	7 901 040	17 241 042
	3 326 279	23 277 529	7 901 040	17 241 042

Maatskappy

	2019		2018	
	Bates	Laste	Bates	Laste
SAFEX - Billike waarde skanse	3 326 279	23 277 529	7 901 040	17 241 042
Nie-bedryfsdeel	-	-	-	-
Bedryfsdeel	3 326 279	23 277 529	7 901 040	17 241 042
	3 326 279	23 277 529	7 901 040	17 241 042

Afgeleide finansiële instrumente word as 'n bedryfsbate of -las geklassifiseer. Die volle billike waarde van 'n afgeleide skansinstrument word as 'n niebedryfsbate of -las geklassifiseer indien die oorblywende tydperk tot vervaldatum van die verskanste item meer as 12 maande is en as 'n bedryfsbate of las indien die tydperk tot vervaldatum van die verskanste item minder as 12 maande is.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019	2018	2019	2018
29. Inkomste				
Inkomste uit kontrakte met kliënte				
Verkoop van goedere	4 006 773 933	3 716 423 278	3 902 505 904	3 677 973 730
Lojaliteitskema - agterskot	(31 148 285)	(27 209 264)	(30 934 946)	(27 209 264)
Dienslewering	21 536 244	15 714 169	17 857 933	15 450 813
Kortingverdeling	(14 923)	(2 200 000)	-	-
Handelskorting	(86 692 242)	(92 473 860)	(76 541 706)	(79 355 032)
Kommissie ontvang	133 330 752	134 159 256	126 387 055	128 797 406
Skeerkoste verhaal	15 220 547	15 472 176	14 962 897	15 331 397
Saampers en verskeping	17 214 638	19 249 905	17 214 638	19 249 905
Saamverpakkingsinkomste	12 986 967	28 604 936	12 986 967	28 604 936
Nie-hoofstroom inkomste	207 087 109	154 152 086	204 367 567	151 765 261
Rente inkomste	159 164 722	142 471 805	159 164 722	142 471 805
	4 455 459 462	4 104 364 487	4 347 971 031	4 073 080 957

Samestelling van inkomste uit kontrakte met kliënte

Die groep stel inkomste vanaf kliënte as volg saam:

Verkoop van goedere

Handel, brandstofverspreiding, motors en meganisasie	3 406 374 489	3 164 152 233	3 355 602 272	3 185 878 867
Lewendehawe, vesel en abattoir	533 532 440	539 088 613	512 185 599	513 480 618
Kliëntefinansiering	292 275 885	234 375 275	292 275 885	234 375 275
Nywerhede	231 095 896	172 028 054	193 593 129	139 455 808
Versekeringskommissie	19 135 206	20 125 266	19 135 206	20 125 266
Hoofkantoor	4 208 754	4 004 310	6 113 886	6 974 387
	4 486 622 670	4 133 773 751	4 378 905 977	4 100 290 221

Lojaliteitskema - agterskot en kortingverdeling

Lojaliteitskema - agterskot	(28 302 301)	(23 896 395)	(28 088 962)	(23 896 395)
Lojaliteitskema - agterskot - diesel rebat	(2 845 984)	(3 312 869)	(2 845 984)	(3 312 869)
Kortingverdeling	(14 923)	(2 200 000)	-	-
	(31 163 208)	(29 409 264)	(30 934 946)	(27 209 264)

Totale inkomste uit kontrakte met kliënte

4 455 459 462 4 104 364 487 4 347 971 031 4 073 080 957

30. Ander inkomste

Administrasie- en bestuursgelde ontvang	3 254 835	4 490 318	4 357 333	5 424 842
Verspreidingsinkomste	16 168 601	8 090 042	16 168 601	8 090 042
Vervoerkoste verhaal	13 622 424	13 482 159	13 622 424	13 482 159
Vragmotorkoste verhaal	5 787 580	6 429 449	5 787 580	6 429 449
Diverse inkomste	14 804 526	13 289 423	14 292 890	13 086 996
Buitelandse valuta wins	-	1 938 000	-	1 938 000
Dividende ontvang	13 897	16 181	452 337	4 784 706
Graaninkomste	51 925 960	57 898 624	51 925 960	57 898 624
Lojaliteitskema - agterskot	(5 555 672)	(5 345 423)	(5 555 672)	(5 345 423)
Huurinkomste	4 615 867	3 823 215	5 283 578	3 823 215
Kommissie ontvang	41 774 771	40 468 916	40 993 320	40 468 916
Toelaag vir kredietverlies terugskrywing	149 059	-	-	-
Verhalings	830 597	807 456	830 597	807 456
Vraggeld verhaal	44 392 061	36 013 918	44 392 061	36 013 918
Wins met verkoop van bates	1 230 725	1 004 891	1 230 725	992 185
Wins met winskoop aankoop	-	1 240 000	-	-
	193 015 231	183 647 169	193 781 734	187 895 085

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019	2018	2019	2018
	R	R	R	R

31. Bedryfswins

Bedryfswins vir die jaar is geopenbaar nadat die volgende afgetrek is:

Eksterne ouditeursvergoeding

Ouditfooi	2 026 292	1 915 992	1 838 049	1 797 143
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Uitgawes volgens aard

Die totale koste van verkope, verspreidingskoste, administratiewe uitgawes en bedryfsuitgawes word soos volg volgens aard ontleed:

Verandering in voorraad, klaarprodukte en werk in proses	3 802 093 469	3 613 106 744	3 915 156 132	3 607 494 483
Werknemerskoste	364 339 829	356 419 148	350 751 707	347 300 811
Bedryfshuur	4 806 682	4 335 752	3 989 977	3 478 735
Waardevermindering, amortisasie en waardedaling	28 738 049	34 327 195	26 057 245	32 451 911
Ander uitgawes	141 579 622	116 836 473	143 230 102	115 766 790
Verspreidingskoste	60 428 691	54 339 206	58 479 080	52 971 870
Advertensies	7 049 318	6 706 128	6 511 418	6 496 790
Slegte skuld afgeskryf	4 755 664	5 157 539	4 755 514	5 149 005
Bedryfskoste	76 859 687	59 301 889	73 247 011	57 400 088
Totale koste van verkope, verspreidingskoste, administratiewe koste en bedryfskoste	4 490 651 011	4 250 530 074	4 582 178 186	4 228 510 483

32. Beleggingsinkomste

Rente-inkomste

Bank	231 273	315 893	170 611	244 966
Rente ontvang SAFEX	3 061 063	169 425	3 061 063	169 425
SARS	938	1 041	-	-
Verhaal met graan	1 334 107	339 040	1 334 107	339 040
Rente vanaf groepmaatskappye	-	225 334	7 214 235	8 530 933
Ander rente	1 622 283	1 198 059	1 536 086	923 685
Totale Rente-inkomste	6 249 664	2 248 792	13 316 102	10 208 049

33. Graan bruto wins ingesluit billike waarde bewegings

Omset (Nie ingesluit by maatskappy omset nie)	2 304 021 028	1 555 029 276	2 304 021 028	1 555 029 276
Koste van verkope (Nie ingesluit by maatskappy koste van verkope nie)	(2 248 665 746)	(1 525 483 548)	(2 248 665 746)	(1 525 483 548)
Bruto wins	55 355 282	29 545 728	55 355 282	29 545 728
Billike waarde aanpassing op graanvoorraad (eie graan)	53 086 313	28 787 086	53 086 313	28 787 086
Billike waarde wins/verlies op graanverkope	38 769 938	(18 702 096)	38 769 938	(18 702 096)
SAFEX variasiemarge	(40 475 826)	72 990 550	(40 475 826)	72 990 550
Billike waarde aanpassing - Afgeleide instrumente	(13 141 224)	(14 561 116)	(13 141 224)	(14 561 116)
Totale Graan bruto wins ingesluit billike waarde bewegings	93 594 483	98 060 152	93 594 483	98 060 152

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
34. Finansieringskoste				
Rente betaal aan groepmaatskappye	420 564	1 134 193	450 437	447 449
Aandeelhouders	16 214 001	14 450 147	16 214 001	14 450 147
Netto finansieringskoste	78 807 421	63 269 353	78 804 998	63 965 166
Rente betaal SARS	46 361	-	334	-
	95 488 347	78 853 693	95 469 770	78 862 762

35. Belasting

Belangrikste komponente van die belastinguitgawe

Lopend

Plaaslik inkomstebelasting - huidige tydperk	41 529 025	71 577 814	40 923 471	69 247 185
--	------------	------------	------------	------------

Uitgestel

Skep en omswaai van tydelike verskille	7 001 012	(2 379 312)	5 549 273	(5 093 834)
	48 530 037	69 198 502	46 472 744	64 153 351

Rekonsiliasie van die belastinguitgawes

Rekonsiliasie van toepaslike belastingkoers en gemiddelde effektiewe belastingkoers.

Toepaslike belastingkoers	28.00 %	28.00 %	28.00 %	28.00 %
Permanente verskille	0.82 %	(0.58)%	0.54 %	(0.63)%
Verskil - vaste bates uitgestelde belasting	- %	- %	(0.17)%	0.08 %
Konsolidasie aanpassing op wins	0.73 %	1.64 %	- %	- %
Vorige jaar aanpassing	(0.17)%	0.10 %	- %	- %
Uitgestelde belasting nie erken	0.36 %	0.61 %	- %	- %
	29.74 %	29.77 %	28.37 %	27.45 %

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
36. Kontant (aangewend in) gegenerer deur bedrywighede				
Wins voor belasting	163 143 443	232 426 365	163 825 237	233 901 969
Aanpassings vir:				
Waardevermindering en amortisasie	28 324 809	34 020 382	25 831 720	32 145 098
Wins met verkoop van bates	(1 230 725)	1 004 891	(1 230 725)	(992 185)
Inkomste uit ekwiteitsverantwoorde beleggings	(525 521)	(1 190 036)	-	-
Dividend inkomste	(13 898)	(16 181)	(452 337)	(4 784 706)
Rente ontvang	(169 546 146)	(145 904 876)	(174 095 962)	(153 864 133)
Finansieringskoste	95 488 347	78 853 693	95 469 770	78 862 762
Beweging in voorsienings	(22 641 607)	21 852 851	(22 561 006)	22 325 560
Voorsiening vir waardedaling debiteure	9 427 630	(1 666 975)	9 576 689	1 517 916
Wins met winskoop aankoop	-	(1 240 000)	-	-
Waardedaling op intermaatskappy lening	-	-	3 925 756	-
Nie kontant items	-	417 576	-	-
Veranderings in bedryfskapitaal:				
Voorraad	(172 295 919)	(129 678 652)	(159 380 756)	(125 648 533)
Handels- en ander debiteure	(267 933 925)	(66 877 619)	(268 318 764)	(71 251 460)
Handels- en ander krediteure	14 378 439	57 858 557	15 268 255	50 980 139
Biologiese bates	1 814 081	(5 534 518)	1 814 082	(5 534 518)
Afgeleide finansiële instrumente	10 611 248	(33 383 791)	10 611 248	(33 383 791)
Verandering in langtermynhuurkope en termynlenings	(27 934 838)	4 462 259	(27 934 838)	4 462 259
	(338 934 582)	45 403 926	(327 651 631)	28 736 377

37. Belasting betaal

Saldo aan begin van die jaar	(9 969 864)	(4 547 897)	(9 561 801)	(5 197 778)
Lopende belasting vir die jaar in die inkomstestaat erken	(41 529 025)	(71 577 814)	(40 923 471)	(69 247 185)
Saldo aan einde van die jaar	(4 907 758)	9 969 864	(3 876 933)	9 561 801
	(56 406 647)	(66 155 847)	(54 362 205)	(64 883 162)

38. Dividende betaal

Saldo aan begin van die jaar	-	-	-	-
Dividende	(38 700 666)	(33 077 109)	(42 310 027)	(36 292 397)
Saldo aan einde van die jaar	-	-	-	-
	(38 700 666)	(33 077 109)	(42 310 027)	(36 292 397)

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

39. Besigheidsamevoegings

Op 26 Februarie 2018 het die groep die bates van Trek-In(De Aar) Toyota oorgekoop. Die groep het ook die personeel met hulle verwante verpligtinge oorgeneem.

'n Aankoopprys toekenning is uitgevoer op die besigheidsamevoeging wat in die finansiële jaar plaasgevind het.

Die volgende tabel illustreer die teenprestasie betaal en netto bates wat gedurende die jaar verkry is. Alle bates en laste word teen billike waarde op die datum van verkryging gemeet.

Billike waarde bates verkry en aanspreeklikhede

Bates onder R7 000	-	417 576	-	-
Eiendom, aanleg en toerusting	-	413 416	-	-
Ontasbare bates	-	1 240 000	-	-
Voorraad	-	7 312 976	-	-
Opgelope verlot	-	(157 440)	-	-
Totale identifiseerbare netto bates	-	9 226 528	-	-
Wins met winskoop aankoop	-	(1 240 000)	-	-
	-	7 986 528	-	-

Die sleutel waarneembare insette wat in die koopprys toekenning ingesluit word, word beskou as die risikovrye koers, die onwaarneembare insette is die nuttige lewe en die geweegde gemiddelde koste van kapitaal (GGKK). Die sensitiwiteit hieronder toon die verandering in die billike waarde van die geïdentifiseerde ontasbare batewaarde sou enige van die sleutelinsette wesenlik verander.

Sensitiwiteitsanalise

	Verhoog	Verlaag
Waarneembare insette: Risikovrye koers styging van 0.5%		
Kliënteverhoudings	(17 448)	17 448
Onwaarneembare insette: Afloskoers: 2.5% verandering in afloskoers van kliënte		
Kliënteverhoudings	(15 002)	20 810
GGKK: 'n verandering van 0.5%		
Kliënteverhoudings	(17 220)	17 588

40. Verpligtinge

Gemagtigde kapitaalbesteding

• Goedgekeur, maar nie gekontrakteer	59 662 782	64 078 234	56 547 782	62 428 234
--------------------------------------	------------	------------	------------	------------

Bedryfshure - as huurder (uitgawe)

Minimum betaalbare huurbetalings

- binne een jaar	306 780	417 713	-	-
- binne twee tot vyf jaar	1 142 915	1 606 791	-	-
	1 449 695	2 024 504	-	-

Bedryfshuurbetalings verteenwoordig huurgeld wat deur die groep vir sekere van sy kantooreiendomme betaalbaar is. Hure word onderhandel vir 'n gemiddelde termyn van sewe jaar en huurgeld word vir 'n tydperk van gemiddeld drie jaar vasgestel. Geen voorwaardelike huur is betaalbaar nie.

41. Gebeure na verslagdoeningsdatum

Geen wesenlike gebeure het na die datum van die staat van finansiële posisie plaasgevind nie, wat openbaarmaking in die finansiële state vereis.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019	2018	2019	2018
	R	R	R	R

42. Nadiensvoordele

Dit is personeelbeleid dat alle vaste personeel tot 'n pensioen- of voorsorgfonds moet behoort. Die personeel is lede van die OVK Aftreefonds of KOLK Pensioenfonds, of lede van die OVK Voorsorgfonds; CMW Wool and Mohair Provident Fund of MIBCO Provident Fund. Die fondse is geregistreer en word beheer kragtens die Wet op Pensioenfondse, 1956, soos gewysig. Die pensioen- en voorsorgfonds bied voordele aan personeel ingevolge vastebydrae-planne.

Die bydrae van OVK Bedryf Beperk tot nadiensvoordeelplanne vir die jaar was R 26 350 788 (2018: R 24 848 591).
Maatskappy R 25 845 580 (2018: R24 631 422).

43. Voorwaardelike aanspreeklikhede

Waarborge uitgereik	24 381 936	22 545 685	24 381 936	22 545 685
---------------------	------------	------------	------------	------------

Waarborge is namens die maatskappy uitgereik aan die Registrateur van Versekeringswese en Eskom.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019	2018	2019	2018
	R	R	R	R

44. Verwante partye

Verhoudings	
Houermaatskappy	Oos Vrystaat Kaap Beherend Eiendoms Beperk
Filiale	Sien aantekening 10
Gesamentlik beheerde ondernemings	Sien aantekening 11
Geassosieerde	Sien aantekening 12
Verwante entiteit	OVK Empowerment Eiendoms Beperk

Verwantepartysaldo's

Leningsrekening - Verskuldig (aan) deur verwante partye

OVK Beherend Eiendoms Beperk	(193 542)	(193 542)	(193 542)	(193 542)
OVK Rekenaardienste Eiendoms Beperk	-	-	78 301 752	76 413 266
OVK Rekenaardienste Eiendoms Beperk	-	-	(438 082)	(324 956)
Oos Kaap Boerdery en Graanhandelaars Eiendoms Beperk	-	-	400 000	400 000
Oos Vrystaat Kunsmis Eiendoms Beperk	-	-	14 666 871	5 802 109
OVK Eiendomme Eiendoms Beperk	-	-	-	2 835 899
Blue Crane Fibre Eiendoms Beperk	-	-	5 326 865	7 603 677
Matla Energy Eiendoms Beperk	-	-	19 552 489	9 176 060
OVK Lesotho Eiendoms Beperk	-	-	1 055 747	599 290
Van Lill Woolbuyers Eiendoms Beperk	-	-	3 600 917	2 798 590
Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk	(11 444 377)	(8 724 771)	(11 444 377)	(8 724 771)
Poli EA Thaba Eiendoms Beperk	(241 658)	(2 019 998)	(241 658)	(2 019 998)
OVK Empowerment Eiendoms Beperk	-	(10 602)	-	(10 602)
OVK Empowerment Eiendoms Beperk	7 200	260	7 200	-

Bedrae ingesluit by handelsdebiteure (handelskrediteure) ten opsigte van verwante partye

Orange River Popcorn Eiendoms Beperk	11 436 414	24 259 296	11 436 414	24 259 296
Van Lill Woolbuyers Eiendoms Beperk	-	-	179 533	85 601
Direkteure	105 287 231	92 959 471	105 287 231	92 959 471
SAFEX deposito deur Oos Kaap Boerdery en Graanhandelaars Eiendoms Beperk	-	-	50 818 565	21 731 534
Oos Kaap Boerdery en Graanhandelaars Eiendoms Beperk	-	-	9 914 127	(649 680)
Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk	-	(47 753)	-	(47 753)
OVK Eiendomme Eiendoms Beperk	-	-	-	36 502
VGK Beleggings Eiendoms Beperk	(1 022 253)	(1 360 247)	(1 022 253)	(1 360 247)
Oos Vrystaat Kunsmis Eiendoms Beperk	-	-	381 937	5 164 398
Oos Vrystaat Kunsmis Eiendoms Beperk	-	-	(4 281 107)	(3 047 287)
Poli EA Thaba Eiendoms Beperk	-	(108 729)	-	(108 729)
Matla Energy Eiendoms Beperk	-	-	100 496	-
Matla Energy Eiendoms Beperk	-	-	(161 303)	-
Blue Crane Fibre Eiendoms Beperk	-	-	20 587	-
OVK Lesotho Eiendoms Beperk	-	-	467 206	-

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
44. Verwante partye (vervolg)				
Verwantepartytransaksies				
Rente betaal aan (ontvang van) verwante partye				
Direkteure	(10 391 931)	(9 369 371)	(10 391 931)	(9 369 371)
OVK Rekenaardienste Eiendoms Beperk (Aandele)	-	-	(6 183 917)	(6 424 619)
OVK Rekenaardienste Eiendoms Beperk	-	-	29 863	19 042
Oos Kaap Boerdery en Graanhandelaars Eiendoms Beperk	-	-	(30 949)	(32 058)
Oos Vrystaat Kunsmis Eiendoms Beperk	-	-	(1 775 733)	(697 304)
OVK Eiendomme Eiendoms Beperk	-	-	(333 960)	(338 808)
Van Lill Woolbuyers Eiendoms Beperk	-	-	(288 745)	(268 587)
Blue Crane Fibre Eiendoms Beperk	-	-	(407 613)	(439 824)
Orange River Popcorn Eiendoms Beperk	(3 231 447)	(2 626 494)	(3 231 447)	(2 626 494)
Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk	250 117	143 890	250 117	143 890
Poli EA Thaba Eiendoms Beperk	70 451	(69 983)	70 451	(96 875)
OVK Lesotho Eiendoms Beperk	-	-	(170 180)	(62 564)
VGK Beleggings Eiendoms Beperk	100 006	164 542	100 006	164 542
Matla Energy Eiendoms Beperk	-	-	(1 721 393)	(7 340)
Verkrygings van (verkope aan) verwante partye				
OVK Rekenaardienste Eiendoms Beperk	-	-	3 554 653	2 705 560
Blue Crane Fibre Eiendoms Beperk	-	-	(493 393)	(451 443)
OVK Eiendomme Eiendoms Beperk	-	-	(107 854)	(401 215)
Oos Vrystaat Kunsmis Eiendoms Beperk	-	-	(12 063 894)	(20 882 708)
Oos Vrystaat Kunsmis Eiendoms Beperk	-	-	81 490 544	82 751 915
Verkope aan direkteure	(214 869 406)	(163 849 617)	(214 869 406)	(163 849 617)
Aankope vanaf direkteure	180 786 510	168 683 074	180 786 510	168 683 074
Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk	(1 912 978)	(1 327 456)	(1 912 978)	(1 327 456)
Van Lill Woolbuyers Eiendoms Beperk	-	-	(2 158 714)	(2 516 150)
OVK Lesotho Eiendoms Beperk	-	-	(3 549 424)	(3 738 285)
Poli EA Thaba Eiendoms Beperk	-	(190 958)	-	(190 958)
Poli EA Thaba Eiendoms Beperk	-	96 170	-	96 170
Matla Energy Eiendoms Beperk	-	-	(804 098)	-
Matla Energy Eiendoms Beperk	-	-	5 909 789	-
Bestuursfooi en ander kostes (verhaal van) betaal aan verwante partye				
Orange River Popcorn Eiendoms Beperk	(2 500 000)	(2 500 000)	(2 500 000)	(2 500 000)
Blue Crane Fibre Eiendoms Beperk	-	-	(192 864)	(186 240)
OVK Eiendomme Eiendoms Beperk	-	-	240 000	300 000
Oos Vrystaat Kunsmis Eiendoms Beperk	-	-	(360 000)	(360 000)
Sinethemba Mafama Eiendoms Beperk	(1 155 719)	(218 263)	(1 155 719)	(218 263)
Van Lill Woolbuyers Eiendoms Beperk	-	-	(320 464)	(328 284)
Poli EA Thaba Eiendoms Beperk	(78 000)	(156 000)	(78 000)	(156 000)
Oos Kaap Boerdery en Graanhandelaars Eiendoms Beperk	-	-	660 000	660 000
VGK Beleggings Eiendoms Beperk	(58 440)	(54 600)	(58 440)	(54 600)
Matla Energy Eiendoms Beperk	-	-	(929 320)	-

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

45. Direkteurs- en voorgeskrewe amptenare vergoeding

Uitvoerend

2019

	Korttermyn vergoeding	Winsdeling	Verlof uitbetaling	Pensioen betaal	Uitgawes	Totaal
Vir dienste as amptenare	13 714 015	6 199 476	129 461	831 144	442 458	21 316 554

2018

	Korttermyn vergoeding	Winsdeling	Verlof uitbetaling	Pensioen betaal	Uitgawes	Totaal
Vir dienste as amptenare	12 355 205	906 468	188 594	787 526	429 271	14 667 064

Nie-uitvoerend

2019

	Korttermyn vergoeding	Uitgawes	Totaal
Vir dienste as direkteure	2 526 090	798 269	3 324 359
Vir dienste as direkteure betaal deur filiale	37 809	23 555	61 364
	2 563 899	821 824	3 385 723

2018

	Korttermyn vergoeding	Uitgawes	Totaal
Vir dienste as direkteure	2 361 265	876 245	3 237 510
Vir dienste as direkteure betaal deur filiale	42 441	27 500	69 941
	2 403 706	903 745	3 307 451

46. Verdienste per aandeel (Gewone en Klas B)

Verdienste per aandeel is bereken deur die netto wins na belasting te deel deur die geweege gemiddelde uitgereikte aandele vir die jaar.

Netto wins na belasting	114 613 406	163 227 863	117 352 493	169 748 618
Geweegde gemiddelde aantal uitgereikte aandele	55 270 737	55 174 204	60 383 008	60 521 784
	Sent	Sent	Sent	Sent
Verdienste per aandeel voor rente aan aandeelhouders	208.9	297.5	195.8	282.0
Verdienste per aandeel na rente aan aandeelhouders	207.4	295.8	194.4	280.5

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienuommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
47. Wesensverdienste per aandeel (Gewone en Klas B)				
Rekonsiliasie tussen verdienste en wesensverdienste				
Netto wins na belasting	114 613 406	163 227 863	117 352 493	169 748 618
Netto wins met verkoop van eiendom, aanleg en toerusting	(1 230 725)	(1 004 891)	(1 230 725)	(992 185)
Wins met winskoop aankoop	-	(1 240 000)	-	-
Waardedaling op intermaatskappy lening	-	-	3 925 756	-
	113 382 681	160 982 972	120 047 524	168 756 433
	Sent	Sent	Sent	Sent
Verdienste per aandeel voor rente aan aandeelhouders	206.7	293.5	200.3	280.4
Verdienste per aandeel na rente aan aandeelhouders	205.1	291.8	198.8	278.8

48. Bedryfsegment-inligting

Bestuur bepaal die bedryfsegmente op grond van die verslae wat deur die direksie gebruik word om strategiese besluite te neem. Operasionele oopspunt en ontvang verslae met betrekking tot die volgende segmente:

- Handel en brandstof, wat handel dryf in primêre insetmiddels, algemene handelsartikels en die aflewering van diesel
- Meganisasie en motors, wat handel dryf in motors en die verskaffing van dienste, trekkers en implemente
- Graanhantering, -handel en-bemarking, wat insluit die hantering, opberging en verhandeling van graan en afgeleide produkinstrumente
- Kliëntefinansiering, verskaf finansiering asook termynlenings
- Lewende hawe, vesel en abattoir bestaan uit Gariep Abattoir asook OVK se lewende hawe, wol en sybokhaar
- Korporatief en ander wat insluit, versekering en hoofkantoor onkoste
- Nywerhede verskaf koring-, mielie-meel, kunsmis en ander produkte

'n Ontleding van geografiese segmente word nie verskaf nie, aangesien die groep slegs in Suid-Afrika en Lesotho bedrywigheid het. Die bedrywigheid in Lesotho is nie wesenlik tot die groep nie.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

48. Bedryfsegment-inligting (vervolg)

Finansiële inligting met betrekking tot die bedryfsegmente is soos volg: (R'000)

Groep 2019	Handel en brandstof	Meganisasie en motors	Graan	Kliënte- finansiering	Lewende hawe vesel & abattoir	Nywerhede	Korporatief en ander	Totaal
Totale segmentinkomste vanaf eksterne kliënte	2 910 713	495 448	-	292 276	533 532	231 080	(7 590)	4 455 459
Bruto wins/(verlies)	261 844	47 020	-	161 132	157 171	40 886	(14 687)	653 366
Graaninkomste (netto van korting)	-	-	46 370	-	-	-	-	46 370
Rente ontvang	-	-	44	-	117	16	6 073	6 250
Rente betaal	-	(2)	-	-	(45)	(2)	(95 439)	(95 488)
Graan bruto wins ingesluit billike waarde bewegings	-	-	93 594	-	-	-	-	93 594
Waardevermindering	(6 407)	(2 082)	(7 782)	(63)	(7 679)	(5 106)	381	(28 738)
Segment uitgawes	(144 694)	(53 719)	(115 297)	(122 003)	(146 726)	(45 469)	(31 912)	(659 820)
Rapporteerbare segment wins/(verlies)	110 743	(8 783)	16 929	39 066	2 838	(9 675)	(135 584)	15 534
Ander inkomste	5	963	(6)	-	566	6	145 111	146 645
Inkomste uit ekwiteitsverantwoorde beleggings	-	-	-	-	-	-	964	964
Wins/(verlies) voor belasting	110 748	(7 820)	16 923	39 066	3 404	(9 669)	10 491	163 143
Belasting	(2)	-	(153)	-	(489)	(217)	(47 669)	(48 530)
Netto wins/(verlies) vir die jaar	110 746	(7 820)	16 770	39 066	2 915	(9 886)	(37 178)	114 613
Totale bates	550 905	145 361	543 672	1 606 259	194 639	112 207	95 254	3 248 297
Totale laste	168 480	25 966	155 806	16 811	122 547	12 968	2 941	505 519

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

48. Bedryfsegment-inligting (vervolg)

Groep 2018	Handel en brandstof	Meganisasie en motors	Graan	Kliënte- finansiering	Lewende hawe vesel & abattoir	Nywerhede	Korporatief en ander	Totaal
Totale segmentinkomste vanaf eksterne kliënte	2 671 200	492 952	-	234 375	539 089	169 828	(3 080)	4 104 364
Bruto wins/(verlies)	246 281	47 270	-	143 658	201 329	38 979	(14 228)	663 289
Graaninkomste (netto van korting)	-	-	52 553	-	-	-	-	52 553
Rente ontvang	4	-	33	-	85	182	1 945	2 249
Rente betaal	-	-	-	-	-	-	(78 854)	(78 854)
Graan bruto wins ingesluit billike waarde bewegings	-	-	98 060	-	-	-	-	98 060
Waardevermindering	(6 416)	(1 719)	(7 390)	(70)	(7 641)	(5 528)	(5 563)	(34 327)
Segment uitgawes	(133 894)	(48 485)	(88 556)	(106 120)	(129 976)	(46 890)	(49 175)	(603 096)
Rapporteerbare segment wins/(verlies)	105 975	(2 934)	54 700	37 468	63 797	(13 257)	(145 875)	99 874
Ander inkomste	-	1 240	6	-	(1 828)	(347)	132 022	131 093
Inkomste uit ekwiteitsverantwoorde beleggings	-	-	-	-	-	-	1 459	1 459
Wins/(verlies) voor belasting	105 975	(1 694)	54 706	37 468	61 969	(13 604)	(12 394)	232 426
Belasting	8	-	(156)	-	(2 125)	(217)	(66 708)	(69 198)
Netto wins/(verlies) vir die jaar	105 983	(1 694)	54 550	37 468	59 844	(13 821)	(79 102)	163 228
Totale bates	490 260	136 609	323 680	1 394 043	184 497	124 034	127 378	2 780 501
Totale laste	167 411	30 542	113 492	9 693	142 592	17 390	3 988	485 108

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

48. Bedryfsegment-inligting (vervolg)

Maatskappy 2019

	Handel en brandstof	Meganisasie en motors	Graan	Kliënte- finansiering	Lewende hawe vesel & abattoir	Nywerhede	Korporatief en ander	Totaal
Totale segmentinkomste vanaf eksterne kliënte	2 925 864	429 739	-	292 276	512 186	193 593	(5 687)	4 347 971
Bruto wins/(verlies)	264 861	39 676	-	161 132	142 943	29 963	(12 950)	625 625
Graaninkomste (netto van korting)	-	-	46 370	-	-	-	-	46 370
Rente ontvang	-	-	-	-	-	-	13 316	13 316
Rente betaal	-	-	-	-	-	-	(95 470)	(95 470)
Graan bruto wins ingesluit billike waarde bewegings	-	-	93 594	-	-	-	-	93 594
Waardevermindering	(6 331)	(1 518)	(7 782)	(63)	(7 477)	(3 290)	404	(26 057)
Segment uitgawes	(143 566)	(47 745)	(115 176)	(122 003)	(137 623)	(39 211)	(35 641)	(640 965)
Rapporteerbare segment wins/(verlies)	114 964	(9 587)	17 006	39 066	(2 157)	(12 538)	(130 341)	16 413
Ander inkomste	-	-	-	-	-	-	147 412	147 412
Wins/(verlies) voor belasting	114 964	(9 587)	17 006	39 066	(2 157)	(12 538)	17 071	163 825
Belasting	-	-	-	-	-	-	(46 473)	(46 473)
Netto wins/(verlies) vir die jaar	114 964	(9 587)	17 006	39 066	(2 157)	(12 538)	(29 402)	117 352
Totale bates	549 786	128 163	492 441	1 606 259	175 094	68 306	119 140	3 139 189
Totale laste	168 452	24 479	155 799	16 811	113 273	11 135	6 834	496 783

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

48. Bedryfsegment-inligting (vervolg)

Maatskappy 2018	Handel en brandstof	Meganisasie en motors	Graan	Kliënte- finansiering	Lewende hawe vesel & abattoir	Nywerhede	Korporatief en ander	Totaal
Totale segmentinkomste vanaf eksterne kliënte	2 692 955	492 924	-	234 375	513 481	139 456	(110)	4 073 081
Bruto wins/(verlies)	246 012	47 250	-	143 658	181 994	30 092	(11 389)	637 617
Graaninkomste (netto van korting)	-	-	52 553	-	-	-	-	52 553
Rente ontvang	-	-	-	-	-	-	10 208	10 208
Rente betaal	-	-	-	-	-	-	(78 863)	(78 863)
Graan bruto wins ingesluit billike waarde bewegings	-	-	98 060	-	-	-	-	98 060
Waardevermindering	(6 365)	(1 719)	(7 390)	(70)	(7 355)	(3 996)	(5 557)	(32 452)
Segment uitgawes	(133 095)	(48 031)	(89 108)	(106 120)	(122 437)	(41 133)	(48 640)	(588 564)
Rapporteerbare segment wins/(verlies)	106 552	(2 500)	54 115	37 468	52 202	(15 037)	(134 241)	98 559
Ander inkomste	-	-	-	-	-	-	135 343	135 343
Wins/(verlies) voor belasting	106 552	(2 500)	54 115	37 468	52 202	(15 037)	1 102	233 902
Belasting	-	-	-	-	-	-	(64 153)	(64 153)
Netto wins/(verlies) vir die jaar	106 552	(2 500)	54 115	37 468	52 202	(15 037)	(63 051)	169 749
Totale bates	488 943	126 495	323 268	1 394 043	172 474	84 186	93 187	2 682 596
Totale laste	166 880	30 509	113 486	9 693	133 024	14 506	7 379	475 477

Verkope tussen segmente vind teen kosprys plaas. Die inkomste vanaf eksterne kliënte wat aan die direksie gerapporteer word, word gemeet op 'n wyse wat konsekwent is met die verkope in die staat van omvattende inkomste.

Die direksie evalueer die prestasie van die segmente op grond van Bruto wins en Netto Wins voor Belasting.

Die bedrae wat aan die direksie verskaf word met betrekking tot totale bates word gemeet op 'n wyse wat konsekwent is met die meting van bates in die staat van finansiële posisie. Segmentbates word geallokeer op grond van die bedrywighede van die maatskappy.

Beleggings in aandele (geklassifiseer as ekwiteitsbeleggings of ander finansiële bates gehou teen billike waarde deur wins en verlies) wat deur die maatskappy gehou word, word nie as segmentbates beskou nie.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Aantekeninge tot die Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R

48. Bedryfsegment-inligting (vervolg)

Rapporteerbare segmente se bates/laste word soos volg gerekonsilieer met totale bates/laste: (R'000)

Totale bates volgens staat van finansiële posisie

Segmentbates	3 248 297	2 780 501	3 139 189	2 682 598
Ongeallokeer: Uitgesteldebelaasting	156	3 605	-	3 343
Ongeallokeer: Belegging in filiale	-	-	11 001	11 001
Ongeallokeer: Ledefondse	25	25	25	25
Ongeallokeer: Ekwiteitsbelegging	127	127	127	127
Ongeallokeer: Belegging in gesamentlike beheerde ondernemings	4 374	4 041	1	1
Ongeallokeer: Belasting vooruitbetaal	4 944	665	3 877	-
Ongeallokeer: Belegging in geassosieerde onderneming	3 214	3 021	142	142
Ongeallokeer: Lenings aan groepmaatskappye	9	1	122 913	105 630
Ongeallokeer: Kontant en kontantekwivalente	62 256	78 894	41 701	64 365
	3 323 402	2 870 880	3 318 976	2 867 232

Totale laste volgens staat van finansiële posisie

Segmentlaste	505 519	485 108	496 783	475 477
Ongeallokeer: Werknemersvoordele verskuldig	27 728	50 370	26 779	49 340
Ongeallokeer: Lenings vanaf groepmaatskappye	11 686	10 755	12 124	11 080
Ongeallokeer: Belasting betaalbaar	36	10 635	-	9 562
Ongeallokeer: Aandeelhouderslenings	214 357	200 565	214 357	200 565
Ongeallokeer: Bankoortrekking	1 340 386	968 090	1 340 386	968 090
Ongeallokeer: Uitgesteldebelaasting	20 882	17 328	2 206	-
	2 120 594	1 742 851	2 092 635	1 714 114

Die maatskappy verdien nie meer as 10% van sy totale inkomste vanaf een eksterne kliënt nie.

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasiensnommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Volledige inkomstestaat

		Groep		Maatskappy	
	Aan- teke- ninge	2019	2018	2019	2018
		R	R	R	R
Inkomste					
Verkoop van goedere		4 006 773 933	3 716 423 278	3 902 505 904	3 677 973 730
Kommissie ontvang		133 330 752	134 159 256	126 387 055	128 797 406
Skeerkoste verhaal		15 220 547	15 472 176	14 962 897	15 331 397
Dienslewering		21 536 244	15 714 169	17 857 933	15 450 813
Korting verdeling		(14 923)	(2 200 000)	-	-
Saampers en verskeping		17 214 638	19 249 905	17 214 638	19 249 905
Saamverpakkingsinkomste		12 986 967	28 604 936	12 986 967	28 604 936
Rente inkomste		159 164 722	142 471 805	159 164 722	142 471 805
Nie-hoofstroom inkomste		207 087 109	154 152 086	204 367 567	151 765 261
Handelskorting		(86 692 242)	(92 473 860)	(76 541 706)	(79 355 032)
Lojaliteitskema - agterskot		(31 148 285)	(27 209 264)	(30 934 946)	(27 209 264)
29		4 455 459 462	4 104 364 487	4 347 971 031	4 073 080 957
Koste van verkope					
Beginvoorraad		(689 981 414)	(552 989 786)	(668 066 577)	(542 418 044)
Verkrygings		(3 974 389 387)	(3 578 067 401)	(3 881 727 045)	(3 561 112 045)
Eindvoorraad		862 277 332	689 981 414	827 447 333	668 066 577
		(3 802 093 469)	(3 441 075 773)	(3 722 346 289)	(3 435 463 512)
Bruto wins		653 365 993	663 288 714	625 624 742	637 617 445
Ander inkomste					
Administratiewe en bestuursgelde ontvang		3 254 835	4 490 318	4 357 333	5 424 842
Verspreidingsinkomste		16 168 601	8 090 042	16 168 601	8 090 042
Vervoerkoste verhaal		13 622 424	13 482 159	13 622 424	13 482 159
Vragmotorkoste verhaal		5 787 580	6 429 449	5 787 580	6 429 449
Ander inkomste		14 804 526	13 289 423	14 292 890	13 086 996
Buitelandse valuta wins		-	1 938 000	-	1 938 000
Dividende ontvang		13 897	16 181	452 337	4 784 706
Graan bruto wins ingesluit billike waarde bewegings	33	93 594 483	98 060 152	93 594 483	98 060 152
Graaninkomste		51 925 960	57 898 624	51 925 960	57 898 624
Lojaliteitskema - agterskot		(5 555 672)	(5 345 423)	(5 555 672)	(5 345 423)
Huurinkomste		4 615 867	3 823 215	5 283 578	3 823 215
Inkomste uit ekwiteitsverantwoorde beleggings		1 121 368	1 458 561	-	-
Kommissie ontvang		41 774 771	40 468 916	40 993 320	40 468 916
Rente ontvang	32	6 249 664	2 248 792	13 316 102	10 208 049
Toelaag vir kredietverlies terugskrywing		149 059	-	-	-
Verhalings		830 597	807 456	830 597	807 456
Vraggeld verhaal		44 392 061	36 013 918	44 392 061	36 013 918
Wins met verkoop van bates		1 230 725	1 004 891	1 230 725	992 185
Wins met winskoop aankoop		-	1 240 000	-	-
		293 980 746	285 414 674	300 692 319	296 163 286
Uitgawes (Verwys na bladsy 108)					
		(688 557 542)	(637 423 330)	(667 022 054)	(621 016 000)
Bedryfswins	31	258 789 197	311 280 058	259 295 007	312 764 731

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Volledige inkomstestaat

		Groep		Maatskappy	
		2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
Finansieringskoste	34	(95 488 347)	(78 853 693)	(95 469 770)	(78 862 762)
Inkomste uit ekwiteitsverantwoorde beleggings		(157 407)	-	-	-
		(95 645 754)	(78 853 693)	(95 469 770)	(78 862 762)
Wins voor belasting		163 143 443	232 426 365	163 825 237	233 901 969
Belasting	35	(48 530 037)	(69 198 502)	(46 472 744)	(64 153 351)
Wins vir die jaar		114 613 406	163 227 863	117 352 493	169 748 618

Oos Vrystaat Kaap Bedryf Beperk

(Registrasienommer 1999/004069/06)

Opgesomde Gekonsolideerde Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019

Volledige inkomstestaat

	Groep		Maatskappy	
	2019 R	2018 R	2019 R	2018 R
Bedryfskoste				
Administratiewe uitgawes	18 182 551	15 006 285	22 279 583	15 928 795
Advertensies	7 049 318	6 706 128	6 511 418	6 496 790
Bankkoste	4 103 910	3 303 237	3 635 125	3 007 359
Bedryfskoste	76 859 687	59 301 889	73 247 011	57 400 088
Herstelwerk en instandhouding	38 898 960	28 130 844	37 851 915	27 253 056
Huur betaal	4 806 682	4 335 752	3 989 977	3 478 735
Ouditeursvergoeding	2 026 292	1 915 992	1 838 049	1 797 143
Regskoste	262 301	503 475	262 301	488 202
Skenkings en borgskappe	2 890 474	2 983 745	2 867 617	2 941 504
Slegte skulde afgeskryf	4 755 664	5 157 539	4 755 514	5 149 005
Toelaag vir kredietverliese	9 554 024	1 666 975	9 554 024	1 517 916
Verpakkingsmateriaal	4 370 245	4 319 226	3 836 736	3 885 939
Versekering	12 070 264	10 680 151	11 891 044	10 620 333
Versekeringseis 3de party	-	8 000 000	-	8 000 000
Verspreidingskoste	60 428 691	54 339 206	58 479 080	52 971 870
Vraggeld	49 220 601	40 326 543	49 213 708	40 326 543
Waardevermindering, amortisasie en waardedaling	28 738 049	34 327 195	26 057 245	32 451 911
Werknemerskoste	364 339 829	356 419 148	350 751 707	347 300 811
	688 557 542	637 423 330	667 022 054	621 016 000